

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Νικόλαος Ευθυμιάδης

Εποπτεία ΟΤΑ μέσω αποκεντρωμένων μονάδων διοίκησης ή μέσω
Ανεξάρτητων Αρχών

Αθανάσιος Λατσίνογλου

Αρμοδιότητα αστυνόμευσης και καθαρισμού χειμάρρων

Ελένη Κ. Χονδροπούλου

Πως η Ελλάδα οδηγήθηκε στην οικονομική κρίση του 2010-2011

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

A. Τοπικές Κανονιστικές Αποφάσεις, ΣτΕ 822/ 2022

B. «Βοήθεια Στο Σπίτι», ΣτΕ 1548/ 2022

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

A. Διενέργεια Αξιολόγησης του Προσωπικού

B. Κλαδολόγιο- Προσωντολόγιο

ISSN: 2459- 4172

π ρ Ο Τ Α σ η

Τόμος 6 Τεύχος 31
Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2023

Διημεσίδια Επιθεώρηση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση
Κρατική Αρχιτεκτονική και Νομολογία

Διατίθεται δωρεάν στο: www.diplous-autodioikisi.gr

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ Θ. ΜΑΥΡΙΚΑΣ Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ε.τ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΛΑΧΟΥ Πολιτικός Επιστήμων, Εμπειρογνώμων Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΚΙΜΩΝ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΑΚΗΣ τέως Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΛΑΝΗΣ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ MSc, PhD, PMP® Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΝΑΣΑΙΝΑ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΡΟΜΠΟΥΚΗ Υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών
DTP	ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΑΚΗΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ www.diplous-autodioikisi.gr	ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
CREATIVE EDITOR	ΑΝΘΗ ΒΑΠΟΡΙΔΟΥ
ΕΚΔΟΤΗΣ	ΚΙΜΩΝ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ	www.diplous-autodioikisi.gr
ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΘΗΝΑ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	info@diplous-autodioikisi.gr
ISSN	2459- 4172

Περιεχόμενα

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΡΘΡΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.....	iv
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ.....	iv

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Εποπτεία ΟΤΑ μέσω αποκεντρωμένων μονάδων διοίκησης ή μέσω Ανεξάρτητων Αρχών, <i>Νικόλαος Ευθυμιάδης</i>	1
Αρμοδιότητα αστυνόμευσης και καθαρισμού χειμάρρων, <i>Αθανάσιος Λατσίνογλου</i>	17
Πως η Ελλάδα οδηγήθηκε στην οικονομική κρίση του 2010-2011, <i>Ελένη Κ. Χονδροπούλου</i>	25

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

A. Τοπικές Κανονιστικές Αποφάσεις, ΣτΕ 822/ 2022.....	37
B. «Βοήθεια Στο Σπίτι», ΣτΕ 1548/ 2022.....	48

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

A. Διενέργεια αξιολόγησης του Προσωπικού.....	68
B. Κλαδολόγιο- Προσοντολόγιο.....	75

Το ηλεκτρονικό περιοδικό «**πρ ΟΤΑ ση**» δέχεται προς ανάρτηση/ δημοσίευση άρθρα και μελέτες που αφορούν θέματα της δημόσιας διοίκησης και ειδικότερα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα άρθρα και οι μελέτες μπορούν να έχουν τόσες λέξεις όσες επιθυμεί ο/ η συγγραφέας τους, ώστε να παρουσιάζεται μία πλήρης εικόνα του αντικείμενου του άρθρου ή της μελέτης και να αναπτύσσονται οι απόψεις του/ της συγγραφέα, χωρίς να είναι απαραίτητη η σύγκλισή τους με αυτή της Σύνταξης του περιοδικού (του Επιστημονικά Υπεύθυνου και των Υπεύθυνων Ύλης). Επίσης, μπορούν να δημοσιεύονται και σχόλια σε όσες δικαστικές αποφάσεις αποστέλλονται στο περιοδικό.

Οι συγγραφείς ενημερώνονται ότι τα έργα τους, εφόσον δημοσιεύονται στο ηλεκτρονικό περιοδικό «**πρ ΟΤΑ ση**», μπορούν να αναπαραχθούν ελεύθερα και δωρεάν, υπό την προϋπόθεση/ παράκληση να μνημονεύεται το ηλεκτρονικό περιοδικό και ο/ η συγγραφέας του άρθρου.

Σημειώνεται ότι για την αποστολή άρθρων, μελετών, δικαστικών αποφάσεων (με ή χωρίς σχολιασμό) και διοικητικών εγγράφων προς δημοσίευση στο περιοδικό μπορείτε να απευθυνθείτε στο: info@diaplous-autodioikisi.gr.

Το ηλεκτρονικό περιοδικό «**πρ ΟΤΑ ση**», με δωρεάν κι ελεύθερη πρόσβαση, σκοπεύει στη δημοσίευση της γνώσης που παράγεται από τη δημόσια διοίκηση, σε όλες της τις βαθμίδες. Αποσκοπεί, δηλαδή, στην ανάδειξη της δημιουργικότητας των δημοσίων υπαλλήλων. Προσδοκά, δε, να αποτελέσει ένα ελεύθερο βήμα για όσους επιθυμούν να αποτυπώσουν, να μοιραστούν και να αιτιολογήσουν την άποψή τους σε θέματα της καθημερινής τους εργασίας. Επίσης, με τη δημοσίευση κρίσιμων διοικητικών εγγράφων και της επίκαιρης νομολογίας σε θέματα της τοπικής αυτοδιοίκησης, ολοκληρώνεται η προσπάθεια παροχής πρόσβασης στους ενδιαφερόμενους πολίτες στην αναγκαία γνώση για τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Δηλώνεται ότι το περιοδικό δεν αποσκοπεί στην άμεση πληροφόρηση των ενδιαφερομένων κατά τη στιγμή έκδοσης των δικαστικών αποφάσεων και των διοικητικών πράξεων (άλλωστε λειτουργούν πολλοί εξειδικευμένοι ιστότοποι γι' αυτό το λόγο).

Η ηλεκτρονική έκδοση του περιοδικού στον ιστότοπο:

www.diplous-autodioikisi.gr

υποδηλώνει την συμπληρωματικότητα των δύο προσπαθειών, οι οποίες στοχεύουν στον ίδιο σκοπό (με διαφορετικά μέσα): στην ανάδειξη της δημιουργικότητας των δημοσίων υπαλλήλων και την αλληλεπίδραση των ιδεών και των προσπαθειών τους.

Παρακαλείσθε, εάν έχετε κάποιες παρατηρήσεις επί των μελετών που είναι αναρτημένες στον ιστότοπο (www.diplous-autodioikisi.gr), καθώς και για κάθε θέμα που αφορά στη λειτουργία του, όπως απευθυνθείτε στο:

info@diaplous-autodioikisi.gr

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Νικόλαος Ευθυμιάδης, Εποπτεία ΟΤΑ μέσω αποκεντρωμένων μονάδων διοίκησης ή μέσω Ανεξάρτητων Αρχών

Αθανάσιος Λατσίνογλου, Αρμοδιότητα αστυνόμευσης και καθαρισμού χειμάρρων

Ελένη Κ. Χονδροπούλου, Πως η Ελλάδα οδηγήθηκε στην οικονομική κρίση του 2010-2011

Εποπτεία ΟΤΑ μέσω αποκεντρωμένων μονάδων διοίκησης ή μέσω Ανεξάρτητων Αρχών

Νικόλαος Ευθυμιάδης

Εισηγητής Τμήματος Διοικητικού– Οικονομικού Ν.Πιερίας, Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας– Θράκης, Πτυχιούχος Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ., ΜΡΑ Δημόσια Διοίκηση του Δ.Π.Α.Ε.

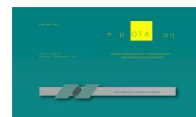
Η κρατική εποπτεία στους ΟΤΑ και στα νομικά πρόσωπα αυτών, ερειδόμενη

στα άρθρα 102 παρ. 4 και 98 του Συντάγματος, σε συνδυασμό με τα άρθρα 101 και 101^Α αυτού ¹, όπως

---

¹ Άρθρα 102 παρ. 4, 98 παρ. 1 εδ. α,β,γ, 101 & 101 Α' παρ. 1 Συντάγματος (ΦΕΚ 120 Α/27-6-2008) : **Άρθρο 102 παρ. 4** «Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει», **Άρθρο 98 παρ. 1** «1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό. β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το

Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει. γ. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο», **Άρθρο 101** «1. Η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα. 2. Η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφώνεται με βάση τις γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες.**3. Τα περιφερειακά όργανα του Κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα του Κράτους, εκτός από ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, όπως νόμος ορίζει.**4. Ο κοινός νομοθέτης και η Διοίκηση, όταν δρουν κανονιστικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, μεριμνώντας για την ανάπτυξή τους.***(Η ερμηνευτική δήλωση στο άρθρο 101 καταργείται)», ****Άρθρο 101^Α** 1. Όπου

ασκείται μέσα από τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των οργάνων τους και τον πειθαρχικό έλεγχο των προσώπων- αιρετών, ως και του ελέγχου κανονικότητας των δαπανών τους, σύμφωνα με τις προβλέψεις των εκάστοτε εκτελεστικών νόμων², αποσκοπεί στην τήρηση της αρχής της νομιμότητας, από την οποία πρέπει να διέπεται η δράση των ΟΤΑ, χωρίς, ωστόσο, να εμποδίζεται η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση τους και σε κάθε περίπτωση, θα προσέθετα, χωρίς να παροράται η υπόμνηση που αποδίδεται στον αρχαίο Αγάθωνα για τα χαρακτηριστικά από τα οποία πρέπει να διέπεται η διοίκηση των ανθρώπων στο δημοκρατικό πολίτευμα³.

Διαχρονικά, ο ως άνω έλεγχος ανατέθηκε σε διάφορα διοικητικά όργανα ανάλογα με την διαμορφωθείσα, με βάση τις εκάστοτε επικρατούσες γεωοικονομικές, κοινωνικές, συγκοινωνιακές συνθήκες, διοικητική διαίρεση της χώρας και συνδυάστηκε με δομικές μεταρρυθμίσεις που επιχειρούσαν να αλλάξουν ριζικά τον αυτοδιοικητικό χάρτη.

Σταδιακά, από τον έλεγχο που ασκούνταν από τον Νομάρχη, όπως θεσπίστηκε με τον Ν. 3200/1955⁴ και το πέρασμα, μεταβατικά στον Περιφερειακό Δ/ντή⁵, συστάθηκαν 13 κρατικές Περιφέρειες με τον

από το Σύνταγμα προβλέπεται η συγκρότηση και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής, τα μέλη της διορίζονται με ορισμένη θητεία και διέπονται από προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία, όπως νόμος ορίζει. [Αρχή Τροποποίησης]

² Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α), Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α), Ν. 4700/2020 (ΦΕΚ 127/Α).

³ **Αγάθων** (450-400 π.Χ.) «**Τον άρχοντα τριών δει μέμνησθα: Πρώτον ότι ανθρώπων άρχει, δεύτερον ότι κατά νόμους άρχει, τρίτον ότι ουκ αεί άρχει**».

⁴ Ν. 3200/1955 (ΦΕΚ 97 Α) «Περί διοικητικής αποκεντρώσεως», όπου προβλεπόταν στο άρθρο 1 ότι ο Νομάρχης ασκεί αποκλειστικώς τας κατά τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις αρμοδιότητας των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών, Εμπορίου, Βιομηχανίας,

Συγκοινωνιών και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας, Κοινωνικής Πρόνοιας και Εργασίας πλην των κατά τον παρόντα νόμον εξαιρουμένων.

⁵ Ν. 2240/1994 (ΦΕΚ 153 Α) «Συμπλήρωση διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις», όπου προβλεπόταν στο άρθρο 4, η σύσταση σε κάθε νομό και νομαρχία θέσης Περιφερειακού Δ/ντή, μετακλητού υπαλλήλου, με αρμοδιότητες αυτές των νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών που δεν περιέχονταν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις κατά το άρθρο 3 του ν. 2218/1994, καθώς και την εποπτεία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), αλλά και την εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Οι θέσεις των Περιφερειακών Δ/ντων καταργήθηκαν με το άρθρο 14 του Ν. 2399/1996 (ΦΕΚ 90 Α) και οι αρμοδιότητές τους περιήλθαν στους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών.

Ν.2503/1997⁶ και επικεφαλής μετακλητό Γενικό Γραμματέα, προκειμένου να συμβάλλουν στον ευρύτερο σχεδιασμό, προγραμματισμό και στην εφαρμογή πολιτικών για την οικονομική – κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη, οι οποίες λειτούργησαν μέχρι τις 31-12-2010. Ακολούθησε το πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» - Ν. 3852/2010⁷ με τη συνένωση Δήμων και την κατάργηση των 13 κρατικών Περιφερειών και την αντικατάστασή τους από 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, ως ενιαίες αποκεντρωμένες μονάδες διοίκησης του Κράτους για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αυτού, οι οποίες ασκούν

γενική αποφασιστική αρμοδιότητα στις κρατικές υποθέσεις της περιφέρειάς τους και επικεφαλής Συντονιστές [από την ψήφιση και θέση σε ισχύ του άρθρου 28 του Ν. 4325/2015 (ΦΕΚ 47/Α)], καθώς και την πρόβλεψη, περαιτέρω, για σύσταση 7 Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας (ΑΥΕ) ΟΤΑ⁸ με επικεφαλής Επόπτες ΟΤΑ, οι οποίες θα υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Εσωτερικών. Ο Ν. 4555/2018 - πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ»⁹ επέφερε αντικατάσταση των σχετικών διατάξεων για την εποπτεία των ΟΤΑ, αλλά και την διάρθρωση των ΑΥΕ ΟΤΑ, χωρίς ωστόσο να επιφέρει ουσιαστικές μεταβολές. Περαιτέρω, με τις παραγράφους 6Α & 6Β

⁶ Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107 Α'/30-5-1997) «Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις», όπου προβλέπονται στα άρθρα 5-7 αυτού η διάρθρωση της υπηρεσιακής δομής και οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας.

⁷ Ν. 3852/10 (ΦΕΚ 87Α/7-6-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπου στα άρθρα 6, 214, 225, 226, 227 προβλέπεται η σύσταση Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι αρχές-έκταση και το περιεχόμενο της κρατικής εποπτείας, ο υποχρεωτικός αλλά και ο αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας & οι ειδικές διοικητικές προσφυγές.

⁸ Σχετικά τα άρθρα 215 έως 218, 220, 223, 223Α & 238 Ν. 3852/2010, όπου δεν προσδιορίζεται, ωστόσο, εάν οι Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας ΟΤΑ θα συσταθούν και λειτουργήσουν ως Ανεξάρτητες Αρχές κατά το άρθρο 101Α του Συντάγματος και την συμπερίληψη αυτών στην οριοθέτηση της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, όπως αποτυπώνεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 18 του Ν. 4522/2019 (ΦΕΚ 133/Α/2019).

⁹ Ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133 Α/19-07-2018) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] -Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», όπου είναι σχετικά τα άρθρα 108-115 (Τμήμα Α' Γενικές Αρχές & όργανα κρατικής εποπτείας επί των ΟΤΑ), 116-123 (Έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ), 124-130 (Ευθύνη – πειθαρχικός έλεγχος των προσώπων των ΟΤΑ) & 131 (Εποπτεία των Ο.Τ.Α. μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α.).

του Ν. 3852/2010, όπως προστέθηκαν από τις 9-7-2022¹⁰, συστάθηκαν θέσεις μετακλητών Γραμματέων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και ορίστηκαν οι αρμοδιότητες, καθώς και οι σχέσεις τους με τους υπηρετούντες ή ασκούντες καθήκοντα Συντονιστές, χωρίς, ωστόσο, να αλλάξει η πρόβλεψη για τη σύσταση των ΑΥΕ ΟΤΑ, ως και των Εποπτών ΟΤΑ, ως επικεφαλής αυτών.

Σήμερα, 12 και πλέον χρόνια από την πρόβλεψη για σύσταση ΑΥΕ ΟΤΑ, τελώντας ακόμη σε μεταβατικό στάδιο, εξακολουθεί η εποπτεία των ΟΤΑ να

ασκείται από τους Συντονιστές των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (μεταβατικά μέχρι τον διορισμό Γραμματέων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων) και τις υπαγόμενες σε αυτόν οργανικές μονάδες.

Παράλληλα με την ως άνω εποπτεία υφίσταται έλεγχος στους ΟΤΑ και από άλλους εξωτερικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, με βάση τους δικούς τους οργανικούς νόμους και τις προβλεπόμενες σε αυτούς διαδικασίες, όπως από το Ελεγκτικό Συνέδριο¹¹, την Εθνική Αρχή Διαφάνειας¹², την Ενιαία

¹⁰ Όπως προστέθηκαν με τα άρθρα 63 & 64 παρ. 1 του Ν. 4954/2022 (ΦΕΚ 136/Α/9-7-2022) καθώς και τις παρ. 2-4 του άρθρου 64 του ως άνω νόμου.

¹¹ Σχετικά τα άρθρα 324-327 του Ν. 4700/2020 (ΦΕΚ 127/Α) «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις», στα οποία προβλέπονται οι περιπτώσεις συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, προγραμματικών συμβάσεων και αγοράς ακινήτων των ΟΤΑ που υπάγονται στον υποχρεωτικό προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και οι εξαιρέσεις, η διαδικασία και οι συνέπειες της μη άσκησης του ελέγχου. Συναφώς, στο Ν. 4820/2021 (ΦΕΚ-130 Α/23-7-21), προβλέπεται ο Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (<https://www.elsyn.gr/>) και ειδικότερα η φύση αυτού (άρθρο 1) ως ανώτατου δημοσιονομικού Δικαστηρίου και συγχρόνως ανώτατου θεσμού δημοσιονομικού ελέγχου στη Χώρα, η αποστολή του (άρθρο 2) με διάκριση σε δικαιοδοτικές (άρθρο 8), ελεγκτικές (άρθρο 9) και γνωμοδοτικές (άρθρο 10) αρμοδιότητες και σκοπό την παρακολούθηση της τήρησης της νομιμότητας, **πρ ΟΤΑ ση**

της κανονικότητας και των αρχών της καλής διακυβέρνησης στο σύνολο των δημόσιων φορέων, καθώς και επιτήρησης των δημοσίων υπολόγων, τα όργανα άσκησης των ελέγχων (άρθρο 66), την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού των υποκείμενων σε έλεγχο φορέων (άρθρο 67 παρ. 3), την υποχρέωση κοινοποίησης ελέγχων δημόσιας διαχείρισης άλλων φορέων (άρθρο 71), τα όρια των ελέγχων (άρθρο 73), τη διάκριση των ελέγχων με βάση το αντικείμενό τους (άρθρα 88-91), τις έννομες συνέπειες των ελέγχων (άρθρα 92-96), το ετήσιο πρόγραμμα των ελέγχων (άρθρα 101-106), την περιοδικότητα του ελέγχου (άρθρο 121), τον έλεγχο είσπραξης εσόδων των ΟΤΑ (άρθρο 129) & τους καταλογισμούς (άρθρα 141 επ.). Αναφορικά με τη νομοθεσία των ΟΤΑ, στην οποία προβλέπεται ρητώς ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη δράση τους, είναι σχετικές οι διατάξεις του άρθρου 169 (Έλεγχος των λογαριασμών των ΟΤΑ πρώτου βαθμού) του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α), καθώς και των άρθρων 275 (Προληπτικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου), 276 (Κατασταλτικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου) & 278 (Προληπτικός έλεγχος συμβάσεων) του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α).

¹² Με το Ν. 4622/2019 [(άρθρα 82 έως 103)- (ΦΕΚ 133 Α/7-8-2019)] «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)¹³ και την

λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» συστάθηκε η **Εθνική Αρχή Διαφάνειας** (ΕΑΔ) ως Ανεξάρτητη Αρχή, (<https://aead.gr/>), με έδρα την Αθήνα και έξι (6) περιφερειακές Υπηρεσίες επιπέδου Δ/νσης, υπαγόμενες στη Μονάδα Επιθεωρήσεων και Ελέγχων, με σκοπό: α) την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων, και δημόσιων οργανισμών και β) την πρόληψη, αποτροπή, εντοπισμό και αντιμετώπιση των φαινομένων και των πράξεων απάτης και διαφθοράς στη δράση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και οργανισμών και παράλληλη κατάργηση του Σώματος Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης, Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, Δημοσίων Έργων, Μεταφορών, του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης & της Γενικής Γραμματείας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς και ανάληψη των πάσης φύσεως αρμοδιοτήτων των ως άνω φορέων και οργάνων. Στην αρμοδιότητα της ΕΑΔ υπάγονται και οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, οι επιχειρήσεις τους και τα εποπτευόμενα από αυτούς Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. με επιμέρους αρμοδιότητες, μεταξύ άλλων, τη διενέργεια ελέγχων, επανελέγχων, επιθεωρήσεων και ερευνών, την υποδοχή, επεξεργασία, αξιολόγηση και την κατά περίπτωση διερεύνηση ή αρχειοθέτηση καταγγελιών ή αναφορών, που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της Αρχής και αναφέρονται ειδικότερα σε παράλειψη οφειλόμενων ενεργειών ή σε μη νόμιμες ενέργειες της Διοίκησης, καθώς και επί υποθέσεων απάτης και διαφθοράς στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα όπως, επίσης αντίστοιχων καταγγελιών ή αναφορών που αφορούν σε συγχρηματοδοτούμενα, διακρατικά και λοιπά έργα και προγράμματα, την παρακολούθηση των πειθαρχικών διαδικασιών των εποπτευόμενων φορέων. Συναφώς, η ΕΑΔ δεν εξετάζει καταγγελίες ή αναφορές που αφορούν σε θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των εποπτευόμενων φορέων, σε πράξεις και αποφάσεις των δικαστικών αρχών και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σε θέματα των ανεξάρτητων αρχών και των θρησκευτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ενώ οι **πρ ΟΤΑ ση**

Επιθεωρητές-Ελεγκτές που υπηρετούν στην Αρχή δύνανται να διενεργούν προκαταρκτική εξέταση κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, για υποθέσεις για τις οποίες διενεργείται ή έχει διενεργηθεί επιθεώρηση-έλεγχος από την Αρχή, με την ιδιότητα του ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου και έχουν τις δυνατότητες που προβλέπονται αναλυτικά στο άρθρο 100 (Ελεγκτική διαδικασία) του Ν. 4622/2019.

¹³ Με το Ν. 4013/2011 [(άρθρα 1 έως 10) - (ΦΕΚ 204/Α/15-9-2011)] «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (πτωχευτικός κώδικας) – Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις» ιδρύθηκε **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων**, ως Ανεξάρτητη Αρχή, (www.eaadhsy.gr), με λειτουργική ανεξαρτησία και διοικητική – οικονομική αυτοτέλεια, με έδρα την Αθήνα και μία (1) Γενική Δ/νση Δημοσίων Συμβάσεων, αποτελούμενη από πέντε (5) Διευθύνσεις και έντεκα (11) Τμήματα, καθώς και το Αυτοτελές Γραφείο Θεσσαλονίκης [βλ. αναλυτικά, στον Οργανισμό και Κανονισμό Λειτουργίας της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., όπως θεσπίστηκε με το άρθρο 53 του Ν.4605/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1.4.2019)] και σκοπό την ανάπτυξη και προαγωγή της εθνικής στρατηγικής, πολιτικής και δράσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, τη διασφάλιση της διαφάνειας, αποτελεσματικότητας, συνοχής και εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προς το εθνικό και ευρωπαϊκό δίκαιο, τη διαρκή βελτίωση του νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τον έλεγχο της τήρησής του από τα δημόσια όργανα και τις αναθέτουσες αρχές. Στην αρμοδιότητα της Αρχής υπάγονται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, κατά την εκάστοτε έννοια αυτών στην ισχύουσα νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις, όπως σήμερα ορίζεται στο Ν. 4412/2016 (Α' 147) και στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ ανεξαρτητως όμως της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων αυτών, καθώς επίσης οι συμφωνίες - πλαίσιο, τα δυναμικά συστήματα αγορών και οι συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων και υπηρεσιών

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)¹⁴, εκ των οποίων οι τελευταίες δύο συγχωνεύτηκαν στην

Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ)¹⁵ και τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του

κατά την έννοια της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας και ιδίως σήμερα κατά την έννοια του Ν. 4413/2016 (Α' 148) και της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ, ενώ εξαιρούνται οι δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας (ν. 3978/2011), οι συμβάσεις που εξαιρούνται από τον ν. 3978/2011, σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 αυτού, καθώς και οι συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι αρμοδιότητες της Αρχής καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα στρατηγικών-πολιτικών, συντονιστικών, ρυθμιστικών, νομοθετικών, γνωμοδοτικών, συμβουλευτικών και εποπτικών και ελεγκτικών δράσεων, όπως αναφέρεται στην Έκθεση Πεπραγμένων της Αρχής για την περίοδο 2021 – Μάρτιο 2022 (σελ. 10) και ειδικότερα, περιλαμβάνουν την εποπτεία και συντονισμό της δράσης των φορέων της κεντρικής διοίκησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, την προαγωγή της εθνικής στρατηγικής στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και την μέριμνα για την τήρηση των κανόνων και αρχών της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, γνωμοδοτήσεις για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου, Προεδρικού Διατάγματος ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και επί αποφάσεων των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας. Περαιτέρω, την έκδοση και ανάρτηση στην ιστοσελίδα της κανονισμών για ειδικότερα τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα σχετικά με ζητήματα δημοσίων συμβάσεων, πρότυπων τευχών δημοπράτησης και σχεδίων συμβάσεων, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των δράσεων των δημοσίων φορέων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των συναρμόδιων Υπουργείων, των αρμόδιων διοικητικών οργάνων άσκησης ελέγχου και εποπτείας, καθώς και των αναθετουσών αρχών, στο πλαίσιο του ισχύοντος εθνικού και **πρ ΟΤΑ ση**

ευρωπαϊκού νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, άσκηση δειγματοληπτικών ελέγχων, εποπτεία αρμόδιων ελεγκτικών διοικητικών οργάνων, τήρηση Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων, σύνταξη ετήσιας έκθεσης κλπ., όπως προβλέπονται στο άρθρο 2 του Ν. 4013/2011.

¹⁴ Με το Ν. 4412/2016 [(ΦΕΚ-147 Α/8-8-16-Διορθ.Σφαλμ. Στα ΦΕΚ-200 Α/24-10-16 και ΦΕΚ-206 Α/3-11-16)] «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» και ειδικότερα με τα άρθρα 347 έως 359, όπως τροποποιήθηκαν και ίσχυαν μέχρι και την αντικατάστασή τους με τα άρθρα 3 έως 16 του Ν. 4912/2022 συστάθηκε η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) (<https://www.aepp-procurement.gr/index.php>), η οποία ήταν αρμόδια για τον διοικητικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων και την παροχή ταχείας και αποτελεσματικής προστασίας και συγκεκριμένα είχε ως έργο την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, ύστερα από την άσκηση προδικαστικής προσφυγής και απολάμβανε λειτουργική ανεξαρτησία, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, υποκείμενη μόνο στον έλεγχο της Βουλής. (Για τις αρμοδιότητες και το έργο της, βλέπε ενδεικτικά την Έκθεση Πεπραγμένων έτους 2020 της ΑΕΠΠ, καθώς και των ετών 2017, 2018, 2019 στην ιστοσελίδα της Αρχής).

¹⁵ Με το Ν. 4912/2022 [(άρθρα 1 έως 19)-(ΦΕΚ 59 Α/17-3-2022)] «**Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων** και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης» δημιουργήθηκε μια ενιαία ανεξάρτητη αρχή (**ΕΑΔΗΣΥ**) για το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων, μέσα από τη συγχώνευση της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) και της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) και την αξιοποίηση με τον βέλτιστο τρόπο του δυναμικού, της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας των δύο αρχών, με σκοπό την ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

Υπουργείου Οικονομικών, η οποία
συμπεριλαμβάνει τη Διεύθυνση

Προγραμματισμού και Συντονισμού
Ελέγχων¹⁶ και τη Διεύθυνση Σχεδιασμού,

αποτελεσματικότερη άσκηση του ελέγχου της ορθής εφαρμογής του εθνικού και ενωσιακού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών που ασκούνται πριν από τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, στο άρθρο 4 του Ν. 4912/2022, με το οποίο αντικαθίσταται το άρθρο 347 του Ν. 4412/2016 (Α' 147), προβλέπονται οι αρμοδιότητες της ΕΑΔΗΣΥ, ενώ, στα άρθρα 17 έως 19 του ως άνω νόμου, περιλαμβάνονται μεταβατικές διατάξεις για την μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Αρχή του Ν. 4013/2011 στην Αρχή του Ν. 4412/2016 και ορίζεται ότι, μέχρι την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων του άρθρου 347 του ν. 4412/2016, η Αρχή εξακολουθεί να λειτουργεί με τα όργανα διοίκησης της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4912/2022, ενώ η καταργούμενη Αρχή (ΕΑΑΔΗΣΥ) του Ν. 4013/2011 εξακολουθεί να λειτουργεί με τα όργανα διοίκησης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4912/2022, περαιτέρω, δε, από την έκδοση Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία διορίζονται ο Πρόεδρος και τουλάχιστον έξι (6) Σύμβουλοι της Αρχής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 348 του ν. 4412/2016 (Α' 147), καταργούνται: (α) τα άρθρα 1 έως 10 του ν. 4013/2011 (Α' 204) για την «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» («Ε.Α.Α.Δ.Η.Σ.Υ.» ή «Αρχή») και (β) το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι η ΕΑΑΔΗΣΥ γνωμοδότησε ομόφωνα αρνητικά (Α8/26-8-2021) και έλαβε σχετική απόφαση (12/29-10-2021) επί της συγχώνευσης των προαναφερόμενων Ανεξάρτητων Αρχών για τους λόγους, που αναφέρονται σε αυτές.

¹⁶ Με το Ν. 3492/2006 (ΦΕΚ 210 Α/5-10-2006) «Οργάνωση συστήματος ελέγχου για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και των εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού φορέων και άλλες διατάξεις» συστάθηκε η Γενική πρ ΟΤΑ ση

Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών με αποστολή τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής αυτού, όπως καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού [Βλέπε την υπ' αριθμ. 2/63361/ΔΥΕΠ/12 (ΦΕΚ 2404 Β/30-8-2012) απόφαση Υπ. Οικονομικών – Εξωτερικών]. Οι αρμοδιότητές της, περιγράφονται στο άρθρο 2 του ως άνω νόμου, συμπεριλαμβάνουν δε, την άσκηση ελέγχου στη διαχείριση του προϋπολογισμού των ελεγχόμενων φορέων και την επιβολή των προβλεπόμενων [άρθρα 19 (επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων) & 20 (προσδιορισμός δημοσιονομικών διορθώσεων)] κυρώσεων και είναι χαρακτηριστικό ότι ως παρατυπία (άρθρο 4 παρ. 5) ορίζεται κάθε παράβαση διάταξης του εθνικού ή του κοινοτικού δικαίου με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο προϋπολογισμός του ελεγχόμενου φορέα ή η περιουσιακή κατάσταση αυτού. Στο πλαίσιο του ως άνω ελέγχου διενεργείται ο προγραμματισμός των τακτικών και έκτακτων κατασταλτικών διαχειριστικών/οικονομικών ελέγχων στους φορείς του άρθρου 3 του ν. 3492/2006, για την επαλήθευση i) της διαχείρισης του προϋπολογισμού τους εντός του πλαισίου της ασκούμενης δημοσιονομικής πολιτικής και ii) της επάρκειας της λειτουργίας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου αυτών και τον εντοπισμό τυχόν φαινομένων κακοδιοίκησης, κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης, απάτης ή διαφθοράς. Βλέπε ενδεικτικά, την ετήσια Έκθεση της Επιτροπής Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.Ε.Λ.) του άρθρου 10 παρ. 2 ιγ' του Ν. 3492/2006 για το έτος 2021, όπου αποτυπώνονται τα σημαντικότερα ευρήματα των δημοσιονομικών ελέγχων για την αντίστοιχη χρονική περίοδο. Επιπλέον, είναι δυνατή η διενέργεια έκτακτων ελέγχων κατόπιν εντολής του Υπουργού Οικονομικών ή κατόπιν αιτήματος λοιπών διοικητικών φορέων, ύστερα από καταγγελίες ή αναφορές για βάσιμες υπόνοιες για ατασθαλίες ή διαχειριστικές ανωμαλίες. Αναφορικά με τη νομοθεσία των ΟΤΑ, στην οποία προβλέπεται ρητώς η δυνατότητα διενέργειας έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου από ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

Μεθοδολογίας & Επιβολής Κυρώσεων, καθώς και τις Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου (ΔΥΕΕ) του Υπουργείου Οικονομικών. Επιπρόσθετα, στις διαδικασίες επιλογής προσωπικού

ασκεί αρμοδιότητες στους ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού, καθώς και στην πάσης φύσεως επιχειρήσεις τους, το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.)¹⁷, η νομοθεσία

Οικονομικούς Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών, είναι σχετικές οι διατάξεις του άρθρου 261 (Διαχειριστικός Έλεγχος) του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α), όπου ορίζεται ότι μπορεί να διενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος μετά από αίτημα του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας στις δημοτικές επιχειρήσεις.

¹⁷ Το Α.Σ.Ε.Π. συστάθηκε ως Ανεξάρτητη Αρχή με το Ν. 2190/1994 (ΦΕΚ Α' 28) «Σύσταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και ρύθμιση θεμάτων διοίκησης» η πλειοψηφία των άρθρων του οποίου καταργήθηκε με το Ν. 4765/2021 (ΦΕΚ 6/Α/15-1-2021) «Έκσυγχρονισμός του συστήματος προσλήψεων στον δημόσιο τομέα και ενίσχυση του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) και λοιπές διατάξεις». Σκοπός του νεότερου νόμου (άρθρο 1) είναι η αναμόρφωση του συστήματος προσλήψεων στον δημόσιο τομέα στην κατεύθυνση της βελτίωσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του ανθρώπινου δυναμικού που στελεχώνει τον δημόσιο τομέα, με έμφαση στη διατήρηση και περαιτέρω εμπέδωση του κεκτημένου των αρχών της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας, καθώς και η ενίσχυση του Α.Σ.Ε.Π., ως Αρχής αρμόδιας για τις προσλήψεις στον δημόσιο τομέα και αντικείμενο είναι η θέσπιση διαδικασίας πλήρωσης θέσεων με πανελλήνιο γραπτό διαγωνισμό και λοιπών διαδικασιών επιλογής προσωπικού του δημόσιου τομέα, ώστε να διασφαλίζονται η επιλογή των καταλληλότερων για τις προκηρυσσόμενες θέσεις υποψηφίων. Το Α.Σ.Ε.Π., ως Ανεξάρτητη Αρχή, δεν υπόκειται σε εποπτεία και οποιονδήποτε έλεγχο νομιμότητας ή σκοπιμότητας από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές, παρά μόνο σε κοινοβουλευτικό έλεγχο και τα μέλη του απολαύουν λειτουργικής ανεξαρτησίας, δεν εξετάζονται, δεν διώκονται, ούτε υπέχουν αστική ευθύνη έναντι οποιούδήποτε τρίτου, για γνώμη που **πρ ΟΤΑ ση**

διατύπωσαν ή για πράξεις ή παραλείψεις που διενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στο Α.Σ.Ε.Π. ή σε άλλα όργανα, επιτροπές ή συμβούλια στα οποία συμμετέχουν ως εκ της ιδιότητάς τους με ειδικές διατάξεις (άρθρο 3), οι δε αρμοδιότητές του αφορούν την προκήρυξη για την πλήρωση θέσεων ή την πρόσληψη προσωπικού που αποφασίζεται κατά το άρθρο 5, τη συγκρότηση των απαιτούμενων επιτροπών, τη διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών και τον καθορισμό των διοριστέων/προσληπτέων και τη διεξαγωγή των διαδικασιών επιλογής σε θέσεις ευθύνης προσωπικού του δημόσιου τομέα ή τη συμμετοχή σε αυτές (άρθρο 4). Στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4765/2021 εντάσσονται και οι ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού και οι πάσης φύσεως επιχειρήσεις τους και το ειδικό έντολο προσωπικό της δημοτικής αστυνομίας (άρθρο 2 παρ. 1 στ. γ', ι'), ενώ δεν υπάγονται στις διατάξεις των Μερών Β' και Γ' αυτού, το προσωπικό που προσλαμβάνεται για αντιμετώπιση κατεπείγουσας ή εποχικών ή πρόσκαιρων αναγκών, με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου της οποίας η διάρκεια δεν υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες μέσα σε συνολικό διάστημα δώδεκα (12) μηνών, καθώς και το προσωπικό που απασχολείται σε Δήμους, περιφέρειες ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες σε εκτέλεση προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα, ή ειδικών προγραμμάτων απασχόλησης ανέργων, που καταρτίζονται ή υλοποιούνται από τον Ο.Α.Ε.Δ. ή το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (άρθρο 2 παρ. 1 στ. ιε' & ιη'), χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν είναι δυνατός ο έλεγχος και επί αυτών των κατηγοριών από το Γραφείο Επιθεώρησης του Α.Σ.Ε.Π. (άρθρο 51) και την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων (ανάκληση διορισμού, ποινικές κυρώσεις) από την παραβίαση των οικείων ανά περίπτωση διατάξεων. Στον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π. (άρθρο 42) υπάγονται και οι καταρτιζόμενες συμβάσεις μίσθωσης έργου που υποκρύπτουν συμβάσεις εργασίας, οι οποίες είναι αυτοδικαίως άκυρες και επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κατά την κείμενη νομοθεσία κυρώσεις. Επιπλέον, το ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

για το οποίο εκσυγχρονίσθηκε με την ψήφιση και θέση σε ισχύ του Ν. 4765/2021 (ΦΕΚ 6/Α). Επιπλέον, στο πλαίσιο των ισχυουσών αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας και των διατάξεων του δημόσιου λογιστικού, προβλέπεται η παρακολούθηση των οικονομικών των ΟΤΑ ¹⁸ από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ, ενώ στο πεδίο του εσωτερικού ελέγχου ¹⁹, καθιερώθηκε και στους ΟΤΑ, ως Υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης, το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και η

λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου, με γνώμονα την ενίσχυση των μηχανισμών λογοδοσίας και την συμβολή στην επίτευξη των στόχων τους, βάσει των αρχών της καλής διακυβέρνησης και της χρηστής διοίκησης, σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα²⁰ και τις προβλέψεις του ν. 4622/2019 (Α' 133). Συμβουλευτικό δε, ρόλο ως προς τη νομιμότητα των ενεργειών και την εν γένει λειτουργία των ΟΤΑ ασκεί η Ανεξάρτητη Αρχή του Συνηγόρου του

Α.Σ.Ε.Π. υποβάλλει ετήσια έκθεση πεπραγμένων για το έργο του στη Βουλή (άρθρο 53) (βλ. σχετικά την ετήσια έκθεση πεπραγμένων 2020 του Α.Σ.Ε.Π.) και οι πράξεις του εφαρμόζονται υποχρεωτικά από τους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 3 παρ. 8), οι οποίοι οφείλουν να συνεργάζονται με αυτό για την παροχή στοιχείων, πληροφοριών ή εγγράφων (άρθρο 55).

¹⁸ Στο άρθρο 27 του Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α/28-06-2014) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» προβλέπεται ότι το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ είναι αρμόδιο για την αξιολόγηση και τη διατύπωση γνώμης επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, τη συνεχή παρακολούθηση και τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης σε μηνιαία βάση του προϋπολογισμού των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τους δημοσιονομικούς κανόνες, τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης. Ο ανωτέρω φορέας συστάθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4011/2013 (ΦΕΚ 18/Α), ενώ στο άρθρο 4Α του ως άνω νόμου, όπως προστέθηκε με το άρθρο 198 του Ν. 4555/2018 **πρ ΟΤΑ ση**

(ΦΕΚ 133/Α) αναφέρεται η διαδικασία παρακολούθησης κατάρτισης και εκτέλεσης προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α..

¹⁹ Στο Ν. 4795/2021 (ΦΕΚ 62 Α/17-4-2021) «**Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα**, Σύμβουλος Ακεραιότητας στη δημόσια διοίκηση και άλλες διατάξεις για τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση», ρυθμίζονται θέματα για τον εσωτερικό έλεγχο και στο άρθρο 3 παρ. 8 αυτού δίνεται σχετικός ορισμός: «Εσωτερικός έλεγχος»: μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσδίδει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του φορέα. Βοηθάει τον φορέα να επιτύχει τους αντικειμενικούς του στόχους, υιοθετώντας μια συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και των διαδικασιών διακυβέρνησης».

²⁰ Βλ. σχετικά, OECD (2018), Εγχειρίδιο Εσωτερικού Ελέγχου για την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264309715-el>

Πολίτη²¹, ενώ ειδικό θεσμό διαμεσολάβησης μεταξύ των πολιτών, και του Δήμου ή της Περιφέρειας,

αποτελεί ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης,²² καθώς και ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης

21 Με το Ν. 3094/2003 (ΦΕΚ Α 10/22-1-03) «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις» συστάθηκε η Ανεξάρτητη Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη, στην αποστολή της οποίας συμπεριλαμβάνεται και η διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ., όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του ως άνω νόμου, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας, καθώς και ιδιωτών για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της Οδηγίας 2006/54/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη και για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, βάσει των Οδηγιών 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2014/54/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη. Στο πλαίσιο αυτό, ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας ατομικό ή συλλογικό:

i) Προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο, ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή δικαστική απόφαση, iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη, iv) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά **πρ ΟΤΑ ση**

κατάχρηση εξουσίας, ενώ δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δικαστικής αρχής, συντάσσει δε, σχετική ετήσια έκθεση (βλέπε ενδεικτικά, την [ετήσια Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για το 2021](#)). Επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπύπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ευλόγητη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων ή και αυτεπαγγέλτως, ενώ δύναται κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητεί τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ή άλλων ελεγκτικών σωμάτων της Διοίκησης. Επιπλέον, μπορεί να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη και μετά το πέρας της έρευνας, εφόσον το απαιτεί η φύση της υπόθεσης, μπορεί να συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Περαιτέρω, στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτει προθεσμία, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειες τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους, καθώς και να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη υπαίτιου λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπάιτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο.

22 Με το άρθρο 77 του Ν. 3852/2010 (87/Α) προβλέφθηκε ο θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης στους δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων, καθώς και στους νησιωτικούς δήμους, με αντικείμενο τη διαμεσολάβηση μεταξύ θιγόμενων φυσικών ή νομικών προσώπων και του Δήμου, των νομικών του προσώπων και των επιχειρήσεών του και αποστολή την επίλυση των σχετικών προβλημάτων, ενώ αποσκοπεί, όπως αναφέρεται στην αριθμ. [661/Εγκ.1/7-1-2020 σχετική εγκύκλιο](#) του Υπουργείου Εσωτερικών, στον έγκαιρο εντοπισμό και την αποτελεσματική αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης, τη διασφάλιση της ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

του Πολίτη και της Επιχείρησης²³. Στους φορείς που έχουν αρμοδιότητα ελέγχου στους ΟΤΑ, όσον αφορά τους εργαζομένους τους, οι οποίοι διέπονται από την εργατική νομοθεσία (ορισμένου και αορίστου χρόνου), συγκαταλέγεται και η Ανεξάρτητη Αρχή «Επιθεώρηση Εργασίας»²⁴, που συστήθηκε με τον Ν. 4808/2021 (ΦΕΚ 101 Α/19-6-2021) ως καθολικός διάδοχος του καταργηθέντος Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) και έχει σκοπό τον έλεγχο της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας, ειδικότερα δε, την διασφάλιση αφενός των εργασιακών δικαιωμάτων και αφετέρου της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων.

Από την επισκόπηση της οργανωτικής διάρθρωσης των ως άνω

ελεγκτικών μηχανισμών, σε σχέση με τις ασκούμενες, κατά νόμο αρμοδιότητες τους, προκύπτουν ορισμένες παρατηρήσεις:

- ✓ Αποτελεί κοινή συνισταμένη ότι ο έλεγχος της σκοπιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ εκφεύγει των αρμοδιοτήτων των ελεγκτικών μηχανισμών (άρθρα 73 παρ. 3 Ν. 4820/2021 & 214 παρ. 1 Ν. 3852/2010), σύμφωνα με τη ρητή συνταγματική επιταγή (άρθρο 102 παρ. 4) ότι δεν επιτρέπεται να εμποδίζεται η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση των ΟΤΑ, ούτε να θίγεται η διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια.
- ✓ Ο έλεγχος νομιμότητας πράξεων των ΟΤΑ είναι πολυεπίπεδος, σε

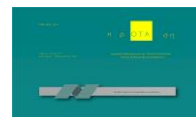

αμεροληψίας των δημοτικών αρχών και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Δήμου και έχει ως στρατηγικό στόχο τη διασφάλιση της σύννομης λειτουργίας των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου. Εφόσον προκύψουν φαινόμενα κακοδιοίκησης, ο Συμπαραστάτης δύναται να υποβάλλει συστάσεις προς τις υπηρεσίες του δήμου για την αποτροπή επανάληψής τους, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερομένους ως προς τις ενέργειες στις οποίες ο ίδιος πρόβη μετ' τη λήψη της καταγγελίας τους. Επιπλέον, συντάσσει ετήσια έκθεση, η οποία παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για τον απολογισμό της δημοτικής αρχής και έχει τη δυνατότητα να διατυπώνει προτάσεις βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό. Σημειώνεται ότι ο ανωτέρω θεσμός είχε **πρ ΟΤΑ ση**

καταργηθεί με το άρθρο 174 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α) και επανήλθε σε ισχύ με την παρ. 1 του άρθρου 7 του Ν. 4623/2019 (ΦΕΚ 134/Α).

²³ Με το άρθρο 179 του Ν. 3852/2010 (87/Α) προβλέφθηκε ο θεσμός του **Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης** με αρμοδιότητες αντίστοιχες με αυτές του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης. Σημειώνεται ότι ο ανωτέρω θεσμός είχε καταργηθεί με το άρθρο 174 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α) και επανήλθε σε ισχύ με την παρ. 1 του άρθρου 7 του Ν. 4623/2019 (ΦΕΚ 134/Α).

²⁴ Περισσότερες πληροφορίες για τις αρμοδιότητες της Επιθεώρησης Εργασίας είναι δυνατό να αντληθούν από τον ιστότοπο <https://www.sepe.gov.gr/>, όπου περιλαμβάνονται και εκθέσεις πεπραγμένων της.

ορισμένες περιπτώσεις αλληλοεπικαλύπτεται και επαναλαμβάνεται, ανάλογα με την διαδικασία που ακολουθείται από κάθε ελεγκτικό μηχανισμό, με αποτέλεσμα την συγκέντρωση υπέρμετρου διοικητικού βάρους στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, που δημιουργεί εμπόδια στην ταχεία άσκηση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ.

- ✓ Ο ασκούμενος έλεγχος διακρίνεται σε έλεγχο νομιμότητας και σε έλεγχο κανονικότητας, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά εκάστου, ανάλογα με τη νομοθεσία που διέπει τους προαναφερόμενους ελεγκτικούς μηχανισμούς, οι οποίοι είτε εντάσσονται στην εν ευρεία έννοια υπηρεσιακή δομή του Κράτους είτε αποτελούν Ανεξάρτητες Αρχές ή δικαστικούς σχηματισμούς, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις δεν έχει υποχρεωτικό, αλλά συμβουλευτικό–καθοδηγητικό χαρακτήρα.
- ✓ Ο έλεγχος που ασκείται από κάθε ελεγκτικό φορέα είναι ανεξάρτητος και το αποτέλεσμά του δεν δεσμεύει τους υπόλοιπους, υπό την έννοια ότι δεν υφίσταται σχέση ιεραρχίας μεταξύ τους, με εξαίρεση τις πράξεις– αποφάσεις του Ελεγκτικού

Συνεδρίου, που έχουν ισχύ δικαστικής απόφασης, λόγω της φύσης αυτού, ως ανώτατου δημοσιονομικού δικαστηρίου, που αποτελεί πλήρη και αυτοτελή δικαιοδοτικό κλάδο.

- ✓ Οι ανωτέρω φορείς τελούν σε καθεστώς λειτουργικής και διοικητικής ανεξαρτησίας και κάποιοι εξ' αυτών (ΕΑΔΗΣΥ & ΕΑΔ) διαθέτουν και οικονομική αυτοτέλεια, έχουν δε, τη δυνατότητα συνεργασίας με άλλους ελεγκτικούς θεσμούς και δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο ούτε σε διοικητική εποπτεία από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές ή άλλον δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό, εκτός από τον κοινοβουλευτικό έλεγχο. Οι ως άνω θεσμικές εγγυήσεις δεν συντρέχουν, ωστόσο, στο επίπεδο των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (όπως και πριν από τη σύσταση αυτών το 2010, στο επίπεδο των πρώην κρατικών Περιφερειών), παρόλο που το προσωπικό τους ασκεί οιονεί δικαιοδοτικό έργο, ήδη για μακρό

χρονικό διάστημα²⁵, ενώ είναι ενδεικτικό ότι, ακόμη και οι υπό σύσταση²⁶ Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας ΟΤΑ (άρθρο 215 επ. του Ν. 3852/2010) αποτελούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών και υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Εσωτερικών, όπως και οι επικεφαλής αυτών (Επόπτες ΟΤΑ), χωρίς να περικλείονται από τον μανδύα του θεσμού Ανεξάρτητης Αρχής, που αποτελεί τεκμήριο - εχέγγυο αμερόληπτης και αντικειμενικής δράσης.

- ✓ Υφίσταται αδυναμία ελέγχου από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις εκείνων των περιπτώσεων (συνήθως κατόπιν αναφορών – καταγγελιών) που απαιτούν αυτοψία και εξειδικευμένο έλεγχο, λόγω της μη σύστασης και λειτουργίας των ΑΥΕ ΟΤΑ και

άσκησης εξ' αυτών των διευρυμένων διαδικασιών ελέγχου, κυρίως σε οικονομικό και τεχνικό επίπεδο.

- ✓ Δυσχέρειες στην ταχεία εξέταση καταγγελιών ή παραγγελιών δημοσίων φορέων από τις οργανικές μονάδες της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (πρώην ΣΕΕΔΔ) αλλά και των Δημοσιονομικών Υπηρεσιών Εποπτείας και Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών, με συνέπεια τη χρονική απομάκρυνση από τον εντοπισμό φαινομένων κακοδιοίκησης, διαφθοράς, κατάχρησης εξουσίας και την αδυναμία ουσιαστικού ελέγχου και λογοδοσίας των υπευθύνων οργάνων.
- ✓ Αργή απονομή πειθαρχικής δικαιοσύνης επί αιρετών ΟΤΑ.²⁷

²⁵ Στις αρμοδιότητες του προσωπικού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων συμπεριλαμβάνεται ο έλεγχος νομιμότητας αποφάσεων – πράξεων των ΟΤΑ, εξέταση προσφυγών κατά αποφάσεων των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων, των ΝΠΔΔ αυτών, καθώς και Συνδέσμων από τις 1-1-2007 (ημερομηνία έναρξης ισχύος των άρθρων 149 & 150 του Ν. 3463/2006) και μετέπειτα, δυνάμει των άρθρων 225 & 227 του Ν. 3852/2010, καθώς και άσκηση πειθαρχικού ελέγχου επί αιρετών από τις 8-6-2006 (ημερομηνία έναρξης ισχύος των άρθρων 142-144 του Ν. 3463/2006) και

μετέπειτα, δυνάμει των άρθρων 233-234 του Ν. 3852/2010.

²⁶ Η έναρξη λειτουργίας κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. (ΑΥΕ) διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (άρθρο 238 παρ. 4 Ν. 3852/2010), η οποία δεν έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα, όπως και ο διορισμός του Επόπτη ΟΤΑ, ανά ΑΥΕ, ο οποίος συντελείται με απόφαση Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στο ΦΕΚ (άρθρο 216 παρ. 4 Ν. 3852/2010).

²⁷ Σχετική αρθρογραφία Ν. Ευθυμιάδη, «Χρόνος απονομής πειθαρχικής δικαιοσύνης επί αιρετών ΟΤΑ – Παρουσίαση στοιχείων για ΟΤΑ α΄ βαθμού ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

✓ Προβληματισμός ως προς την κατά νόμο σύνθεση των πειθαρχικών συμβουλίων αιρετών ΟΤΑ²⁸, λόγω της συμμετοχής σε αυτά, ως μελών, εκπροσώπων των αιρετών, αλλά και υπηρεσιακών παραγόντων, που ενέχει τον κίνδυνο επηρεασμού της κρίσης των ανωτέρω μελών, όσον αφορά στους πρώτους λόγω συντεχνιακής αντιμετώπισης και όσον αφορά τους δεύτερους λόγω σύγκρουσης ιδιοτήτων (Δ/ντή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συμμετέχοντος τόσο στην παραπομπή αιρετού, όσο και στην πειθαρχική δίκη αυτού), τη στιγμή που δεν επιφυλάσσεται από τον νομοθέτη ομοειδής αντιμετώπιση στη σύνθεση των ποινικών και αστικών δικαστηρίων που αφορούν σε υποθέσεις αιρετών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο κατακερματισμός των Υπηρεσιών και των οργάνων εποπτείας - ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ, σε συνδυασμό με τις σύγχρονες ανάγκες και δυνατότητες λειτουργίας και ανάπτυξης των ανωτέρω οργανισμών, δημιουργεί χρονικές καθυστερήσεις, μεγάλο διοικητικό βάρος των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων, που αποτελούν τροχοπέδη στο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως πυλώνας περιφερειακής ανάπτυξης και πάροχος ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες. Συνεπώς, παράλληλα με την ανάγκη για τη διοικητική και νομοθετική κωδικοποίηση της νομοθεσίας των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού²⁹, καθίσταται επιβεβλημένος ο ανασχεδιασμός και ο νομοθετικός επανακαθορισμός τόσο των οργάνων εποπτείας και ελέγχου

Ν. Πιερίας κατά τη δημοτική περίοδο 1/9/2014 – 31/8/2019», [Ηλεκτρ. Περιοδικό «πρΟΤΑση», τμ.4, τχ.24 Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2019, σελ. 188-192](#)

²⁸ Άρθρο 234 Ν. 3852/2010 - Όπως η σύνθεση του Πειθαρχικού Συμβουλίου Αιρετών ΟΤΑ προβλέπεται και λειτουργεί μέχρι σήμερα (πενταμελές), καθώς θα είναι διαφορετική μετά την έναρξη λειτουργίας κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. (εννιαμελές), χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν τίθενται διάφορα ζητήματα λειτουργίας και επί αυτής.

²⁹ Βλ. σχετικά την Ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στις 6-6-2022 από το Ινστιτούτο Τεκμηρίωσης, Έρευνας και Καινοτομιών (ΙΤΕΚ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) με τίτλο: «Συμβολή της κωδικοποίησης της νομοθεσίας των ΟΤΑ στη λειτουργική απόδοση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών» και την σχετική [μελέτη](#), η οποία είναι διαθέσιμη στο [Ψηφιακό Αποθετήριο του ΕΚΔΔΑ](#).

στους ΟΤΑ, όσο και των αρμοδιοτήτων τους, με σκοπό την αναδιοργάνωση - ομογενοποίηση του εξωτερικού ελέγχου, μέσω ταχύτερων και απλούστερων διαδικασιών, που θα συνδυάζουν περισσότερα επίπεδα ελέγχου και θα καλύπτουν όλους τους τομείς δράσης των ΟΤΑ, τους οποίους θα επιλέξει τελικώς ο νομοθέτης να υπαχθούν σε αυτόν (τον έλεγχο). Για την υλοποίηση των ανωτέρω, προαπαιτείται, κατά την κρίση του γράφοντος, μία συνταγματική αναθεώρηση, εφόσον ωριμάσουν οι συνθήκες προς τούτο (μελέτη & διαβούλευση με θεσμικούς φορείς) και αφού ληφθεί υπόψη, επικαίρως, ο βαθμός ενσωμάτωσης και λειτουργίας του θεσμού του εσωτερικού ελέγχου στους ΟΤΑ, έτσι ώστε να προβλεφθούν – σχεδιασθούν νέες υπηρεσιακές δομές με αρμοδιότητες και λειτουργίες που θα εμπεριέχουν όλα τα αντικείμενα εξωτερικού ελέγχου και θα συνάδουν με τον σύγχρονο ρόλο των ΟΤΑ.

Στην περίπτωση και μόνο, που κριθεί ότι δεν είναι εφικτή η ίδρυση και λειτουργία μίας Υπηρεσίας/Ανεξάρτητης Αρχής ελέγχου των ΟΤΑ, με βάση τα προαναφερθέντα, η οποία πέρα από τις θεσμικές εγγυήσεις αντικειμενικής και αμερόληπτης δράσης, είναι δυνατό να συνεισφέρει τα μέγιστα στην ομογενοποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών, αποτελεί ζητούμενο ο σαφής διαχωρισμός και η κατανομή αρμοδιοτήτων ελέγχου ανά Υπηρεσία/Ανεξάρτητη Αρχή³⁰ και συνάμα είναι αναγκαία, χωρίς περαιτέρω χρονική καθυστέρηση, η αναβάθμιση σε επίπεδο Ανεξάρτητης Αρχής των Υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων που ασχολούνται με την εποπτεία των ΟΤΑ, προκειμένου να εναρμονιστεί το θεσμικό τους πλαίσιο με αυτό των υπόλοιπων ελεγκτικών μηχανισμών, όπως άλλωστε, αποδεικνύεται από την ακολουθούμενη τάση και πρακτική του νομοθέτη την τελευταία 15ετία.

---

³⁰ Ενδεικτικώς, ο έλεγχος νομιμότητας των διαγωνισμών των ΟΤΑ δύναται να ανατεθεί σε έναν φορέα, ανεξαρτήτως διαδικασίας και ποσού, χωρίς να εξαρτάται η αρμοδιότητα του φορέα ελέγχου από το ύψος του προϋπολογισμού του εκάστοτε διαγωνισμού. Επίσης, ο έλεγχος αναφορών – καταγγελιών κατά οργάνων των ΟΤΑ σε συνδυασμό με την εν γένει πειθαρχική δικαιοδοσία είναι δυνατό να ανατεθεί **πρ ΟΤΑ ση**

σε άλλο/ένα φορέα και να μην παρατηρείται το φαινόμενο να ασχολούνται με την ίδια υπόθεση η Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, ο Συνήγορος του Πολίτη ή ο Συμπαράστατης του Δημότη και της Επιχείρησης και τυχόν άλλες Υπηρεσίες – Ανεξάρτητες Αρχές.

Νικόλαος Ευθυμιάδης

Εποπτεία ΟΤΑ μέσω αποκεντρωμένων μονάδων διοίκησης ή μέσω
Ανεξάρτητων Αρχών

Τελικώς, το ερώτημα που ανακύπτει δεν είναι αν μπορούμε να έχουμε τους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που επιθυμούμε, αλλά εάν πράγματι θέλουμε να τους έχουμε ή να τους δημιουργήσουμε.

Αρμοδιότητα αστυνόμευσης και καθαρισμού χειμάρρων

Αθανάσιος Λατσίνογλου

Πολιτικός Μηχανικός, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Περιβάλλοντος Δήμου Δοξάτου

A. Ορισμός ρέματος

Τα ρέματα και οι χειμάρροι ως στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν αντικείμενα συνταγματικής προστασίας (άρθρο 24 Συντάγματος), που αποβλέπει στη διατήρηση της φυσικής των κατάστασης και στη διασφάλιση της επιτελούμενης από αυτά λειτουργίας της απορροής των υδάτων.

Στο άρθρο 967 του ΑΚ ορίζεται ότι «πράγματα κοινής χρήσεως είναι ιδίως τα νερά με ελεύθερη και αέναη ροή, οι δρόμοι, πλατείες, οι αιγιαλοί, τα λιμάνια και οι όρμοι, οι όχθες πλεύσιμων ποταμών, οι μεγάλες λίμνες και οι όχθες του». Η κυριότητα των κοινόχρηστων χώρων, εφόσον δεν πρόκειται για κοινόχρηστα ΟΤΑ ή δεν ορίζει διαφορετικά ο νόμος, ανήκει στο δημόσιο.

Στην απόφαση 2873/2004 του ΣΤΕ αναφέρεται ότι: «όπως παγίως έχει κριθεί, ουσιώδες στοιχείο του υπό του άρθρου 24 του Συντάγματος προστατευόμενου φυσικού περιβάλλοντος, και δη της γεωμορφολογίας αυτού, αποτελούν τα υπό διάφορες ονομασίες «υδρορεύματα» ήτοι οι πτυχώσεις της επιφάνειας της γης, με τις οποίες συντελείται κυρίως η απορροή προς τη θάλασσα των πλεοναζόντων υδάτων της ξηράς. Εκτός, όμως, της λειτουργίας τους αυτής, τα εν λόγω ρεύματα αποτελούν, επίσης, φυσικούς αεραγωγούς, μαζί δε με την χλωρίδα και πανίδα τους είναι οικοσυστήματα με ιδιαίτερο μικροκλίμα που συμβάλλουν πολλαπλώς στην ισορροπία του περιβάλλοντος (ΣΤΕ 2215/2002, 2656/1999, 4577/1998, 1801/1995). Κατ’

ακολουθίαν το κράτος υποχρεούται να διατηρεί τα πάσης φύσης υδρορεύματα στην φυσική τους κατάσταση προς διασφάλιση της λειτουργίας τους ως οικοσυστημάτων, επιτρεπομένης μόνο της εκτέλεσης των απολύτως αναγκαίων τεχνικών έργων διευθέτησης της κοίτης και των πρηνών τους προς διασφάλιση της ελεύθερης ροής των υδάτων, αποκλεισμένης δε κάθε άλλης αλλοίωσης της φυσικής τους καταστάσεως με επίχωση ή κάλυψη της κοίτης τους, ή τεχνικής επέμβασης στα σημεία διακλάδωσής τους (ΣΤΕ 2215/2002, 4577/1998)».

Στον κτιριοδομικό κανονισμό (Αριθμ. 3046/304/30-1/3-2-1989 ΦΕΚ 59Δ/89) ορίζεται ότι: «Ρέμα είναι κάθε φυσική διαμόρφωση του εδάφους σε αποδέκτη και αγωγό των νερών της βροχής ή της τήξης του χιονιού ή των φυσικών πηγών και εξυπηρετεί την απορροή τους προς άλλους μεγαλύτερης χωρητικότητας αποδέκτες, φυσικούς ή τεχνητούς (ρέματα, ποτάμια, λίμνες, θάλασσα κλπ.) που βρίσκονται σε χαμηλότερες στάθμες»

Στο αρ. 1 του Ν.4258/14 ορίζεται ότι: «Υδατορέματα ή υδατορεύματα ή ρέματα (μη πλεύσιμοι ποταμοί,

χειμάρροι, ρέματα και ρυάκια): οι φυσικές ή διευθετημένες διαμορφώσεις της επιφάνειας του εδάφους που είναι κύριοι αποδέκτες των υδάτων της επιφανειακής απορροής και διασφαλίζουν τη διόδυσή τους προς άλλους υδάτινους αποδέκτες σε χαμηλότερες στάθμες. Στην έννοια του υδατορέματος δεν περιλαμβάνονται τα εγχειοβελτιωτικά έργα, όπως αρδευτικές και αποστραγγιστικές τάφροι.»

Στην παρ. Α1 του αρ. 3 του Ν.4258/14 ορίζεται ότι: «1. Ο Φάκελος Οριοθέτησης ελέγχεται και θεωρείται από τις αναφερόμενες στην παρ. 4 του άρθρου 2 αρχές, εκτός από τις περιπτώσεις ε' και στ' της ίδιας παραγράφου όπου ο Φάκελος Οριοθέτησης ελέγχεται και θεωρείται από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της αρμόδιας Περιφέρειας...».

Στο 8193/4-3-2013 έγγραφο του ΥΠΕΚΑ, αναφέρεται: «**Τα ρέματα**, δηλαδή οι πτυχώσεις του εδάφους δια των οποίων συντελείται η απορροή των πλεοναζόντων υδάτων (όμβρια) κατά κανόνα προς την θάλασσα, αποτελούν φυσικούς αεραγωγούς και με την χλωρίδα και την πανίδα τους **συνιστούν ιδιαίτερα οικοσυστήματα έχοντα ζωτική**

σημασία για το προστατευόμενο από το άρθρο 24 του Συντάγματος οικιστικό και φυσικό περιβάλλον (ιδιαίτερα αυτά που διασχίζουν οικισμούς), αποκλειόμενης κάθε αλλοίωσης της φυσικής τους κατάστασης και επιτρεπόμενης μόνο της εκτέλεσης των απολύτως αναγκαίων τεχνικών έργων διευθέτησης της κοίτης και των πρανών τους»

Τα ρέματα δεν ανήκουν γενικώς στους κοινόχρηστους χώρους, καθώς εκτός από την απορροή προς τη θάλασσα των πλεοναζόντων υδάτων της ξηράς επίσης, αποτελούν και φυσικούς αεραγωγούς, μαζί δε με την χλωρίδα και πανίδα τους είναι οικοσυστήματα με ιδιαίτερο μικροκλίμα που συμβάλλουν πολλαπλώς στην ισορροπία του περιβάλλοντος. Για το λόγο αυτό τα υδατορέματα διέπονται από ειδικές διατάξεις για την διαχείριση και την προστασία τους και διακρίνονται σαφώς από την γενική έννοια των κοινόχρηστων χώρων.

B. Αρμοδιότητα

I. Κοινόχρηστοι χώροι

Στην παρ. I.β.4 του άρθρου 75 του Ν.3463/06 αναφέρεται ότι: «Οι αρμοδιότητες των Δήμων και

Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς: .... β) Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως: ... 4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, ...»

II. Περιφέρεια

Στην παρ. II.ΣΤ.15, του άρθρου 186 (Αρμοδιότητες Περιφερειών) του Ν.3852/2010 αναφέρεται ότι αποτελεί αρμοδιότητα των Περιφερειών «Ο καθαρισμός και αστυνόμευση ρεμάτων και απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα.»

Στην εγκύκλιο Δ7α/οικ.3147/ΕΓΚ.33/12-10-98: «Αστυνόμευση ρεμάτων και συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων» του ΥΠΕΧΩΔΕ, αναφέρεται: «Η αστυνόμευση όλων των ρεμάτων, σύμφωνα με το Π.Δ. 910/77, άρθρο 79 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Νόμο για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια είναι αρμοδιότης της Δ/νσεως Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχίας και συγκεκριμένα του Τμήματος Εκτελέσεως Έργων»

Στην παρ. 3β του άρθρου 5 (Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού) του Π.Δ.144/2010 (ΟΕΥ Περιφέρειας ΑΜΘ), αναφέρεται: «Στο Τμήμα Περιβάλλοντος υπάγονται ιδίως οι αρμοδιότητες του τομέα περιβάλλοντος, οι οποίες έχουν ανατεθεί στις Περιφέρειες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και ανάγονται ιδίως στον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες και έργα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και στην εφαρμογή μέτρων, προγραμμάτων και δράσεων της Περιφέρειας»

Στο άρθρο 43 του ΠΔ 144/10 (ΟΕΥ Περιφέρειας ΑΜΘ) αναφέρεται ότι: «Αρμοδιότητες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων όπως είχαν ορισθεί και ασκούσαν με διατάξεις τυπικών νόμων και κανονιστικών πράξεων και οι οποίες δεν έχουν απονεμηθεί σύμφωνα με το άρθρο 186 του ν. 3852/2010 στις Περιφέρειες, ούτε έχουν μεταβιβασθεί στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και στους δήμους, ασκούνται από 1-1-2011 από τις υπηρεσίες που συστήνονται με το παρόν, με εξαίρεση θέματα πρ ΟΤΑ ση

προστασίας των δασών, καθώς και θέματα χωροταξίας και περιβάλλοντος (άρθρο 283 παρ. 3 του ν. 3852/2010)»

III. Συναρμοδιότητα Δήμου και Περιφέρειας

A) Μέχρι 19-7-2018

Στην παρ. 2, του άρθρου 209 (Αρμοδιότητες ορεινών δήμων) του Ν.3852/2010 αναφέρεται ότι: «2. Οι ορεινοί- μειονεκτικοί δήμοι ασκούν επιπλέον είτε αυτοτελώς είτε σε συνεργασία με την οικεία περιφέρεια τις ακόλουθες αρμοδιότητες: ... θ. Καθαρισμός και αστυνόμευση ρεμάτων». Στην παρ. 1, του άρθρου 209 (Αρμοδιότητες ορεινών δήμων) του Ν.3852/2010 αναφέρεται: «Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι ορεινοί-μειονεκτικοί δήμοι εννοούνται οι δήμοι στους οποίους περιλαμβάνονται ως δημοτικές ή τοπικές κοινότητες οι Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στην Οδηγία 85/148/ΕΟΚ περί τροποποίησης της Οδηγίας 81/645/ΕΟΚ περί του κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της Οδηγίας 75/268/ΕΟΚ συμπεριλαμβανομένων και των χαρακτηριζομένων ως ορεινών

δήμων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου»

Στον πίνακα των μειονεκτικών περιοχών της οδηγίας 85/148/ΕΟΚ αναφέρονται ως μειονεκτικές περιοχές (του άρθρου 3, παρ. 4 της οδηγίας 75/268/ΕΟΚ) ο Δήμος Δοξάτου και οι Κοινότητες Κυργίων, Αγοράς και Πηγαδίων. Άρα ορεινή είναι η ΔΕ Δοξάτου (εκτός ΤΚ Κεφαλαρίου), ενώ η ΔΕ Καλαμπακίου και η ΤΚ Κεφαλαρίου δεν περιλαμβάνονται στις ορεινές περιοχές.

Β) Από 19-7-2018

Με την παρ. 2 του άρθρου 224 του Ν.4555/18, (Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι) καταργήθηκε το εδάφιο θ της παρ. 2 του άρθρου 209 «Αρμοδιότητες ορεινών δήμων», του Ν.3852/10 που εισήγαγε την εξαίρεση και έδινε την αρμοδιότητα του καθαρισμού και της αστυνόμευσης των ρεμάτων στους ορεινούς δήμους.

Ο Νομοθέτης διαπιστώνει την αδυναμία των δήμων να αστυνομεύσουν και να καθαρίσουν τα ρέματα. Αυτό διατυπώνεται με απολύτως ξεκάθαρο τρόπο στην αιτιολογική έκθεση του Ν.4555/18, στο

πρ ΟΤΑ ση

άρθρο 224, όπου αναφέρεται: «Οι εν λόγω αρμοδιότητες, με τη διάταξη της υποπαραγράφου ΣΤ' της παραγράφου ΙΙ του άρθρου 186 είχαν αποδοθεί στην Περιφέρεια, ενώ με τις ανωτέρω, καταργούμενες με την παρούσα, εισήχθησαν εξαιρέσεις εκ του νόμου με σκοπό την ευρυθμότερη ή αποτελεσματικότερη άσκηση τους. Ωστόσο, σε βάθος περισσότερων ετών, οι Δήμοι βρέθηκαν σε παντελή αδυναμία αυτοτελούς άσκησης των ανωτέρω αρμοδιοτήτων. Ως εκ τούτου, κρίνεται θεμιτή η διατήρηση μόνης της διάταξης που αποδίδει τις ανωτέρω αρμοδιότητες αυτοτελώς στην Περιφέρεια.»

Συνεπώς, από 19-7-2018, δεν υπάρχει συναρμοδιότητα Δήμων και Περιφέρειας στον καθαρισμό των ρεμάτων.

Γ. Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι, αποκλειστικά αρμόδια για την αστυνόμευση και τον καθαρισμό των ρεμάτων είναι η Περιφέρεια και ειδικότερα η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας

Δ. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Εκτός από την προαναφερθείσα νομοθεσία, σε πλήθος εγγράφων υπουργείων, αναλύεται το ζήτημα της αρμοδιότητας στον καθαρισμό των

ρεμάτων και σε όλα τα έγγραφα αναφέρεται με σαφήνεια ότι αρμόδια είναι η Περιφέρεια.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

Έγγραφο	Επί λέξει αναφορά στο έγγραφο
7187/7-10-2019 της Γεν. Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Εσωτερικών	Η αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα, σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133 ^Α /19-7-2018), ανήκει αποκλειστικά στη Περιφέρεια, ήδη από την 19-7-2018 οπότε και δημοσιεύτηκε ο σχετικός νόμος... Σύμφωνα με τον Οργανισμό της κάθε Περιφέρειας... ο Περιφερειάρχης ορίζει αρμόδιους υπαλλήλους οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τον εντοπισμό..., απόρριψη στερεών αποβλήτων (σκουπίδια)
49374/898/31-5-2019 έγγραφο της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος	Σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν.4555/2018 (Κλεισθένης), ο καθαρισμός των υδατορεμάτων είναι αρμοδιότητα των Περιφερειών. ... Ο καθαρισμός συνίσταται στην απομάκρυνση <u>κυρίως</u> από τον πυθμένα, τα πρηνή και τις όχθες των υδατορεμάτων, απορριμμάτων, βλάστησης και φερτών υλών τα οποία παρεμποδίζουν την ομαλή απορροή των υδάτων.
67360/1313/2-8-2019 έγγραφο της Γεν. Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του	... σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133Α/19.07.2018) και τα άρθρα 186, 204, και 209 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87Α/07.06.2010), ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των υδατορεμάτων είναι αρμοδιότητα των Περιφερειών..... Ο καθαρισμός συνίσταται στην απομάκρυνση, κυρίως από τον πυθμένα, τα πρηνή και τις

Υπουργείου Περιβάλλοντος	όχθες των υδατορεμάτων, απορριμμάτων, βλάστησης και φερτών υλών τα οποία παρεμποδίζουν την ομαλή επιφανειακή απορροή των υδάτων.
Δ19/1064/3-4-2019 της Διεύθυνσης Αντιπλημμυρικών & Εγχειοβελτιωτικών έργων (Δ19) του Υπουργείου Υποδομών και μεταφορών	Σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133Α/19.07.2018), ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα ανήκουν αποκλειστικά στις αρμοδιότητες των Περιφερειών, όπως προβλέπεται με το άρθρο 186 του Ν.3852/2010
25778/1645/3-4-2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος	Ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των ρεμάτων όπως προβλέπεται με το άρθρο 186 του Ν.3852/2010 ανήκει στις αρμοδιότητες των Περιφερειών (άρθρο 224 του Ν.4555/2018)
175112/2304/8-11-2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Δασικών Έργων και Υποδομών του Υπουργείου Περιβάλλοντος	Όπως είναι γνωστό...εκδόθηκαν αποφάσεις Νομαρχών με τις οποίες καθορίστηκαν τα όρια ορεινής και πεδινής κοίτης των υδατορεμάτων, ορίζοντας ως αρμόδια υπηρεσία για την εκτέλεση έργων και εργασιών για το τμήμα της πεδινής κοίτης της Δ/ση Τεχνικών έργων.,...
79693/24-47-2020 έγγραφο της Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών	Εν προκειμένω, ειδικά για τα ρέματα ο νόμος 3852/2010 ορίζει στο <u>άρθρο 186 περ. ΣΤ εδ. 15</u> ότι η αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων ανήκει στις αρμοδιότητες των Περιφερειών. Βάσει των ανωτέρω και σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 4 του Ν.4258/2014 προκύπτει με σαφήνεια ότι η κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια είναι υπεύθυνη για τα υδατορέματα και συγκεκριμένα: α) τον

	<p>εντοπισμό καταλήψεων, επιχώσεων (μπαζώματα), ανεξέλεγκτες αμμοληψίες, απόρριψη στερεών αποβλήτων (σκουπίδια) και γενικώς όλων των παράνομων ενεργειών που γίνονται στις κοίτες των υδατορεμάτων, β) τη λήψη των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία διοικητικών και άλλων μέτρων στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται παράνομες ενέργειες και γ) τη σύνταξη δελτίου αυτοψίας στο οποίο καταγράφονται τα προβλήματα που εντοπίστηκαν και τις ενέργειες που έγιναν για την αποκατάσταση των παραβάσεων.</p>
--	--

Πως η Ελλάδα οδηγήθηκε στην οικονομική κρίση του 2010-2011

Ελένη Κ. Χονδροπούλου

Προϊσταμένη του Τμήματος Διοικητικού – Οικονομικού Νομού Κιλκίς της αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης

Πτυχιούχος του ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (ΤΕΦΑΑ) του ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ

Πτυχιούχος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ» της Σχολής Επιστημών Διοίκησης Επιχειρήσεων/Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Πτυχιούχος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ» της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ (ΕΑΠ)

Πρόλογος

Στην πρόσφατη περίοδο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, κάποιοι χαρακτήρισαν το ευρώ ως «ωρολογιακή βόμβα» στα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι ως τη γέφυρα που θα ένωνε τον ευρωπαϊκό βορά με τον ευρωπαϊκό νότο. Η ελληνική οικονομική κρίση υπήρξε η αφορμή να αποκαλυφθεί το επισφαλές μέλλον του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος.

Σκοπός αυτού του άρθρου είναι η συνοπτική ιστορική ανασκόπηση των

γεγονότων εκείνης της εποχής, η ολιστική διερεύνηση και ανάλυση των λαθών και παραλείψεων στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση της «μεγάλης ιδέας» της ευρωπαϊκής οικονομικής και νομισματικής ένωσης και η ανάδειξη των αιτιών και των ευθυνών, εντός και εκτός Ελλάδας, που οδήγησαν στην κρίση του ευρώ και στη χρεωκοπία της χώρας μας, τα έτη 2010-2011.

Η γέννηση του ευρώ

Η Ευρωζώνη ή Ζώνη του Ευρώ περιλαμβάνει τις χώρες που οικειοθελώς κατήγγησαν το εθνικό νόμισμά τους και υιοθέτησαν το ευρώ. Η αρχή της δημιουργίας της Ευρωζώνης έγινε στις 7 Φεβρουαρίου 1992 με την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ (Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση), όπου προβλέφθηκαν τα «Κριτήρια Σύγκλησης» που θα έπρεπε να πληροί κάθε χώρα που επιθυμούσε να υιοθετήσει το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα. Τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:

1. Το δημόσιο χρέος της χώρας να είναι μικρότερο από το 60% του ΑΕΠ ή να παρουσιάζει μία τάση συνεχούς μείωσης που τείνει προς αυτό και τα ελλείμματα του προϋπολογισμού να είναι μικρότερα από το 3% του ΑΕΠ.
2. Ο πληθωρισμός να μην ξεπερνά τον μέσο όρο των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις σ' αυτό τον τομέα, με περιθώριο υπέρβασης μιάμιση ποσοστιαία μονάδα.
3. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια να μην ξεπερνούν περισσότερο από δύο ποσοστιαίες μονάδες τα επιτόκια των τριών πιο αποδοτικών κρατών μελών.
4. Οι ισοτιμίες του νομίσματος της κάθε χώρας πρέπει να παραμείνουν μέσα στη ζώνη που ορίζει ο Μηχανισμός

Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) για δύο τουλάχιστον χρόνια.

Οι οραματιστές του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος προσβλέπουν σε μια ισχυρή και ανταγωνιστική Ευρώπη μέσα στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και προσδοκούν πολιτική σύμπνοια, οικονομική σύγκληση και περιορισμό ελλειμμάτων και χρέους. Σε αυτήν ακριβώς τη φάση του σχεδιασμού και ίδρυσης της ευρωζώνης έγιναν λάθη και παραλείψεις που επέτρεψαν μετέπειτα την είσοδο κρατών με ασταθή οικονομία, όπως η Ελλάδα, στον σκληρό πυρήνα του ευρώ. Αναπτυγμένες χώρες με ισχυρή οικονομία, ευημερία και ώριμη βιομηχανία μοιράστηκα κοινό νόμισμα με μικρές αναπτυσσόμενες χώρες, οικονομικά ασταθείς. Σύμφωνα με τον Jacques Delors, Πρόεδρο επί δεκαετίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βασικό σχεδιαστή της συνθήκης του Μάαστριχτ και του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, την εποχή εκείνη (1990) τον δημόσιο λόγο είχαν οι πολιτικοί, μεταξύ των οποίων και αφοσιωμένοι Ευρωπαϊστές όπως ο Francois Mitterand, ο Helmut Kohl, ο Ruud Lubbers και ο Anibal Cavaco Silva, που υποστήριζαν ότι είναι αδιανόητο να υπάρχει Ευρώπη χωρίς την Ελλάδα, το λίκνο της Δημοκρατίας, όπως άλλωστε και χωρίς την Πορτογαλία με την επανάσταση των Γαρυφάλλων, χωρίς

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

τους καταπιεσμένους (από τους Άγγλους) Ιρλανδούς που δικαιούνταν και αυτοί μια ευκαιρία, ή χωρίς τη μεγαλοπρεπή Ιταλία.

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι παραπάνω χώρες εκμεταλλεύτηκαν την ευκαιρία.

Η Ελλάδα άδραξε την ευκαιρία

Το 1993, ένα χρόνο μετά τη συνθήκη του Μάαστριχτ, εκλέγεται Πρωθυπουργός της Ελλάδας ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος καλείται να επιλύσει τα οικονομικά προβλήματα της χώρας που συνοψίζονται στα εξής:

- Εθνικό χρέος που κυμαίνεται στο 114% του ΑΕΠ
- Πληθωρισμός της τάξης του 14%
- Μια διαρκώς συρρικνωμένη οικονομία.

Η κυβέρνηση Παπανδρέου θεωρεί την είσοδο της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ ως μια μοναδική ευκαιρία

επίλυσης των οικονομικών προβλημάτων της χώρας. Ο τότε Υπουργός Οικονομικών Γιάννος Παπαντωνίου, αναλαμβάνει να εκπληρώσει αυτή την αποστολή και το καταφέρνει, παρά το γεγονός ότι το χρέος ξεπερνά το 100% του ΑΕΠ και παρά τις αμφιβολίες που υπήρχαν για την ορθότητα των οικονομικών στοιχείων της Αθήνας. Στις 19 Ιουνίου 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μετά από θετική εισήγηση της Κομισιόν, είχε αποφανθεί ότι η Ελλάδα πληρούσε τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου

νομίσματος και η χώρα εισήλθε στη ζώνη του ευρώ την 1η Ιανουαρίου του 2001. Έκτοτε, έχουν ειπωθεί πολλά:

- ότι επρόκειτο για ένα θανάσιμο αμάρτημα
- ότι φαλκιδεύτηκαν στοιχεία πληθωρισμού, τιμών και χρέους προκειμένου να εκπληρωθούν τα κριτήρια του Μάαστριχτ
- ότι αγνοήθηκε το στάδιο της τελικής αξιολόγησης περί πλήρωσης των προϋποθέσεων
- ότι η «μεγάλη ιδέα» παρέσυρε τους Ευρωπαίους ηγέτες
- ότι ασκήθηκαν παρεμβάσεις.

Ο ίδιος ο Παπαντωνίου σταθερά υποστηρίζει ότι: *«Δεν κάναμε τίποτε διαφορετικό από αυτό που έκαναν οι υπόλοιπες χώρες».*

Οι επικριτές του ευρώ

Γυρνώντας το χρόνο πίσω, στη δεκαετία του '90, οικονομολόγοι, ιδίως από τη Γερμανία, εξέφραζαν τις έντονες επιφυλάξεις τους για την έκβαση του μεγαλεπήβολου εγχειρήματος του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος. Ωστόσο, επικράτησε η πολιτική βούληση και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο άναψε το πράσινο φως, τον Απρίλιο του 1998, στην νομισματική ολοκλήρωση. Η αμφισβήτηση, όμως, για την ετοιμότητα πρ ΟΤΑ ση

της Ελλάδας, δεν έπαψε να υπάρχει. Παρόλα αυτά, οι φωνές που τάσσονται κατά της ένταξης της χώρας μας στο κοινό νόμισμα, φιμώνονται, προς χάριν της «μεγάλης ιδέας», που δεν θα ήταν μεγάλη δίχως την αίγλη της ελληνικής πολιτισμικής κληρονομιάς. Επιπροσθέτως, η είσοδος της Ελλάδας στη ζώνη του Ευρώ στηρίχθηκε στην πεποίθηση ότι ακόμη και αν επρόκειτο για λάθος, ήταν ένα λάθος που λόγω του μικρού μεγέθους της χώρας, θα μπορούσε να απορροφηθεί. Από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού, Αμερικάνοι οικονομολόγοι, μεταξύ των οποίων και ο Kenneth Rogoff, θεωρούν τη σύλληψη του ευρώ ως μία ιδέα με υψηλό ρίσκο, που εγκυμονεί κινδύνους. Είναι η πρώτη φορά που διαφωνούν με τους Δυτικοευρωπαίους συναδέλφους τους, με τους οποίους μέχρι τότε συμφωνούσαν σε ζητήματα μακροοικονομίας. Εντούτοις, σήμερα, το εν λόγω εγχείρημα αναγνωρίζεται πλέον και από αυτούς ως μια καινοτομία που τη διέκρινε η υψηλή διορατικότητα. Το μόνο πρόβλημα, ήταν τελικά, το γεγονός ότι οι ίδιοι οι Ευρωπαίοι πρόδωσαν τα ιδεώδη τους.

Η Ευρώπη αγνοεί τους δικούς της κανόνες

Η δημιουργία της ευρωζώνης κινεί το ενδιαφέρον των επενδυτών παγκοσμίως. Οι χώρες της νότιας Ευρώπης, χάρη στην οικονομική δύναμη της Γαλλίας και με δεδομένη την πιστοληπτική ικανότητα της Γερμανίας, προσελκύουν επενδύσεις. Με την παρότρυνση των τραπεζιτών της Wall Street και των Διαχειριστών κεφαλαίων του Λονδίνου, δράττουν την ευκαιρία να μετατρέψουν το χρέος τους σε διαπραγματεύσιμους τίτλους (ομόλογα). Δάνεια με χαμηλό επιτόκιο και μεγάλο χρόνο αποπληρωμής είναι διαθέσιμα παντού. Τα χρέη των Δήμων δεν καταγράφονται άρα δεν τεκμηριώνονται. Οι κυβερνήσεις των κρατών της νότιας Ευρώπης δανείζονται υπερβολικά από ξένους δανειστές, κυρίως από μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες όπως η Deutsche Bank και η Societe Generale, αλλά και από συνταξιοδοτικά ταμεία της Αμερικής. Η Ιαπωνία αγοράζει ευρωπαϊκά κρατικά ομόλογα. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον εισροής εύκολου χρήματος, οι χώρες της Νότιας Ευρώπης εγκαταλείπουν την προσπάθεια της δημοσιονομικής εξυγίανσης που τους επέβαλε η συνθήκη του Μάαστριχτ, χωρίς καμία αντίδραση από τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Συνέπεια αυτής της τακτικής τους, **πρ ΟΤΑ ση**

υπήρξε η συσσώρευση υπερβολικού εξωτερικού χρέους, το οποίο όμως, σε περίπτωση οικονομικής κρίσης, καθιστά τη χώρα ιδιαιτέρως ευάλωτη στις αγορές.

Κατά τον οικονομολόγο Rogoff, υπήρξε ατελής ο κανόνας της Συνθήκης του Μάαστριχτ για τον όριο του χρέους στο 60% του ΑΕΠ, αφού αυτό ήταν μόνο ένα ποσοτικό στοιχείο, το οποίο άφηνε ελεύθερη την προέλευση των δανείων και άρα επέτρεπε την υπερβολική διόγκωση του εξωτερικού χρέους. Η παράλειψη αυτή άφηνε απροστάτευτες τις χώρες του νότου στους κινδύνους του εξωτερικού δανεισμού. Σε αυτό το οικονομικό περιβάλλον και με την ανοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα διογκώνει υπερβολικά το εξωτερικό χρέος της και μετατρέπεται σε μία οικονομική βόμβα έτοιμη να εκραγεί στα θεμέλια της ευρωζώνης.

Το 1999 οι Έλληνες, στην προσπάθειά τους να προσελκύσουν ξένους επενδυτές ιδρύουν τη «Δημόσια Υπηρεσία Διαχείρισης Χρέους» προβάλλοντας το μήνυμα «Αγοράστε ελκυστικά ομόλογα από την Ευρωπαϊκή Ένωση». Η πώληση ελληνικών ομολόγων αξίας άνω των 5 δις ξεκίνησε το 2001. Υπήρξε μεγάλη ζήτηση από την Ευρώπη, την Ιαπωνία και τη Σιγκαπούρη. Οι Έλληνες δημοπρατούν το ίδιο τους το

μέλλον, δημιουργώντας τεράστιο εξωτερικό χρέος.

Οι αγορές ανταποκρινόταν, αφενός λόγω της εμπιστοσύνης τους προς το ευρώ, αφετέρου διότι ποτέ δεν έγινε πραγματικά πιστευτή η εφαρμογή της προβλεπόμενης από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ «ρήτρας μη διάσωσης». Οι αγορές ήταν πεπεισμένες ότι σε περίπτωση που παραστεί ανάγκη, οι ισχυρές χώρες θα βοηθήσουν τις αδύνατες, παραβαίνοντας αυτό τον κανόνα, όπως συνέβη και με άλλους κανόνες τις ίδιες συνθήκης. Άποψη τεκμαιρόμενη από τη χαλαρότητα στην εφαρμογή και άλλων κανόνων του Μάαστριχτ. Ταυτόχρονα στην Ελλάδα ατονούν οι προσπάθειες δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ οι Έλληνες αντί να αποταμιεύουν, επιδίδονται στην σώρευση πλούτου.

Η Γερμανία παραβιάζει τη συνθήκη του Μάαστριχτ

Το 2002 η Γερμανία επιθυμεί να δανειστεί, ξεπερνώντας το επιτρεπόμενο όριο του 3% του ΑΕΠ για ελλείμματα του προϋπολογισμού, παραβιάζοντας και αυτή τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Ακολουθεί μια διετής μάχη της κυβέρνησης Schroder κατά της ήπιας τιμωρίας των Βρυξελλών. Μαζί με την Γαλλία, που είχε να αντιμετωπίσει

πρ ΟΤΑ ση

παρόμοια κατάσταση, κατορθώνουν να πλειοψηφήσουν στο Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ευρώπης και να ακυρώσουν την επιβολή κυρώσεων, αποδυναμώνοντας το «Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης» που οι ίδιοι οι Γερμανοί είχαν αναγκάσει τους ευρωπαίους εταίρους τους να υπογράψουν. Οι συνέπειες ήταν μοιραίες. «Εάν οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης δεν δεσμεύονταν από τους κανονισμούς, γιατί θα έπρεπε να το κάνουν οι άλλες;». Ως παρενέργεια της ως άνω διαδικασίας, η εκτελεστική εξουσία μεταφέρεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Αυτό σημαίνει ότι τα Εθνικά συμφέροντα υπερισχύουν αυτά της ευρωζώνης.

Η αποκάλυψη της ελληνικής απάτης

Το 2004 εκλέγεται νέα κυβέρνηση στην Ελλάδα. Η νέα κυβέρνηση αποκαλύπτει ότι η προηγούμενη κυβέρνηση παρείχε παραποιημένα στοιχεία στη Eurostat προκειμένου η Ελλάδα να ενταχθεί στην ευρωζώνη. Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Barosso ζητά τη λήψη μέτρων για αντιστάθμισμα των λαθών, έως το 2006. Όμως και η νέα κυβέρνηση συνεχίζει τη δημιουργική λογιστική των προκατόχων της. Το 2005 η Ελλάδα βρίσκεται και πάλι να πουλά ομόλογα και οι αγορές να ανταποκρίνονται. Το 2006 το

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

Δημόσιο χρέος της χώρας αυξάνεται κατά 14,7%, ενώ στις Βρυξέλλες εξελίσσεται ένα αγώνας επίρριψης ευθυνών για τα ανακριβή στοιχεία. Όμως, το οικονομικό πρόβλημα της Ευρώπης προβάλλει ως συνολικό, αφού και η Γερμανική οικονομία δείχνει να πάσχει, η ανάπτυξη στην Ευρώπη είναι ελάχιστη και η ανεργία ανησυχητική. Η Ευρώπη αποτελεί πλέον σοβαρό θέμα συζήτησης στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).

ΤΟ ΔΝΤ προειδοποιεί την Ευρώπη

Σύμφωνα με τον Rogoff, τον τότε επικεφαλής οικονομολόγο του ΔΝΤ, ενώ παρατηρήθηκε μια παράλυση στην Ευρώπη, το πάρτι του δανεικού χρήματος εξακολουθούσε να υπάρχει. Μόνο η Γερμανία διέγινωσε το πρόβλημα και επιδόθηκε στην επίλυσή του με την εισαγωγή επώδυνων μεταρρυθμίσεων, γνωστών ως «Ατζέντα 2010» (στην αγορά εργασίας) και «Hartz IV» (στην κοινωνική πρόνοια). Οι επικριτές της Γερμανίας την κατηγορούν ότι εξωθεί τους εταίρους της σε αδιέξοδο. Η Γερμανία αυξάνει τις εξαγωγές της στην ευρωζώνη κατά Μ.Ο. 7% το χρόνο, ενώ το 73% του εμπορικού πλεονάσματός της προέρχεται τις χώρες ευρωζώνης. Οι ως άνω μεταρρυθμίσεις της Γερμανίας, μειώνουν το μοναδιαίο κόστος εργασίας, σε αντίθεση με τα περισσότερα κράτη της ευρωζώνης στα πρ ΟΤΑ ση

οποία το κόστος αυτό αυξάνεται, καθιστώντας τη χώρα ακόμη πιο ανταγωνιστική.

Τα δομικά προβλήματα της Ελλάδας

Στον αντίποδα της Γερμανίας, η Ελλάδα, ως η πιο ευάλωτη οικονομία της Ευρωζώνης, εξαιτίας των μεγάλων δομικών της προβλημάτων:

- Μεγάλο δημόσιο χρέος
- Γραφειοκρατία
- Διαφθορά
- Εμπορικά ελλείμματα
- Μη κεκτημένα δικαιώματα
- Υψηλό κόστος Εργασίας
- Έλλειψη ανταγωνιστικότητας
- Ατιμώρητες απάτες με αγροτικές, βιοτεχνικές και βιομηχανικές επιδοτήσεις
- Τεράστια φοροδιαφυγή από τον ιδιωτικό τομέα (επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες). Εκτιμήθηκε ότι κάθε χρόνο το ελληνικό κράτος έχανε περίπου 20 δισ. ευρώ από απλήρωτους φόρους. Το ένα τρίτο της οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα, ήταν αφορολόγητες.

Κακές αξιολογήσεις για την Ελλάδα

Τον Σεπτέμβριο του 2008, το Δημόσιο χρέος της Ελλάδας φτάνει στο 110% του ΑΕΠ, ξεπερνώντας ακόμη και αυτό της Ιταλίας και έχοντας μεγαλύτερο ποσοστό εξωτερικού χρέους. Μετά το πάθημα της Lehman Brothers, οι Οίκοι Αξιολόγησης περιήλθαν σε ειδικούς λεπτομερείς ελέγχους. Ενώ μέχρι τότε οι αξιολογήσεις ήταν AAA ή AA, τον Ιανουάριο του 2009 ο οίκος Standard & Poor's με την αιτιολογία της υποβάθμισης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, υποβαθμίζει τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου σε A⁻, τη χαμηλότερη αξιολόγηση που έγινε ποτέ σε χώρα-μέλος της ευρωζώνης και απαρχή μιας καθοδικής πορείας που θα αποκάλυπτε πόσο εύθραυστο ήταν το ευρώ. Την αναγγελία αυτή ακολουθεί η πτώση του Χρηματιστηρίου Αθηνών και η αύξηση των επιτοκίων. Οι αγοραστές των ελληνικών ομολόγων απαιτούν υψηλότερα ασφάλιστρα. Οι τόκοι για δανεισμό της Ελλάδας γίνονται δυσβάστακτοι και το χρέος της χώρας συνεχίζει να αυξάνεται. Η έναρξη της διαδικασίας επιβολής κυρώσεων κατά της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποτελεί για μία ακόμη φορά κενή περιεχομένου απειλή (εξ αρχής λάθος σχεδιασμός: αλήθεια σε τι ωφελεί η

επιβολή κυρώσεων σε μία χώρα που βιώνει ήδη βαθιά οικονομική κρίση);).

Η Ελλάδα έρμαιο στα χέρια των αγορών. Κατάρρευση

Τον Οκτώβριο του 2009 ο οίκος Standard & Poor's προβλέπει ότι το έτος 2010 το ελληνικό χρέος θα έφτανε το 125% των οικονομικών εκροών. Την ίδια στιγμή τα ασφάλιστρα κινδύνου έναντι χρεοκοπίας καταδεικνύουν την τραγική οικονομική κατάσταση της χώρας: ένα ομόλογο των 10 εκατομμυρίων, σε περίπτωση χρεοκοπίας, αξίζει 189.000 δολάρια. Για τους μεγάλους επενδυτές αυτό σημαίνει ότι ήρθε η ώρα να αποχωρήσουν από την Ελλάδα.

Τις τελευταίες εβδομάδες του 2009, η εταιρεία PIMCO, ο μεγαλύτερος επενδυτής σε ομόλογα δημοσίου στον κόσμο, εκχωρεί το σύνολο των ελληνικών ομολόγων της. Στις 27 Απριλίου του 2010, για πρώτη φορά στην ιστορία της Ευρωζώνης, το χρέος μιας χώρας υποβαθμίζεται σε επίπεδο "σκουπιδιών". Η πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας υποβαθμίζεται στο BB+, δηλαδή στο ίδιο επίπεδο με το Αζερμπαϊτζάν και την Αίγυπτο και ελάχιστα πάνω από το Εκουαδόρ, το Ελ Σαλβαδόρ και τη Ζιμπάμπουε. Ακολουθούν δηλώσεις για αναδιάρθρωση και «κούρεμα» του ελληνικού χρέους που σημαίνει ότι οι ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

δανειστές (αγοραστές ομολόγων) θα λάβουν πίσω μόνο ένα μέρος των χρημάτων τους. Η υποβάθμιση αυτή, που σήμανε το «φιλί του θανάτου» για την Ελλάδα, οδηγεί τους επενδυτές που διατηρούσαν ελληνικά ομόλογα στο χαρτοφυλάκιο τους, να τα ρίξουν στην αγορά, προκαλώντας την ελεύθερη πτώση των τιμών τους. Η εξέλιξη αυτή προκαλεί σοκ σε πολλές ευρωπαϊκές τράπεζες, που μετά τη χρεωκοπία της Lehman Brothers, είχαν επενδύσει μαζικά σε (υποτίθεται) ασφαλή κρατικά ομόλογα. Η εμπιστοσύνη κλονίζεται και για τα κρατικά ομόλογα της Πορτογαλίας, της Ιρλανδίας, της Ισπανίας και της Ιταλίας. Ο κίνδυνος της «μετάδοσης» γίνεται αντιληπτός από τους Ευρωπαίους.

Ο φόβος κυριεύει τις ευρωπαϊκές αγορές

Η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία, η Ισπανία και η Ιταλία, είναι οι πέντε χώρες της ευρωζώνης που έχουν χτυπηθεί από τη κρίση. Οι ευρωπαϊκές τράπεζες είχαν επενδύσει συνολικά 700 δις ευρώ σε κρατικά ομόλογα των πέντε αυτών χωρών. Στη Φραγκφούρτη και στο Λονδίνο χτυπάει συναγερμός. Μόνο οι ελληνικές τράπεζες, είχαν στην κατοχή τους 50 δις ελληνικών κρατικών ομολόγων και όταν αυτά υποβαθμίστηκαν, ακολούθησε και η υποβάθμιση των ελληνικών τραπεζών, ως

αλυσιδωτή αντίδραση. Επισημαίνεται ότι τα κρατικά ομόλογα αποτελούν εγγύηση όταν οι τράπεζες μιας χώρας δανείζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Η αμφισβήτηση, συνεπώς, της αξίας τους, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους.

Στο μεταξύ η Ελλάδα έγινε πiónι στα χέρια των Οίκων Αξιολόγησης, των Χρηματοπιστωτικών αγορών και των κερδοσκόπων. Όσο περισσότερο υποβαθμίζεται η χώρα πιστοληπτικά, τόσο πιο ακριβά αναχρηματοδοτεί το χρέος της και τόσο περισσότερο τα χρέη της αυξάνονται, οδηγώντας σε μεγαλύτερη υποβάθμιση. Ένας κατήφορος χωρίς σταματημό...

Από την απέναντι πλευρά υπάρχουν οι κερδοσκόποι, οι επενδυτές σε ξένο συνάλλαγμα και τα αντισταθμιστικά κεφάλαια που βλέπουν αυτό τον κατήφορο ως «χρυσή ευκαιρία». Κάποιοι ποντάρουν στην πτώση του ευρώ, χρησιμοποιώντας ως εργαλείο τα "ασφάλιστρα κινδύνου έναντι χρεοκοπίας" (CDS), αναμένοντας να χρεοκοπήσει η χώρα για να κερδοσκοπήσουν. Αναπτύσσεται μια γκρίζα αγορά για ασφάλιστρα κινδύνου αξίας 26 τρις ευρώ. Για να γίνει αντιληπτό πόσο πόνταρε η γκρίζα αγορά στη χρεοκοπία της Ελλάδας, αρκεί να αναφερθεί ότι το ασφάλιστρο για ένα ελληνικό κρατικό ομόλογο είχε φτάσει

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

στο δεκαπλάσιο του αντίστοιχου γερμανικού.

Αξιολόγηση ως «Σκουπίδια»

Τον Ιούνιο του 2010, η πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας υποβαθμίζεται τέσσερις επιπλέον βαθμίδες. Οι τίτλοι του ελληνικού δημοσίου θεωρούνται «junk bonds». Η Ελλάδα δεν ανήκει πλέον στα αξιόπιστα κράτη και οι επενδυτές την εγκαταλείπουν. Η Ευρώπη ανησυχεί για τις επιπτώσεις που θα έχει αυτή η υποβάθμιση στο εγχείρημα του ευρώ. Η προσπάθεια της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας (ΕΚΤ) το Μάιο του 2010, για σταθεροποίηση των τιμών των ελληνικών ομολόγων, με την αγορά ελληνικών ομολόγων αξίας 25 δις ευρώ, δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Παρόλα αυτά, η ΕΚΤ συνεχίζει την αγορά ελληνικών ομολόγων, ακόμα και το 2011, όπου πλέον αγοράζει και πορτογαλικά, ιταλικά και ισπανικά. Με άλλα λόγια, η ΕΚΤ στην προσπάθειά της να αποτελέσει οχυρό σταθερότητας του ευρώ, φορτώνεται με «junk» ομόλογα, πλήττοντας την αξιοπιστία του ευρώ.

Η κατάσταση που διαμορφώνεται στην ελληνική κοινωνία

Το καλοκαίρι του 2010, η βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την Ελλάδα συνδέθηκε με μέτρα λιτότητας και πρ ΟΤΑ ση

μεταρρυθμίσεις. Η συρρίκνωση του Δημόσιου τομέα, η απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων, η πάταξη της φοροδιαφυγής, ήταν κάποιες από τις προσαρμογές που η Ευρωπαϊκή Ένωση απαιτούσε. Μία οικονομία κυριαρχούμενη από συντεχνίες και οικογενειακές επιχειρήσεις, έπρεπε βίαια να μετατραπεί σε μια οικονομία αγοράς. Αυτό προκάλεσε διαδηλώσεις, απεργίες και μεγάλη αναστάτωση ακόμη και στον τουρισμό. Η ζημιά στην εικόνα της Ελλάδας υπήρξε μεγάλη. Τα ΜΜΕ παγκοσμίως πρόβαλαν εικόνες εξαγριωμένων τουριστών, άδειων ραφιών και ληηλατημένων δρόμων. Το ελληνικό πρόβλημα που μέχρι τότε εμφανιζόταν μόνο στα οικονομικά ένθετα των εφημερίδων, προβάλλονταν άμεσα, με τη δύναμη της εικόνας, στην παγκόσμια κοινή γνώμη.

Οι εξωτερικοί παρατηρητές δήλωναν έκπληκτοι με αυτόν τον παράξενο και οπισθοδρομικό λαό, που λειτουργούσε με ένα σύστημα τόσο διαφορετικό από αυτό της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης. Αυτό όμως που θα έπρεπε να τους εκπλήξει περισσότερο, ήταν η ανοχή που επέδειξαν οι Ευρωπαίοι πολιτικοί και λοιποί υπεύθυνοι, όλα αυτά τα χρόνια, στρέφοντας ηθελημένα το βλέμμα τους μακριά από την Ελλάδα, αρνούμενοι να δούνε εξ αρχής την ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

πραγματική κατάσταση της ελληνικής οικονομίας.

Τα αίτια της κρίσης στην Ευρωζώνη (2010-2011)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μετατρέπεται, σταδιακά, σε ένα ασταθές δίκτυο κρατών, κεντρικών τραπεζών και επενδυτών, που οδηγεί σε ναυάγιο τη «μεγάλη ιδέα» των οραματιστών της. Η Ευρώπη αποκαλύπτεται μπροστά στην παγκόσμια οικονομική κοινότητα και στο ΔΝΤ ως ο γίγαντας με τα γυάλινα πόδια, ως ο αυτοκράτορας που ήταν «γυμνός». Η παγκόσμια οικονομική κρίση ήταν η αφορμή και όχι η αιτία αυτής της αποκάλυψης. Τα αίτια της κρίσης προϋπήρχαν και συνοψίζονται στα παρακάτω τρία πεδία:

- Στην ελλαπτωματική σχεδίαση του ευρώ
- Στην ανεπάρκεια των Ευρωπαίων πολιτικών
- Στην αδιαφορία των Ευρωπαίων πολιτών.

Πιο αναλυτικά, τα αίτια της κρίσης του ευρώ είναι τα εξής:

- ✓ Τα τέσσερα κριτήρια σύγκλησης της Συνθήκης του Μάαστριχτ, που παραβιάστηκαν

- ✓ Η ρήτρα μη διάσωσης χώρας, που καταστρατηγήθηκε
- ✓ Η παράλειψη μέτρων προστασίας των κρατών της ευρωζώνης από τις αγορές και τους κερδοσκόπους
- ✓ Η διαφορά «κουλτούρας» μεταξύ λαών Βορρά και Νότου που δεν ελήφθη υπόψη κατά το σχεδιασμό
- ✓ Η ισχυρή πολιτική βούληση των μεγάλων Ευρωπαϊστών ηγετών που επέτρεψε την ύπαρξη κενών στο σχεδιασμό της ευρωζώνης
- ✓ Η ανεπάρκεια των διαδόχων τους που αντί να καλύψουν τα κενά κατά την πορεία ολοκλήρωσης του εγχειρήματος, επέλεξαν τους πολιτικούς συμβιβασμούς, αμελώντας την πραγμάτωση της πραγματικής σύγκλησης
- ✓ Η παράλειψη περιοριστικών όρων ως προς τη δυνατότητα εξωτερικού δανεισμού
- ✓ Η παράλειψη δημιουργίας μηχανισμού προστασίας της ευρωζώνης στο ενδεχόμενο μιας οικονομικής κρίσης
- ✓ Η αδιαφορία των ευρωπαίων πολιτών απέναντι στα τεκταινόμενα
- ✓ Η δημιουργία μίας οικονομικής ένωσης κρατών, χωρίς τη μέριμνα για παράλληλη και ταυτόχρονη πολιτική ένωση των κρατών αυτών.

Η κατάσταση στην Ευρώπη, φτάνοντας στο 2011

Η αποτίμηση του εγχειρήματος του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος το έτος 2011, ήταν απογοητευτική:

- Τα κράτη της ευρωζώνης, από το 1997 έως το 2011 είχαν διπλασιάσει το συνολικό τους χρέος. Συνολικά χρωστούσαν περίπου 8 τρις ευρώ.
- Οι ευρωπαϊκές τράπεζες διατηρούσαν στα βιβλία τους ευρωπαϊκά ομόλογα αξίας ενός τρις ευρώ. Οι μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες κατείχαν πολλά ομόλογα ευάλωτων οικονομικά χωρών, γεγονός που τις καθιστούσε εύθραυστες σε περίπτωση ευρείας χρεοκοπίας. Μερικές από αυτές υποβαθμίστηκαν από τους οίκους αξιολόγησης.
- Οι Κεντρικές Τράπεζες της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, χρωστούσαν στη Γερμανική Κεντρική τράπεζα 348 δις ευρώ.
- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είχε αγοράσει ομόλογα αξίας 150 δις ευρώ.

Ειδικά, η Ελλάδα βρισκόταν σε μεγάλο κίνδυνο διότι το συνολικό ποσό των ασφαλιστρων κινδύνου (CDS) ήταν άγνωστο, όπως επίσης άγνωστη ήταν και

η ταυτότητα των τραπεζών που τα κατείχαν.

Συμπεράσματα

Η πρόσφατη περιπέτεια του ευρώ μας δίδαξε ότι όσο η ευρωπαϊκή νομισματική ένωση θα υφίσταται χωρίς τη θωράκιση της από μια αντίστοιχη πολιτική ένωση, το ευρώ θα εξακολουθεί να είναι ένα νόμισμα ασταθές σε περιόδους οικονομικής κρίσης και ευάλωτο σε κερδοσκοπικές επιθέσεις, έναντι των άλλων νομισμάτων των ισχυρών οικονομιών, όπως το γιέν και το δολάριο. Περαιτέρω, μία οικονομική ένωση για να μπορεί να λειτουργεί, θα πρέπει οι οικονομίες των μελών της να μη απέχουν πολύ μεταξύ τους, ώστε να υπάρχει συναλλαγματική ισοτιμία. Αξίζει να επισημανθεί ότι σε μία νομισματική ένωση, όταν η οικονομία ενός κράτους-μέλους παραπαίει, όπως εν προκειμένω της Ελλάδας, το κράτος αυτό δεν έχει τη δυνατότητα να κάνει υποτίμηση του νομίσματός του για να ξεπεράσει την κρίση. Συνεπώς, το κράτος-μέλος της ένωσης, δεν διαθέτει από μόνο του, τους απαιτούμενους μηχανισμούς, προκειμένου να σώσει την οικονομία του. Εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε μεριμνήσει να επιτευχθεί, πέραν της οικονομικής/νομισματικής ένωσης και η πολιτική ένωση των κρατών-μελών της, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

θα ασκούσαν μία κοινή οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, μέσα στα πλαίσια της οποίας, χώρες όπως η Ελλάδα, θα ήταν προστατευμένες, όπως είναι σήμερα η πολιτεία της Βρέμης (που επίσης έχει μεγάλα χρέη) εντός της Ομοσπονδιακής Δημοκρατία της Γερμανίας. Επειδή όμως, αυτή η κοινή δημοσιονομική πολιτική δεν υπήρξε ποτέ μέχρι τότε στην Ευρώπη, η Ελλάδα, μία μικρή οικονομία που αποτελεί μόνο το 3% της οικονομίας των χωρών του ευρώ, έγινε έρμαιο των αγορών και των κερδοσκόπων και ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια των χωρών της ευρωζώνης. Το δε ευρώ, το νόμισμα που επινοήθηκε με σκοπό την προστασία, ενδυνάμωση και ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, μετατράπηκε στο πιο επικίνδυνο νόμισμα του πλανήτη...

Πηγές

- How a good idea became a tragedy, (2011). DER SPIEGEL.
- Pascal Fontaine, (2014). «Η Ευρώπη σε 12 μαθήματα». Εκδόσεις: 1049 Βρυξέλλες, Βέλγιο
- Greece 10 Years Ahead, (2011). McKinsey&Company, Athens Office.
- <https://www.tovima.gr/2008/11/24/archive/ston-skliro-pyrina-toy-eyrw/>
- <https://www.naftemporiki.gr/finance/1250449/i-elliniki-oikonomia-meta-ti-chreokopia-den-echoume-perithorio-na-chalarosoume/>

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Α. Τοπικές Κανονιστικές Αποφάσεις, ΣτΕ 822/ 2022

Β. «Βοήθεια Στο Σπίτι», ΣτΕ 1548/ 2022

Α. Τοπικές Κανονιστικές Αποφάσεις
ΣτΕ 822/ 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΟΤΑ. Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μυκόνου περί διακοπής οποιασδήποτε οικοδομικής εργασίας που προκαλεί όχληση στον παραδοσιακό οικισμό της Χώρας, στους πυκνοκατοικημένους οικισμούς και στο υπόλοιπο νησί, για την τουριστική περίοδο, έχει κανονιστικό χαρακτήρα και έλαβε νόμιμη υπόσταση, εφόσον τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις δημοσιότητας του ν. 3469/2006, χωρίς να αρκεί η υποχρεωτική ανάρτηση πράξεων στο διαδίκτυο. Οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 79 του ν. 3463/2006 δεν αντίκεινται στο άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, εφόσον ρυθμίζεται ζήτημα τοπικού ενδιαφέροντος. Με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν επιχειρείται κανονιστικός καθορισμός των γενικών όρων και προϋποθέσεων άσκησης επαγγέλματος. Απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης.

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της .../16.12.2019 πράξης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου ....., με την οποία αποφασίσθηκε η διακοπή, ετησίως, στη Μύκονο οποιασδήποτε οικοδομικής εργασίας που προκαλεί όχληση, με τις ακόλουθες διακρίσεις ως προς το χρονικό διάστημα για το οποίο επιβάλλεται η διακοπή: στον παραδοσιακό οικισμό της Χώρας από 15
πρ ΟΤΑ ση

Απριλίου έως 30 Οκτωβρίου, στους πυκνοκατοικημένους οικισμούς από 20 Μαΐου έως 20 Σεπτεμβρίου και στο υπόλοιπο τμήμα του νησιού από 25 Ιουνίου έως 10 Σεπτεμβρίου. Με την ίδια πράξη καθορίσθηκε το ύψος του επιβλητέου προστίμου, το οποίο κυμαίνεται από πέντε έως σαράντα χιλιάδες ευρώ, ανάλογα με το είδος της παράβασης των εν λόγω απαγορευτικών διατάξεων.

3. Επειδή, ενόψει του κανονιστικού περιεχομένου της προσβαλλομένης, αρμόδιο για την εκδίκαση της υπόθεσης είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας και ειδικότερα το Δ΄ Τμήμα αυτού.

4. Επειδή, ο πέμπτος αιτών ....., η έβδομη αιτούσα εταιρεία με την επωνυμία ".....", η όγδοη αιτούσα εταιρεία με την επωνυμία ".....", ο ένατος αιτών ..... και η δέκατη τέταρτη αιτούσα εταιρεία με την επωνυμία ".....", δεν παρέστησαν με πληρεξούσιο δικηγόρο ούτε εμφανίσθηκαν τα προαναφερθέντα φυσικά πρόσωπα [πέμπτος αιτών και ένατος αιτών] και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των ανωτέρω εταιρειών για να δηλώσουν ότι εγκρίνουν την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως ούτε, τέλος, προσκομίσθηκε για τους αιτούντες αυτούς συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο προς τον υπογράφοντα την αίτηση δικηγόρο.

Κατά συνέπεια, ως προς τους ανωτέρω αιτούντες η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 2479/1997 (Α' 67).

5. Επειδή, οι λοιποί αιτούντες, εταιρείες και φυσικά πρόσωπα, οι οποίοι σύμφωνα με τα προσκομισθέντα προαποδεικτικώς στοιχεία ασχολούνται επαγγελματικά με την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών και με την παραγωγή και εμπορία οικοδομικών υλικών στη Μύκονο, με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση επικαλούμενοι την οικονομική βλάβη που υφίστανται από την εφαρμογή των επιβαλλομένων με την προσβαλλόμενη πράξη περιορισμών και απαγορεύσεων και παραδεκτώς ομοδικούν.

6. Επειδή, η εξηκονθήμερη προθεσμία για την προσβολή με αίτηση ακυρώσεως της ανωτέρω .../16.12.2019 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου άρχισε, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα κατωτέρω, από την επομένη της ημερομηνίας δημοσίευσής της στον τοπικό τύπο, ήτοι από 11.1.2020 (πρβλ. ΣτΕ 952/2019, 2301/2018, βλ. και άρθρο 4 παρ. 3 ν. 3861/2010). Επομένως, η υπό κρίση αίτηση, κατατεθείσα στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας την
πρ ΟΤΑ ση

10.3.2020, δηλαδή την 60η ημέρα από την κατά τα ανωτέρω έναρξη της σχετικής προθεσμίας, ασκείται εμπροθέσμως.

7. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Ο Δήμαρχος ....., με την .../2.10.2019 "Εισήγηση", που απευθύνεται στον Σύλλογο ....., στην Ένωση ....., στον Σύλλογο ..... και στην Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού της Γενικής Γραμματείας Τουριστικής Πολιτικής του Υπουργείου Τουρισμού, ζήτησε από τους φορείς αυτούς να εκφράσουν τις θέσεις τους για την προτεινόμενη κανονιστική ρύθμιση με αντικείμενο την "απαγόρευση εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών και εργασιών βαρείας όχλησης στη νήσο Μύκονο". Στην εν λόγω εισήγηση αναφέρεται ότι "[τ]ο νησί της Μυκόνου, ως σημαντικός τουριστικός προορισμός παγκοσμίως, δέχεται εκατομμύρια επισκεπτών κάθε χρόνο ήδη από τον Μάρτιο ... έως και το τέλος Νοεμβρίου", ότι οι ξενοδόχοι και οι λοιποί εκμεταλλεζόμενοι τουριστικά καταλύματα, καθώς και οι μόνιμοι και μη κάτοικοι που έχουν ακίνητη περιουσία στη Μύκονο, παραπονούνται για την συνεχή, χωρίς χρονικούς περιορισμούς εκτέλεση οικοδομικών εργασιών, κυρίως κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου, με συνέπεια την εκπομπή θορύβων και άλλες οχλήσεις από τα
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

εργοτάξια, και ότι τα αρμόδια δημοτικά όργανα προτίθενται να λάβουν απόφαση περί απαγόρευσης εκτέλεσης εσωτερικών ή εξωτερικών οικοδομικών εργασιών, σε συγκεκριμένα διαστήματα κατ' έτος, "σε μία προσπάθεια προστασίας της υγείας των κατοίκων και επισκεπτών του νησιού ... από οχλούσες οικοδομικές δραστηριότητες". Στην ίδια εισήγηση προτείνονται οι εξής ενδεικτικές ημερομηνίες για την απαγόρευση: Στον παραδοσιακό οικισμό της Χώρας Μυκόνου από 15 Απριλίου έως και 31 Οκτωβρίου, στο δε υπόλοιπο νησί [εντός και εκτός σχεδίου και οικισμών περιοχές] από 15 Μαΐου έως 30 Σεπτεμβρίου. Προτείνεται επίσης επιβολή προστίμων [30.000 ευρώ για τον παραδοσιακό οικισμό και 25.000 για το υπόλοιπο νησί] για τις διαπιστούμενες παραβάσεις. Ανταποκρινόμενοι στην ανωτέρω πρόσκληση οι φορείς εξέθεσαν τις απόψεις τους. Ειδικότερα, κατά τα αναφερόμενα στο .../29.10.2019 έγγραφο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Τουρισμού Κυκλάδων, η λήψη κανονιστικής απόφασης με αντίστοιχο περιεχόμενο είναι επιβεβλημένη, η προτεινόμενη χρονική διάρκεια είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, το ύψος των προστίμων πρέπει να είναι υψηλό για να επιτυγχάνεται η εφαρμογή της απαγόρευσης και πρέπει να ληφθούν υπόψη οι απόψεις των ενδιαφερομένων

πρ ΟΤΑ ση

φορέων για την τελική απόφαση. Οι εκπρόσωποι των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων με το από 30.10.2019 έγγραφο ετάχθησαν, επίσης, υπέρ της θέσπισης απαγορεύσεων, πρότειναν δε: (α) την διακοπή της οικοδομικής δραστηριότητας για τις εξωτερικές και για τις εσωτερικές εργασίες, διότι η δραστηριότητα αυτή επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα της καθημερινότητας των κατοίκων και επισκεπτών του νησιού, (β) την διακοπή από 1η Μαρτίου έως 30 Νοεμβρίου για τον παραδοσιακό οικισμό της Χώρας, με πρόστιμο ύψους 40.000 ευρώ, (γ) την διακοπή από 1η Απριλίου έως 30 Οκτωβρίου για τους λοιπούς οικισμούς εκτός της Χώρας, τις πυκνοκατοικημένες περιοχές και τις περιοχές με μεγάλο αριθμό ξενοδοχείων, με πρόστιμο ύψους 30.000 ευρώ, (δ) την διακοπή από 1η Μαΐου έως 30 Σεπτεμβρίου για τις υπόλοιπες περιοχές, με πρόστιμο ύψους 25.000 ευρώ. Ο δε Σύλλογος ..... με το .../31.10.2019 έγγραφό του πρότεινε τα εξής: (α) για τον παραδοσιακό οικισμό της Χώρας, απαγόρευση των οχλουσών οικοδομικών εργασιών [των εργασιών που απαιτούν χρήση ικριωμάτων και προκαλούν βαριά όχληση, σκόνη, θόρυβο και μεταφορές μπάζων] από την Κυριακή των Βαΐων έως τέλος Οκτωβρίου, με κατ' εξαίρεση δυνατότητα εκτέλεσης εργασιών σε έκτακτες

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

περιπτώσεις [επικινδυνότητας λόγω ζημίας στην ύδρευση, την αποχέτευση ή στις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις], καθώς και εκτέλεσης μη οχλουσών εργασιών από 10.00 π.μ. έως 14.00 μ.μ. (β) για όλο το υπόλοιπο νησί, απαγόρευση των οχλουσών οικοδομικών εργασιών από 10 Ιουλίου έως 30 Σεπτεμβρίου, (γ) εισαγωγή ειδικών ρυθμίσεων που θα επιτρέπουν την ολοκλήρωση των ημιτελών, κατά την έναρξη της τουριστικής περιόδου, ιδιωτικών έργων [όπως ολιγόημερες παρατάσεις] και (δ) προειδοποίηση των ενδιαφερομένων και παροχή ευλόγου χρόνου προκειμένου να συμμορφωθούν, πριν από την επιβολή του προστίμου. Εξ άλλου, το μεν Συμβούλιο της Κοινότητας ..... με την 23/2.12.2019 πράξη γνωμοδότησε υπέρ της απαγόρευσης, στην περιοχή αρμοδιότητάς του, των οικοδομικών εργασιών που προκαλούν μεγάλη όχληση από 15 Ιουνίου έως 15 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, το δε Συμβούλιο της Κοινότητας ..... με την 14/9.12.2019 πράξη του γνωμοδότησε υπέρ της διακοπής των οικοδομικών εργασιών βαρείας όχλησης, στον παραδοσιακό οικισμό της Μυκόνου από 30 Μαρτίου έως 15 Νοεμβρίου, με πρόστιμο από 5.000 έως 40.000, στις λοιπές πυκνοκατοικημένες περιοχές από 1η Απριλίου έως 30 Οκτωβρίου, με πρόστιμο από 5.000 έως 30.000, και στο

υπόλοιπο νησί από 15 Μαΐου έως 30 Σεπτεμβρίου, με πρόστιμο από 5.000 έως 25.000. Περαιτέρω, η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής και η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου ....., με τις .../9.12.2019 και ..../13.12.2019 πράξεις τους, αντιστοίχως, γνωμοδότησαν υπέρ της απαγόρευσης εκτέλεσης των οικοδομικών εργασιών που προκαλούν όχληση, με ενδεικτική απαρίθμηση των εργασιών αυτών, στον μεν παραδοσιακό οικισμό από 1η Απριλίου έως 1η Νοεμβρίου, στο δε υπόλοιπο νησί από 1η Ιουνίου έως 15 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, με πρόστιμο από 5.000 έως 40.000 ευρώ. Τέλος, με την προσβαλλομένη απόφαση, το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού έλαβε υπόψη όλα τα προεκτεθέντα στοιχεία, που μνημονεύονται στο προοίμιο, αποφάσισε την διακοπή "οποιασδήποτε οικοδομικής εργασίας που προκαλεί όχληση, όπως -χρήση βαρέων μηχανημάτων (τσάπες, σφυριά, κομπρεσέρ αέρος κλπ), -σοβάδες με χρήση πρέσσας, -μεταφορές προϊόντων εκσκαφής, - σκυροδετήσεις, -εκσκαφές - οποιαδήποτε εργασία, μεταφορά και χρήση μπετόν", στον παραδοσιακό οικισμό της Χώρας από 15 Απριλίου έως 30 Οκτωβρίου κάθε έτους, στους πυκνοκατοικημένους οικισμούς (.....) από 20 Μαΐου έως 20 Σεπτεμβρίου κάθε έτους και στο υπόλοιπο νησί από 25 Ιουνίου έως 10 Σεπτεμβρίου κάθε έτους.

Με την ίδια απόφαση ορίσθηκε ότι το πρόστιμο επιβάλλεται από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου και κυμαίνεται από πέντε έως σαράντα χιλιάδες ευρώ, ανάλογα με το είδος της παράβασης.

8. Επειδή, το άρθρο 8 του ν. 3469/2006 (Α' 131), το οποίο ισχύει από 1.9.2006 κατά το άρθρο 26 του ίδιου νόμου, ορίζει στην παράγραφο 1 ότι δεν δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μεταξύ άλλων, οι κανονιστικού χαρακτήρα πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών αρχών [περίπτωση (β)]. Σύμφωνα με την ίδια διάταξη: "Οι πράξεις αυτές τοιχοκολλώνται σε ειδικό πίνακα του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος, που είναι προορισμένος για τον σκοπό αυτόν. Η τοιχοκόλληση βεβαιώνεται με τη σύνταξη αποδεικτικού ενώπιον δύο μαρτύρων. Περίληψη των πράξεων αυτών δημοσιεύεται σε μία ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα, αν εκδίδεται, άλλως σε εφημερίδα που εκδίδεται στην ευρύτερη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ή περιφέρεια και περιλαμβάνει τα κύρια και ουσιώδη στοιχεία της κανονιστικής πράξης. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά". Εξ άλλου, η παράγραφος 4 του άρθρου 79 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ΚΔΚ], ο

πρ ΟΤΑ ση

οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), ορίζει ότι "Οι τοπικές κανονιστικές αποφάσεις δημοσιεύονται υποχρεωτικά, κατά το πλήρες κείμενό τους, στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του Δήμου ή της Κοινότητας, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 284 και περίληψη αυτών σε μια ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα. Οι αποφάσεις αυτές παραμένουν συνεχώς εκτεθειμένες σε χώρο του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος, που είναι προσιτός στο κοινό. Οι ίδιες αποφάσεις, με φροντίδα του προέδρου του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, μπορεί να καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Δήμου ή της Κοινότητας. Επιπλέον, το δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο λαμβάνει μέτρα για την όσο το δυνατόν ευρύτερη δημοσιοποίηση των αποφάσεων αυτών, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, εκδίδοντας ειδικούς οδηγούς ενημέρωσης των κατοίκων και των οικείων επαγγελματικών τάξεων και χρησιμοποιεί, για τον ίδιο σκοπό, οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο". Στο δε άρθρο 284 του ΚΔΚ ορίζεται ότι οι δημοσιεύσεις γίνονται με τοιχοκόλληση σε ειδικό πίνακα του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος, προορισμένο για τον σκοπό αυτό, συντάσσεται δε σχετικό αποδεικτικό ενώπιον δύο

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

μαρτύρων [παρ. 2]. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3861/2010 για την “Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο” [Πρόγραμμα Διαύγεια] (Α’112), οι ρυθμίσεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, σε αποφάσεις και πράξεις που εκδίδουν “τα όργανα των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού” [παρ. 1], νοούνται δε ως φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού τα αιρετά όργανα των ΟΤΑ και τα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις των εν λόγω οργανισμών [παρ. 3]. Στο ίδιο άρθρο ορίζεται ότι “Στο διαδίκτυο αναρτώνται: 1) νόμοι που εκδίδονται και δημοσιεύονται κατά το Σύνταγμα, 2) πράξεις νομοθετικού περιεχομένου του άρθρου 44 παρ. 1 του Συντάγματος, 3) τα προεδρικά διατάγματα κανονιστικού χαρακτήρα, 4) λοιπές πράξεις κανονιστικού χαρακτήρα, με εξαίρεση τις κανονιστικές πράξεις που αφορούν την οργάνωση, διάρθρωση, σύνθεση, διάταξη, εφοδιασμό και εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων της Χώρας, καθώς και κάθε άλλη πράξη, η δημοσιοποίηση της οποίας προκαλεί βλάβη στην εθνική άμυνα και ασφάλεια της χώρας ...” [παρ. 4]. Κατά το άρθρο 4 του αυτού ν. πρ ΟΤΑ ση

3861/2010: “1. Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2, όταν είναι κατά νόμο δημοσιευτές στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ισχύουν από τη δημοσίευσή τους, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά. 2. Με εξαίρεση τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου, οι λοιπές πράξεις του άρθρου 2 αναρτώνται στο διαδίκτυο κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο και ισχύουν από την ανάρτησή τους [όπως η παρ. 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 23 παρ. 4 του ν. 4210/2013 (Α’ 254)]. 3. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 2 του παρόντος δεν θίγουν τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων ούτε τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τις διοικητικές προσφυγές ...”. Σύμφωνα δε με την αιτιολογική έκθεση του ν. 3861/2010, “Σκοπός του σχεδίου νόμου, με το οποίο εισάγεται η υποχρέωση ανάρτησης πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο, είναι η επίτευξη της μέγιστης δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δράσης. Η ευρεία δημοσιότητα και η πρόσβαση στην πληροφορία που εξασφαλίζουν τα νέα μέσα διαδικτυακής επικοινωνίας διασφαλίζουν τη διαφάνεια της κρατικής δράσης και κατ’ αποτέλεσμα την υπευθυνότητα, την ευθύνη και τη λογοδοσία από την πλευρά των φορέων

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Η ευρεία διαδικτυακή δημοσιότητα ενισχύει τις πραγματικές δυνατότητες των πολιτών να απολαύσουν και να ασκήσουν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους: πρωτίστως το δικαίωμα πληροφόρησης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 Α παρ. 1 του Συντάγματος, και συνακόλουθα και τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα που συναρτώνται με ή και εξαρτώνται από την πληροφόρηση αυτή, όπως το δικαίωμα ανάπτυξης της προσωπικότητας, της συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή (άρθρο 5 παρ. 1 Σ) αλλά και το δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας (άρθρο 5 Α παρ. 2 Σ). Η υποχρέωση ανάρτησης των πράξεων και αποφάσεων στο διαδίκτυο δεν υποκαθιστά το ισχύον σύστημα της δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή άλλες μορφές δημοσιότητας που ήδη προβλέπει η νομοθεσία (όπως π.χ. ανάρτηση σε κοινοτικό κατάστημα, δημοσίευση στον τύπο). Με τις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου ενισχύεται και συμπληρώνεται αυτό το σύστημα. Για τις πράξεις και αποφάσεις, για τις οποίες ήδη προβλέπεται δημοσίευση, η ανάρτηση στο διαδίκτυο έχει συμπληρωματικό αλλά ωστόσο υποχρεωτικό χαρακτήρα ...

πρ ΟΤΑ ση

Προκειμένου να μην περιοριστούν τα δικαιώματα των ατόμων και κυρίως το δικαίωμα έννομης προστασίας (άρθρο 20 παρ. 1 Σ) προβλέπεται ότι αυτό δεν θίγει τις δικονομικές διατάξεις για την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων (προθεσμίες άσκησης κλπ)". Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι η ανάρτηση του πλήρους κειμένου κανονιστικής απόφασης Δημοτικού Συμβουλίου στο δημοτικό κατάστημα και η σύνταξη σχετικού αποδεικτικού, καθώς και η δημοσίευση περίληψης της απόφασης αυτής, που περιλαμβάνει τα κύρια και ουσιώδη στοιχεία αυτής, στον τοπικό τύπο, αποτελούν συστατικό τύπο για την νόμιμη υπόσταση της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου (ΣτΕ 104/2014, 2342/2013, πρβλ. ΣτΕ 953/2019, 2301/2018, 3556/2013). Εξ άλλου, η τήρηση των εν λόγω διατυπώσεων δημοσιότητας, που αποτελούν προϋποθέσεις του υποστατού των πράξεων αυτών, απαιτείται και μετά τη θέση σε ισχύ του προαναφερθέντος ν. 3861/2010, δεδομένου ότι η δι' αυτού θεσπιζόμενη υποχρεωτική ανάρτηση πράξεων στο διαδίκτυο δεν υποκαθιστά, κατά τα ρητώς αναφερόμενα στην σχετική αιτιολογική έκθεση, το ισχύον σύστημα δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή άλλες μορφές δημοσιότητας προβλεπόμενες στην

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

νομοθεσία, όπως οι διατυπώσεις δημοσιότητας για τις κανονιστικές πράξεις των ΟΤΑ, αλλά ενισχύει και συμπληρώνει τις μορφές αυτές δημοσιότητας (πρβλ. ΣτΕ 2411/2018, 856/2020, 511/2019, 1080/2013).

9. Επειδή, εν προκειμένω, η προσβαλλόμενη .../16.12.2019 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου ....., η οποία έχει κανονιστικό χαρακτήρα, τοιχοκολλήθηκε με το πλήρες κείμενό της στο δημοτικό κατάστημα στις 8.1.2020, όπως προκύπτει από το φέρον την αυτή ημερομηνία αποδεικτικό δημοσίευσης. Συγκεκριμένα, στο εν λόγω αποδεικτικό η διενεργήσασα την τοιχοκόλληση υπάλληλος βεβαιώνει ότι "τοιχοκόλλησ[ε] στο προορισμένο για αυτό τον λόγο μέρος (εξώθυρα) του Δημοτικού Καταστήματος αντίγραφο της υπ' αριθμ. .../2019 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου ... Η τοιχοκόλληση έγινε ενώπιον των ... μαρτύρων», ακολουθούν δε οι υπογραφές της εν λόγω υπαλλήλου και των δύο μαρτύρων (πρβλ. ΣτΕ 1254/2020). Η ίδια απόφαση, η οποία αναρτήθηκε στον ιστότοπο "Διαύγεια" στις 9.1.2020, δημοσιεύθηκε σε περίληψη στον ημερήσιο τοπικό τύπο, και συγκεκριμένα στην Εφημερίδα ".....", στις 10.1.2020. Με τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη απόφαση έλαβε νόμιμη πρ ΟΤΑ ση

υπόσταση από την τελευταία αυτή ημερομηνία, κατά την οποία ολοκληρώθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας σύμφωνα με τα άρθρα 79 παρ. 4 πρώτο εδάφιο του ΚΔΚ και 8 παρ. 1 περ. β' του ν. 3469/2006. Συνεπώς, ο προβαλλόμενος με την κρινόμενη αίτηση λόγος ακυρώσεως, ότι η προσβαλλόμενη πράξη του Δημοτικού Συμβουλίου είναι ανυπόστατη, λόγω μη προσήκουσας δημοσίευσής της, με ανάρτηση του πλήρους κειμένου της στο δημοτικό κατάστημα του Δήμου .... και σύνταξη σχετικού αποδεικτικού, καθώς και με τη δημοσίευση περίληψης αυτής στον τοπικό τύπο, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

10. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος τίθεται ο κανόνας, στο πρώτο εδάφιο, ότι η νομοθετική εξουσιοδότηση παρέχεται προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ως αρχηγό της εκτελεστικής εξουσίας, ο οποίος ασκεί την σχετική αρμοδιότητα με την έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων. Η νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικού διατάγματος πρέπει να είναι ειδική και ορισμένη, δηλαδή να προσδιορίζει συγκεκριμένα το αντικείμενό της και να καθορίζει τα όριά της σε σχέση προς αυτό. Περαιτέρω, με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 43 επιτρέπεται να παρέχεται

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της Διοίκησης, προκειμένου να ρυθμισθούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό. Ως ειδικότερα θέματα νοούνται εκείνα τα οποία αποτελούν μερικότερη περίπτωση του θέματος που αποτελεί το αντικείμενο των ουσιαστικών ρυθμίσεων του εξουσιοδοτικού νόμου, καθώς και της λοιπής σχετικής νομοθεσίας (ΣΤΕ 705/2020 Ολομ, 1749/2016 Ολομ κ.ά.). Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης, αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο, σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα ειδικότερα θέματα (βλ. ΣΤΕ 1804/2017 Ολομ, 1749/2016 Ολομ). Η ανωτέρω ουσιαστική ρύθμιση μπορεί να υπάρχει τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων, σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδότησης (βλ. ΣΤΕ 1804/2017 Ολομ, 1749/2016 Ολομ). Για το συνταγματικό κύρος της νομοθετικής εξουσιοδότησης δεν απαιτείται οπωσδήποτε να διαγράφει η ίδια ή με παραπομπή σε άλλη διάταξη

νόμου βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών (βλ. ΣΤΕ 1804/2017 Ολομ, 3404/2014 Ολομ). Εξ άλλου, κατά το άρθρο 102 παρ. 1 του Συντάγματος, "Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων ...".

11. Επειδή, κατά το άρθρο 75 παρ. 1 του προαναφερθέντος Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, "Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις ... με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας". Σύμφωνα με την ίδια διάταξη, οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, μεταξύ άλλων, τους τομείς της ανάπτυξης, που περιλαμβάνει και την τουριστική ανάπτυξη, του περιβάλλοντος, της ποιότητας ζωής και της εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών, που περιλαμβάνει, ιδίως, μέριμνα και λήψη μέτρων για την

προστασία της δημόσιας υγείας, όπως ο έλεγχος της ηχορύπανσης και της εκπομπής άλλων ρύπων και θορύβων. Κατά το άρθρο 76 παρ. 1 του αυτού Κώδικα, "Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές ασκούν τις αρμοδιότητές τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των νόμων, των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης και των κανονιστικών διατάξεων που θεσπίζουν οι ίδιες, σύμφωνα με το άρθρο 79", λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, "την ανάγκη προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης των περιοχών τους". Κατά το άρθρο 79 δε, μνεία του οποίου γίνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, "1. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές ρυθμίζουν θέματα της αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας, με τις οποίες: α) Θέτουν κανόνες: (α1) Για την προστασία του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος ... (α2) Για την προστασία της υγείας των κατοίκων από οχλούσες δραστηριότητες και ειδικότερα στις τουριστικές περιοχές κατά την τουριστική περίοδο. (α3) ... 2. Οι αποφάσεις της ανωτέρω παραγράφου λαμβάνονται από τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια ... 3. Με τις κανονιστικές αποφάσεις της παραγράφου 1 μπορεί να καθορίζονται οι περιπτώσεις, για τις οποίες πρ ΟΤΑ ση

επιβάλλονται διοικητικά μέτρα και πρόστιμα, ορίζοντας το ύψος του προστίμου και τη διαδικασία επιβολής τους. 4. Οι τοπικές κανονιστικές αποφάσεις δημοσιεύονται υποχρεωτικά ...". Με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 79 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ο νομοθέτης παρέχει στις δημοτικές αρχές, επιτρεπτός κατά το Σύνταγμα ενόψει της δυνατότητας εξουσιοδότησης και άλλων, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, οργάνων για έκδοση κανονιστικών πράξεων προκειμένου να ρυθμισθούν θέματα με τοπικό ενδιαφέρον [άρθρο 43 παρ. 2 δεύτερο εδάφιο] και της αρμοδιότητας που αναγνωρίζεται στους ΟΤΑ για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων [άρθρο 102 παρ. 1], την εξουσία να θεσπίζουν, κανονιστικές, ρυθμίσεις με σκοπό και αντικείμενο την προστασία της υγείας των κατοίκων του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης από οχλούσες δραστηριότητες· αναφέρεται δε η εξουσιοδοτική αυτή διάταξη ειδικώς στις τουριστικές περιοχές, στις οποίες η ανάγκη προστασίας από οχλήσεις με επιπτώσεις στην υγεία, αποβλέπουν στην προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και στη μέριμνα για την ποιότητα ζωής των κατοίκων και επισκεπτών, ήτοι στους στόχους των δημοτικών αρχών κατά τη ρύθμιση των τοπικών υποθέσεων, παρίσταται ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

εντονότερη. Οι ρυθμίσεις αυτές, κατά την έννοια της εξουσιοδοτικής διάταξης ενόψει και του σκοπού στον οποίο αποβλέπει, είναι δυνατόν να έχουν ως συνέπεια περιορισμούς στην άσκηση συγκεκριμένων επαγγελματικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να μην προκαλεί η άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών οχλήσεις με δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. Κατά την έννοια, εξ άλλου, του εξουσιοδοτικού νόμου, η κανονιστικώς δρώσα δημοτική αρχή μπορεί να προσδιορίζει τον βαθμό και την χρονική διάρκεια των επιβαλλόμενων στις οχλούσες δραστηριότητες περιορισμών, σε συνάρτηση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της προστασίας της υγείας των κατοίκων και, ειδικώς στις περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη δημιουργίας κατάλληλων συνθηκών για τη διαμονή των κατοίκων και επισκεπτών σε τουριστικό προορισμό. Με το προεκτεθέν περιεχόμενο, η εξουσιοδοτική διάταξη πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος, καθόσον πρόκειται για εξουσιοδότηση παρεχόμενη σε όργανα ΟΤΑ για κανονιστική ρύθμιση θέματος τοπικού ενδιαφέροντος, προσδιορίζεται καθ' **πρ ΟΤΑ** ση

ύλην στον νόμο το αντικείμενο της εξουσιοδότησης, περιέχεται δε επίσης στον νόμο σε γενικό πλαίσιο, αρκούντως ορισμένο, η ουσιαστική ρύθμιση σύμφωνα με την οποία θα ασκήσει την αρμοδιότητά της η κανονιστικώς δρώσα δημοτική αρχή. Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι ακυρώσεως με τους οποίους προβάλλεται ότι το εξουσιοδοτικό έρεισμα της προβαλλομένης αντίκειται στο άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος.

12. Επειδή, αντικείμενο της προσβαλλόμενης κανονιστικής απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου είναι η θέσπιση όρων και προϋποθέσεων για την προστασία της υγείας των κατοίκων και των επισκεπτών στη νήσο Μύκονο, η οποία αποτελεί σημαντικό τουριστικό προορισμό, με την μείωση, κατά την τουριστική περίοδο και σύμφωνα με τις ειδικότερες διακρίσεις ως προς τη χρονική διάρκεια των θεσπιζόμενων εντός της τουριστικής περιόδου περιορισμών σε διάφορες περιοχές του νησιού -αναλόγως του βαθμού προστασίας των οικισμών, της οικιστικής πυκνότητας και των συνθηκών τουριστικής ανάπτυξης-, των σοβαρών οχλήσεων από θορύβους και εκπομπές αερίων και άλλων ρύπων που προκαλούνται από την οικοδομική δραστηριότητα και οι οποίες, λόγω της

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

έντασής τους [βλ. και την περιεχόμενη στην προσβαλλομένη ενδεικτική αναφορά των εργασιών που θεωρούνται οχλούσες], κατά την εκτίμηση του κανονιστικού νομοθέτη δεν υποβαθμίζουν απλώς το οικιστικό περιβάλλον και την ποιότητα ζωής εν γένει, αλλά έχουν επιπτώσεις στις συνθήκες υγιεινής διαβίωσης του πληθυσμού. Περαιτέρω, κατά την έννοια της προσβαλλομένης, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν επιτακτικοί λόγοι, όπως η άρση της επικινδυνότητας κατασκευών ή η άμεση αποκατάσταση βλάβης στην ύδρευση ή την αποχέτευση, καθιστούν αναγκαία την εκτέλεση επειγόντως σχετικών εργασιών, επιτρέπεται η εκτέλεση των εργασιών αυτών, για το απολύτως απαραίτητο προς τούτο διάστημα και υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται η συνδρομή των εξαιρετικών λόγων. Με το ανωτέρω περιεχόμενο, η προσβαλλόμενη απόφαση περί επιβολής αναγκαιών και πρόσφορων για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού περιορισμών, κατά την τουριστική περίοδο και μόνον στην οχλούσα οικοδομική δραστηριότητα στη Μύκονο, ρυθμίζει ζήτημα τοπικού ενδιαφέροντος εντός των ορίων της εξουσιοδοτικής διάταξης, η οποία κατά τα ήδη εκτεθέντα δεν αντίκειται στο άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, και πρέπει να

πρ ΟΤΑ ση

απορριφθούν οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως. Εξ άλλου, με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν επιχειρείται κανονιστικός καθορισμός των γενικών όρων και προϋποθέσεων άσκησης επαγγέλματος, έστω και εάν οι σχετικές ρυθμίσεις επηρεάζουν, εμμέσως, την άσκηση ορισμένης οικονομικής δραστηριότητας και είναι απορριπτέος ο σχετικός ισχυρισμός.

13. Επειδή, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση.

Δ ι α τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 26 Μαΐου 2021

Β. «Βοήθεια Στο Σπίτι»

ΣΤΕ 1548/ 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΗ
Τρόπο μοριοδότησης «ειδικής εμπειρίας» σε διαγωνισμό του ΑΣΕΠ

1. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της

4Κ/2020/13.5.2020 προκήρυξης του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) για την πλήρωση με σειρά προτεραιότητας δύο χιλιάδων εννιακοσίων εννέα (2.909) θέσεων τακτικού προσωπικού Πανεπιστημιακής, Τεχνολογικής, Δευτεροβάθμιας και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού (τ. Α.Σ.Ε.Π. 15/18.5.2020), κατά το μέρος που με αυτήν προβλέπεται, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 91 παρ.3 του ν.4583/2018 (Α΄ 212), ότι για τις προκηρυσσόμενες θέσεις για την πλήρωση των οποίων η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο κατάταξης, λαμβάνεται, κατ' εξαίρεση, υπόψη η «ειδική εμπειρία» που έχει αποκτηθεί από προσωπικό που έχει εργαστεί στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στους οικείους Ο.Τ.Α. και μοριοδοτείται με δεκαεπτά (17) μονάδες ανά μήνα με ανώτατο όριο τους ογδόντα τέσσερις (84) μήνες.

2. Επειδή, η παράσταση του Υπουργού Εσωτερικών πρέπει να λογισθεί ως προφορική παρέμβαση υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης προκήρυξης του Α.Σ.Ε.Π., κατ' ανάλογην μέρει εφαρμογή του άρθρου 21 παρ. 2 περ. β΄ του π.δ. πρ.Ο.Τ.Α.ση

18/1989 (Α΄ 8) (βλ. ΣτΕ Ολομ.193/2022, 1866/2020 επταμ.).

3. Επειδή, με τους όρους της προσβαλλόμενης προκήρυξης προβλέπεται, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 91 παρ. 3 του ν. 4583/2018, ότι για τις θέσεις της στήλης «3» της προσβαλλομένης για τις οποίες η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη και δεν μοριοδοτείται, κατ' εξαίρεση λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται αυξημένα η «ειδική εμπειρία» όσων υποψηφίων διαθέτουν προϋπηρεσία στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι». Οι αιτούντες, οι οποίοι συμμετείχαν στην προκηρυχθείσα διαδικασία δηλώνοντας προτίμηση για τον διορισμό τους, ο πρώτος σε θέσεις κλάδου Κοινωνικών Λειτουργών της κατηγορίας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ), η δεύτερη σε θέσεις κλάδου Νοσηλευτών/Βοηθών Νοσηλευτών της κατηγορίας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ) και η τρίτη σε θέσεις ειδικότητας Οικογενειακών Βοηθών της κατηγορίας Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ), προβάλλουν ότι, με δεδομένο ότι οι ίδιοι δεν διαθέτουν εργασιακή εμπειρία, οι προαναφερθέντες όροι της προσβαλλόμενης καθιστούν αδύνατη, άλλως ουσιωδώς δυσχερή την επιλογή τους στις θέσεις για τις οποίες έχουν δηλώσει συμμετοχή, οι οποίες κατά την προκήρυξη προορίζονται για τους μη

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

έχοντες εμπειρία. Υπό τα δεδομένα αυτά, η κρινόμενη αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από το Α.Σ.Ε.Π. και τους κατωτέρω παρεμβαίνοντες διαδίκους πρέπει να απορριφθούν (πρβλ. ΣτΕ 1088/2021 7μ.).

4. Επειδή, υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης προκήρυξης παρεμβαίνουν με κοινό δικόγραφο δεκαπέντε (15) συνδικαλιστικά σωματεία, καθώς και εβδομήντα τρία (73) φυσικά πρόσωπα που έχουν απασχοληθεί στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», συμμετείχαν στην προκηρυχθείσα διαδικασία και δύνανται να λάβουν την αυξημένη μοριοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 91 παρ. 3 του ν. 4583/2018. Η παρέμβαση αυτή ασκείται με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς από τα σωματεία που έχουν ως σκοπό, κατά τα προσκομιζόμενα καταστατικά τους, την προαγωγή των συμφερόντων των μελών τους, εργαζομένων στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» (πρβλ. ΣτΕ 545/2019, 917/2015, 2982/2008). Επίσης, παραδεκτώς παρεμβαίνουν υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης και τα φυσικά πρόσωπα με αριθμούς, κατά το δικόγραφο της παρέμβασης, 16 έως 34, 36 έως 58 (όπως το όνομα της 49ης παρεμβαίνουσας διορθώθηκε με πρΟΤΑ ση

προφορική δήλωση της πληρεξούσιας δικηγόρου της σε «.»), 60 έως 81 και 83 έως 88, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα προαποδεικτικώς στοιχεία, οι αιτούντες αυτοί συμμετείχαν πράγματι στην προκηρυχθείσα διαδικασία δηλώνοντας, με τις αιτήσεις συμμετοχής τους, ότι έχουν απασχοληθεί στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι». Αντιθέτως, η παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ως προς τον 35ο παρεμβαίνοντα .., καθώς και ως προς την 82η παρεμβαίνουσα .., όπως το όνομά της διορθώθηκε με προφορική δήλωση της πληρεξούσιας δικηγόρου στο ακροατήριο, δεδομένου ότι αυτοί δεν προσκόμισαν στοιχεία που να αποδεικνύουν τη συμμετοχή τους στην επίμαχη διαδικασία κατάταξης και, συνεπώς, δεν απέδειξαν το έννομο συμφέρον τους για την άσκηση της παρέμβασης. Εξάλλου η παρέμβαση αυτή είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, κατ' άρθρο 27 του π.δ.18/1989 (Α' 8), όπως ισχύει, κατά το μέρος που ασκείται από τον 59ο παρεμβαίνοντα Φώτιο-Αναστάσιο Βλαχόπουλο, δεδομένου ότι αυτός δεν παρέστη με πληρεξούσιο δικηγόρο κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, ούτε εμφανίσθηκε για να δηλώσει ότι εγκρίνει την άσκηση της παρέμβασης, ούτε, τέλος, προσκομίσθηκε

συμβολαιογραφική πράξη παροχής πληρεξουσιότητας προς τη δικηγόρο που υπογράφει το δικόγραφο της παρέμβασης.

5. Επειδή, στο άρθρο 103 παράγραφοι 1 και 2 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «1. Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό· οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην πατρίδα. Τα προσόντα και ο τρόπος του διορισμού τους ορίζονται από το νόμο. 2. Κανένας δεν μπορεί να διορισθεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη. Εξαιρέσεις μπορεί να προβλέπονται από ειδικό νόμο, για να καλυφθούν απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες με προσωπικό που προσλαμβάνεται για ορισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου. [...]». Περαιτέρω, με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής (Α΄ 84) συμπληρώθηκε το άρθρο 103 του Συντάγματος με τις παραγράφους 7 και 8, που έχουν το εξής περιεχόμενο: «7. Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5, γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με

πρ.ΟΤΑ.ση

επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει. Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις, το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής. 8. Νόμος ορίζει τους όρους και τη χρονική διάρκεια των σχέσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, για την κάλυψη είτε οργανικών θέσεων και πέραν των προβλεπομένων στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 είτε πρόσκαιρων είτε απρόβλεπτων και επειγουσών αναγκών κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2. Νόμος ορίζει επίσης τα καθήκοντα που μπορεί να ασκεί το προσωπικό του προηγούμενου εδαφίου. Απαγορεύεται η από το νόμο μονιμοποίηση προσωπικού που υπάγεται στο πρώτο εδάφιο ή η μετατροπή των συμβάσεών του σε αορίστου χρόνου. Οι απαγορεύσεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και ως προς τους απασχολούμενους με

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

σύμβαση έργου».

6. Επειδή, περαιτέρω, ο ν. 2190/1994 «Σύσταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και ρύθμιση θεμάτων διοίκησης» (Α' 28) ορίζει στο άρθρο 1 ότι: «1. Η πλήρωση ιδρυόμενων ή υφιστάμενων θέσεων, ο αριθμός, οι κατηγορίες και οι κλάδοι ή ειδικότητες των προσλαμβανομένων αποφασίζονται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και κανονισμούς, από τα αρμόδια όργανα της Κυβερνήσεως, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και από τις διοικήσεις των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου, σε όσες περιπτώσεις δεν προσαπαιτείται εγκριτική απόφαση υπουργών ή του Πρωθυπουργού ή του Υπουργικού Συμβουλίου. Η πλήρωση των θέσεων που αποφασίζεται κατά την παρούσα παράγραφο υπάγεται στην αρμοδιότητα του Α.Σ.Ε.Π., με επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 14 του παρόντος. ...», στο άρθρο 14 ότι: «1. ... 3. Ο διορισμός ή η πρόσληψη τακτικού προσωπικού και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στις υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του παρόντος άρθρου γίνεται: α. με γραπτό διαγωνισμό ή β. με καθορισμένη σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τους όρους

πρ ΟΤΑ ση

και τις διαδικασίες που ορίζονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού. », στο άρθρο 15 ότι: «1. Με γραπτό διαγωνισμό πληρούνται οι θέσεις τακτικού προσωπικού και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού απαιτείται οποιοσδήποτε των κατωτέρω αναφερόμενων τίτλων: α. πτυχίο ή δίπλωμα νομικής ή πολιτικών ή οικονομικών επιστημών ή κοινωνιολογίας ή διοίκησης επιχειρήσεων ή αρχιτεκτονικής και βιβλιοθηκονομίας ή φιλοσοφικών και παιδαγωγικών σχολών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο, αντίστοιχης ειδικότητας, σχολών της αλλοδαπής β. πτυχίο ή δίπλωμα διοίκησης επιχειρήσεων ή λογιστικής Τ.Ε.Ι. ή το ομώνυμο ή αντίστοιχης ειδικότητας πτυχίο ή δίπλωμα ισότιμων σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή Κ.Α.Τ.Ε.Ε. ή ισότιμων σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή πτυχίο ή δίπλωμα της Σχολής Στατιστικής, που λειτούργησε υπό την εποπτεία της πρώην Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιά γ. απολυτήριος τίτλος λυκείου γενικής κατεύθυνσης ή ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου χωρίς ειδικότητα ή τεχνικού ή επαγγελματικού λυκείου ή τεχνικού-επαγγελματικού λυκείου χωρίς ειδικότητα ή εξατάξιου γυμνασίου ή τμήματος υπαλλήλων γραφείου (διοίκησης) ή τμήματος υπαλλήλων λογιστηρίου τεχνικού ή επαγγελματικού λυκείου ή

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

τεχνικού-επαγγελματικού λυκείου ή κλάδου διοικητικών υπηρεσιών- γραμματέων ή κλάδου οικονομίας ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου. ...» και στο άρθρο 18, όπως ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης προκήρυξης, ότι: «1. Με σειρά προτεραιότητας καλύπτονται οι θέσεις τακτικού προσωπικού των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ και προσωπικού αντίστοιχων προσόντων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Για την προκήρυξη θέσεων που πληρούνται με σειρά προτεραιότητας, την υποβολή των αιτήσεων, τη συγκρότηση, τη σύνθεση και τη λειτουργία των επιτροπών διεξαγωγής της σχετικής διαδικασίας και την αποζημίωση των μετεχόντων σε αυτήν, εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για την πλήρωση θέσεων με γραπτό διαγωνισμό. 2. Οι υποψήφιοι για διορισμό σε θέσεις για τις οποίες απαιτείται τίτλος σπουδών δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατατάσσονται σε πίνακες προτεραιότητας κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από τη βαθμολόγηση των ακόλουθων κριτηρίων: Α. Τίτλοι σπουδών ... Β. Εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης. Επτά (7) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες [όπως το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 26 παρ. 11

πρ ΟΤΑ ση

του ν. 4325/2015 (Α' 47)]. Ως εμπειρία νοείται η απασχόληση με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή άσκηση επαγγέλματος σε καθήκοντα ή έργα συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του τίτλου σπουδών ή με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, μετά την απόκτηση του βασικού τίτλου σπουδών με τον οποίο ο υποψήφιος μετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία και ως προς τις περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος, μετά τη λήψη της άδειας. ... α. Η κατάταξη όλων των υποψηφίων, εχόντων και μη εχόντων εμπειρία, γίνεται με βάση τη βαθμολογία τους σε όλα τα βαθμολογούμενα κριτήρια. Η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη ως βαθμολογούμενο κριτήριο για το πενήντα τοις εκατό (50%) των θέσεων που προκηρύσσονται ανά φορέα, κλάδο ή ειδικότητα. Για κλάσμα μισής μονάδας και πάνω, διατίθεται μία θέση στην κατηγορία όσων έχουν εμπειρία. β. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις που, από ειδική διάταξη νόμου ή κατά τον οργανισμό ή κανονισμό του οικείου φορέα, η εμπειρία προβλέπεται ως προϋπόθεση διορισμού ή πρόσληψης [όπως το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 3812/2009 (Α' 234)]. Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων με εμπειρία οι θέσεις που παραμένουν κενές καλύπτονται από υποψηφίους χωρίς

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

εμπειρία, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που κατά τον Οργανισμό ή κανονισμό του οικείου φορέα η εμπειρία προβλέπεται ως προϋπόθεση διορισμού. ... 3. 6. Για τις θέσεις για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού απαιτείται τίτλος υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (κατηγορία ΥΕ), η σειρά κατάταξης των υποψηφίων καθορίζεται κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από τη βαθμολόγηση των ακόλουθων κριτηρίων: α. Αριθμός τέκνων: ... β. Χρόνος ανεργίας: ... γ) Εμπειρία με την έννοια της απασχόλησης με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή την άσκηση επαγγέλματος σε οποιαδήποτε καθήκοντα ανεξαρτήτως έτους κτήσης τίτλου σπουδών (όπως η περίπτ. γ' αντικαταστάθηκε με το άρθρο 60 του ν. 4674/2020). δ. Ηλικία: ».

7. Επειδή, ακολούθως, ο ν. 4583/2018 ορίζει στο άρθρο 91, με τίτλο «Ένταξη του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» σε οργανικές μονάδες των Ο.Τ.Α. α' βαθμού και στελέχωση αυτών με μόνιμο προσωπικό», ότι: «1. Οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού που: α) είτε άμεσα είτε μέσω νομικών τους προσώπων συμβλήθηκαν, το έτος 2011, με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (ΕΕΤΑΑ Α.Ε.), για την παροχή του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» και πρ ΟΤΑ ση

β) κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, απασχολούν προσωπικό για την παροχή των υπηρεσιών του Προγράμματος, με ενεργές συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου που έχουν παραταθεί μέχρι τις 31.12.2019, σύμφωνα με το άρθρο 153 του ν. 4483/2017 (Α' 107) ή με ενεργές συμβάσεις μίσθωσης έργου, καθώς επίσης και οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού στα χωρικά όρια των οποίων παρέχονταν υπηρεσίες του Προγράμματος από νομικά πρόσωπα που είχαν συμβληθεί προς τούτο με την ΕΕΤΑΑ Α.Ε., κατά τα έτη 2011 ή 2012 και τα οποία απασχολούσαν προσωπικό για την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος με ενεργές, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, συμβάσεις εργασίας, έργου ή παροχής υπηρεσιών, δύναται, μέχρι τις 30.4.2019, να υποβάλουν προς έγκριση, στις οικείες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, αποφάσεις τροποποίησης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας τους, που καταρτίζονται και ψηφίζονται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 10 του Κώδικα Κατάσταση Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων και σύστασης οργανικών θέσεων μόνιμου προσωπικού των ίδιων κλάδων και κατηγοριών και του ίδιου αριθμού με τις θέσεις προσωπικού που απασχολείται στον οικείο Ο.Τ.Α. ή σε νομικό πρόσωπο αυτού, κατά την έναρξη ισχύος του ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

παρόντος, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι». ...

2. Εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση των αποφάσεων της παραγράφου 1, οι ενδιαφερόμενοι Ο.Τ.Α. υποβάλλουν αίτημα για την πρόσληψη τακτικού προσωπικού, προς κάλυψη των νέων οργανικών θέσεων. Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1, ως προς το σύνολο των προσλήψεων που διενεργούνται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 3 του ν. 2643/1998, οι παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 14 του ν.2190/1994 (Α' 28) και οι περιορισμοί του άρθρου 28 του ν. 2190/1994 [όπως οι παράγραφοι 1 και 2 ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 222 του ν. 4610/2019(Α' 70)].3. Κατά παρέκκλιση της περίπτωσης Β' της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, ως προς το σύνολο των προσλήψεων τακτικού προσωπικού που πραγματοποιούνται με την ειδική διαδικασία του παρόντος, η εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης, εφόσον έχει διανυθεί χωρίς διακοπή μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σε αντίστοιχες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ηλικιωμένων ανασφάλιστων, ΑμεΑ και οικονομικά αδυνάμων πολιτών, στους οικείους Ο.Τ.Α. ή σε νομικά πρόσωπα των οικείων Ο.Τ.Α., ή σε νομικά

πρ ΟΤΑ ση

πρόσωπα που είχαν συμβληθεί με την ΕΕΤΑΑ Α.Ε. κατά τα έτη 2011 ή 2012 για την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» στη χωρική περιφέρεια των οικείων Ο.Τ.Α., βαθμολογείται με δεκαεπτά (17) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες. Υποψήφιοι που πληρούν το κριτήριο της εντοπιότητας, όπως αυτό ορίζεται στην περίπτωση Δ' της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 δεν προτάσσονται των υποψηφίων που αποδεικνύουν την ειδική εμπειρία του προηγούμενου εδαφίου. Ως προς το σύνολο των θέσεων του παρόντος, δεν απαιτούνται τα πρόσθετα προσόντα διορισμού που προβλέπονται στο άρθρο 27 του π.δ. 50/2001 (Α' 39) [όπως η παρ. 3 ισχύει μετά την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της με το άρθρο 185 του ν.4635/2019 (Α' 167)]. 4. Όσοι διορίζονται στις θέσεις που συστήνονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 δεσμεύονται να υπηρετήσουν στη θέση διορισμού τους επί δέκα (10) τουλάχιστον έτη από τον διορισμό τους. Μέχρι τη συμπλήρωση του διαστήματος αυτού εκτελούν καθήκοντα που αφορούν στην παροχή των υπηρεσιών του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» και μπορούν να τους ανατίθενται παράλληλα καθήκοντα συναφή με τον κλάδο τους για την εξυπηρέτηση

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

υπηρεσιακών αναγκών. Οι υπάλληλοι αυτοί δεν μετακινούνται, αποσπώνται ή μετατάσσονται σε άλλες θέσεις [όπως η παρ. 4 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 68 του ν. 4674/2020 (Α' 53/11.3.2020)]. 5. Μέχρι τη δημοσίευση των οριστικών πινάκων διοριστέων στις οργανικές θέσεις που συνιστώνται σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι υπηρεσίες του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» παρέχονται από τους απασχολούμενους με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, που παρατάθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 153 του ν. 4483/2017. Με τη δημοσίευση των οριστικών πινάκων διοριστέων στις οργανικές θέσεις που συνιστώνται σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου του προηγούμενου εδαφίου λύνονται αυτοδικαίως και αζημίως, για τους οικείους Ο.Τ.Α. ή νομικά πρόσωπα αυτών

8. Επειδή, κατ' επίκληση, μεταξύ άλλων, των διατάξεων των άρθρων 18 του ν. 2190/1994 και 91 του ν. 4583/2018, δημοσιεύθηκε η προσβαλλόμενη πράξη του Α.Σ.Ε.Π., με την οποία προκηρύχθηκε η πλήρωση με σειρά προτεραιότητας δύο χιλιάδων εννιακοσίων εννέα (2.909) θέσεων τακτικού προσωπικού Πανεπιστημιακής, Τεχνολογικής, Δευτεροβάθμιας και Υποχρεωτικής

πρ ΟΤΑ ση

Εκπαίδευσης σε Ο.Τ.Α. α' βαθμού. Στο Κεφάλαιο Α' της προσβαλλομένης ορίζονται οι προκηρυσσόμενες θέσεις ανά φορέα και με ειδικό κωδικό ανά θέση, προβλέπεται δε, ειδικότερα, για κάθε κατηγορία θέσεων (Πανεπιστημιακής, Τεχνολογικής, Δευτεροβάθμιας και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης) ότι: «Στη στήλη (1) «ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ» περιλαμβάνεται το σύνολο των θέσεων του κλάδου στον φορέα, οι οποίες αναλύονται, κατά περίπτωση, στις στήλες παραπλεύρως. Στη στήλη (2) περιλαμβάνεται ο αριθμός των θέσεων για τις οποίες η εμπειρία λαμβάνεται υπόψη και βαθμολογείται ως κριτήριο κατάταξης. Στη στήλη (3) περιλαμβάνεται ο αριθμός των θέσεων για τις οποίες η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη και δεν βαθμολογείται ως κριτήριο κατάταξης, πλην της ειδικής εμπειρίας». Ακολούθως, στο Κεφάλαιο Γ' της προκήρυξης ορίζονται τα εξής: «ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ. Κάθε υποψήφιος εφόσον κατέχει τα γενικά και απαιτούμενα προσόντα διορισμού, κατατάσσεται κατά κλάδο ή ειδικότητα σε πίνακες κατάταξης κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολόγησης των παρακάτω (ανά κατηγορία), κριτηρίων που προβλέπονται στο άρθρο 8 του ν. 3051/2002 όπως τροποποιήθηκε και

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

συμπληρώθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 3320/2005, τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3812/2009, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 28, παρ. 3 του ν. 4521/2018 και ισχύει, της παρ. 3 του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, του άρθρου 185 του ν. 4635/2019 και του άρθρου 155, παρ. 8, του ν. 4600/2019.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ - ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ (Α). 1. [...] ΕΜΠΕΙΡΙΑ (Β). 8. Εμπειρία έως και 84 μήνες 7 ανά μήνα. 9 Ειδική εμπειρία έως και 84 μήνες (άρθρο 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει) 17 ανά μήνα. Το σύνολο της εμπειρίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες (εμπειρία και ειδική εμπειρία). ΓΝΩΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (Γ) [...] ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ (Δ) [...] ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ. (1) [...] (5) Η εμπειρία μοριοδοτείται με 7 μονάδες ανά μήνα και έως 84 μήνες (ν. 4325/2015, Φ.Ε.Κ.47/11.5.2015/τ.Α'), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 4. ΕΜΠΕΙΡΙΑ (Τρόπος απόδειξης - επισημάνσεις σχετικά με τον υπολογισμό της εμπειρίας και λοιπές διευκρινίσεις) του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β' της παρούσας. Κατά παρέκκλιση της περίπτωσης Β' της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, ως προς το σύνολο των προσλήψεων τακτικού προσωπικού που πραγματοποιούνται με την ειδική διαδικασία του άρθρου 91 του ν. πρ ΟΤΑ ση

4583/2018, όπως ισχύει, η εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης, εφόσον έχει διανυθεί χωρίς διακοπή μέχρι την έναρξη ισχύος του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει, ήτοι 18.12.2018, σε αντίστοιχες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ηλικιωμένων ανασφάλιστων, ΑμεΑ και οικονομικά αδυνάμων πολιτών, στους οικείους Ο.Τ.Α. ή σε νομικά πρόσωπα των οικείων Ο.Τ.Α., ή σε νομικά πρόσωπα που είχαν συμβληθεί με την ΕΕΤΑΑ Α.Ε. κατά τα έτη 2011 ή 2012 για την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» στη χωρική περιφέρεια των οικείων Ο.Τ.Α., βαθμολογείται με δεκαεπτά (17) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες (κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει). Το σύνολο της εμπειρίας (8 και 9: εμπειρία και ειδική εμπειρία) δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες. Η ειδική εμπειρία λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται και στις θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν μοριοδοτείται ως κριτήριο κατάταξης [...] ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. 1. [ ] 3. ΕΜΠΕΙΡΙΑ α. Εμπειρία έως και 84 μήνες 7 ανά μήνα. β. Ειδική εμπειρία έως και 84 μήνες (άρθρο 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει) 17 ανά μήνα. Το σύνολο της εμπειρίας δεν ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες (εμπειρία και ειδική εμπειρία). 4 [ ] ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ. [...] (2) Η εμπειρία μοριοδοτείται με 7 μονάδες ανά μήνα και έως 84 μήνες (ν. 4325/2015, Φ.Ε.Κ. 47/11.5.2015/τ.Α'), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 4. ΕΜΠΕΙΡΙΑ (Τρόπος απόδειξης - επισημάνσεις σχετικά με τον υπολογισμό της εμπειρίας και λοιπές διευκρινίσεις) του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β' της παρούσης. Κατά παρέκκλιση της περίπτωσης Β' της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, ως προς το σύνολο των προσλήψεων τακτικού προσωπικού που πραγματοποιούνται με την ειδική διαδικασία του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει, η εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης, εφόσον έχει διανυθεί χωρίς διακοπή μέχρι την έναρξη ισχύος του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει, ήτοι 18.12.2018, σε αντίστοιχες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ηλικιωμένων ανασφάλιστων, ΑμεΑ και οικονομικά αδυνάμων πολιτών, στους οικείους Ο.Τ.Α. ή σε νομικά πρόσωπα των οικείων Ο.Τ.Α., ή σε νομικά πρόσωπα που είχαν συμβληθεί με την ΕΕΤΑΑ Α.Ε. κατά τα έτη 2011 ή 2012 για την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» στη χωρική περιφέρεια των οικείων Ο.Τ.Α., βαθμολογείται με πρ ΟΤΑ ση

δεκαεπτά (17) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες (κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει). Το σύνολο της εμπειρίας (α και β: εμπειρία και ειδική εμπειρία) δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες. Η ειδική εμπειρία λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται και στις θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν μοριοδοτείται ως κριτήριο κατάταξης. [...] ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ-ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ 1. [...] 4. ΕΜΠΕΙΡΙΑ (τρόπος απόδειξης - επισημάνσεις σχετικά με τον υπολογισμό της εμπειρίας και λοιπές διευκρινίσεις) Η εμπειρία λαμβάνεται υπόψη εφόσον έχει αποκτηθεί στην ημεδαπή ή αλλοδαπή μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών (για τις κατηγορίες Π.Ε., Τ.Ε., Δ.Ε.) με τον οποίο ο υποψήφιος μετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία και όπου απαιτείται, σύμφωνα με τα προσόντα όπως αυτά ορίζονται στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α', άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ή άλλη επαγγελματική άδεια ή βεβαίωση ή άδεια χρησιμοποίησης τίτλου ειδικότητας μετά την απόκτηση αυτών, σε συνδυασμό πάντοτε με την, κατά περίπτωση, ασφαλιστική κάλυψη, εκτός των περιπτώσεων που ορίζεται διαφορετικά στην προκήρυξη. Τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την απόδειξη της βαθμολογούμενης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

εμπειρίας αναφέρονται αναλυτικά παρακάτω. 1. Βαθμολογούμενη εμπειρία Ως βαθμολογούμενη εμπειρία θα ληφθεί υπόψη η απασχόληση με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή άσκηση επαγγέλματος σε καθήκοντα ή έργα: α) [...] δ) Για όλες τις θέσεις των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ, η εμπειρία που προβλέπεται στην περίπτωση Β' της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 εφόσον έχει διανυθεί χωρίς διακοπή μέχρι την έναρξη ισχύος του άρθρου 91 του ν. 4583/2018 ήτοι 18.12.2018, όπως ισχύει, σε αντίστοιχες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ηλικιωμένων ανασφάλιστων, ΑμεΑ και οικονομικά αδυνάμων πολιτών, στους οικείους Ο.Τ.Α. ή σε νομικά πρόσωπα των οικείων Ο.Τ.Α., ή σε νομικά πρόσωπα που είχαν συμβληθεί με την ΕΕΤΑΑ Α.Ε. κατά τα έτη 2011 ή 2012 για την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» στη χωρική περιφέρεια των οικείων Ο.Τ.Α., βαθμολογείται με δεκαεπτά (17) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες (κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει). »

9. Επειδή, όπως έχει κριθεί (βλ. ΣτΕ Ολομ. 527/2015, 3595/2008) με την παρ. 7 του πρ.Ο.Τ.Α. ση

άρθρου 103 του Συντάγματος κατοχυρώνονται οι αρχές της αξιοκρατίας και της διαφάνειας κατά τον διορισμό των δημόσιων υπαλλήλων, οι οποίες συνάγονται, καταρχήν, και από τις γενικότερες διατάξεις της παρ. 1 του ίδιου άρθρου και αποτελούν ειδικότερη έκφραση της συνταγματικής αρχής της ισότητας και του δικαιώματος ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και συμμετοχής στην οικονομική ζωή της χώρας (άρθρα 4 παρ. 1 και 5 παρ. 1 Συντάγματος). Ειδικότερα, η πρόσληψη υπαλλήλων: α) γίνεται με δύο τρόπους, είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και β) υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής. Ο έλεγχος μπορεί είτε να είναι πλήρης, είτε να αφορά τη νομιμότητα της διαδικασίας του διαγωνισμού ή της επιλογής και να περιλαμβάνει τον έλεγχο νομιμότητας της πράξης με την οποία τελειούται η οικεία, κατά περίπτωση, διαδικασία· μέσω δε αυτού, ενόψει της φύσης της διαδικασίας ως σύνθετης διοικητικής ενέργειας, ελέγχεται η νομιμότητα και των προηγούμενων σταδίων αυτής. Εξάλλου, όπως έχει κριθεί (βλ. ΣτΕ 1882-3/2017 7μ.), ως εξαίρεση στον κανόνα της στελέχωσης της δημόσιας διοίκησης με μόνιμους δημοσίους υπαλλήλους, οι ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις παρέχουν τη δυνατότητα σύναψης

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

σχέσεων ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, η οποία τελεί υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Εφόσον, ειδικότερα, πρόκειται για την πρόσληψη προσωπικού προς αντιμετώπιση πρόσκαιρων ή απρόβλεπτων και επείγουσών αναγκών, η διάρκεια και οι όροι των σχέσεων ορισμένου χρόνου πρέπει να καθορίζονται σαφώς από τον νόμο, ώστε με τη σύναψή τους να καλύπτονται ανάγκες που έχουν πραγματικά πρόσκαιρο ή απρόβλεπτο και επείγοντα χαρακτήρα και να αποτρέπεται η κατάχρηση των σχέσεων αυτών για την κάλυψη παγίων αναγκών, αποκλεισμένης πάντως σε κάθε περίπτωση της δυνατότητας να μονιμοποιηθεί δια νόμου το προσωπικό αυτό ή να μετατραπούν οι οικείες σχέσεις ορισμένου χρόνου σε σχέσεις αορίστου χρόνου (πρβλ. Π.Ε.85/2012 Ολομ.).

10. Επειδή, περαιτέρω, οι αρχές της ισότητας και της ίσης πρόσβασης στις δημόσιες θέσεις, τις οποίες καθιερώνει το άρθρο 4 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος, αποτελούν συνταγματικό κανόνα που επιβάλλει την ομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που τελούν υπό τις αυτές ή παρόμοιες συνθήκες. Ο κανόνας αυτός δεσμεύει τα συντεταγμένα όργανα της Πολιτείας και ειδικότερα, τόσο τον

πρ ΟΤΑ ση

κοινό νομοθέτη, όσο και την Διοίκηση όταν θεσπίζει κανονιστικές ρυθμίσεις. Η παραβίαση των συνταγματικών αυτών αρχών ελέγχεται δικαστικώς, ώστε να διασφαλίζεται η πραγμάτωση του κράτους δικαίου και η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας εκάστου με ίσους όρους. Κατά τον δικαστικό αυτόν έλεγχο, που είναι έλεγχος ορίων και όχι της ορθότητας των νομοθετικών επιλογών, αναγνωρίζεται στον νομοθέτη (κοινό ή κανονιστικό) η ευχέρεια να ρυθμίζει με ενιαίο ή με διαφορετικό τρόπο τις ποικίλες προσωπικές ή πραγματικές καταστάσεις και σχέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες κοινωνικές, οικονομικές, επαγγελματικές ή άλλες συνθήκες, που συνδέονται με κάθε μία από τις καταστάσεις ή σχέσεις αυτές, με βάση γενικά και αντικειμενικά κριτήρια, που βρίσκονται σε συνάφεια προς το αντικείμενο της σχετικής ρύθμισης. Πρέπει, όμως, η επιλεγόμενη ρύθμιση να κινείται μέσα στα όρια που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας, τα οποία αποκλείουν τόσο την έκδηλα άνιση μεταχείριση, με τη μορφή της εισαγωγής καθαρά χαρακτηριστικού μέτρου μη συνδεδεμένου προς αξιολογικά κριτήρια ή της επιβολής αδικαιολόγητης επιβάρυνσης, όσο και την αυθαίρετη εξομοίωση διαφορετικών

καταστάσεων ή την ενιαία μεταχείριση προσώπων που τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες, με βάση όλως τυπικά ή συμπτωματικά ή άσχετα μεταξύ τους κριτήρια (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1757-8/2019, 711/2017, 986-988/2014, 2396/2004, 1252-3/2003, ΣτΕ 901-2/2020, 1205/2015, 2756/2011, 2462/2010 επταμ. κ.ά.). Περαιτέρω, η αρχή της αξιοκρατίας, η οποία απορρέει από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, υπαγορεύει, η πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα να γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων για την κατάληψή τους. Τέλος, ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να καθορίζει το ειδικότερο ουσιαστικό περιεχόμενο των ανωτέρω κριτηρίων, έχοντας την ευχέρεια, εφόσον κατά την κρίση του εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον, ακόμη και να μεταβάλλει προϊσχύοντες κανόνες δικαίου, αδιαφόρως αν θίγονται δικαιώματα, συμφέροντα ή προσδοκίες στηριζόμενα σε αυτούς, αρκεί η επιχειρούμενη ρύθμιση να χωρεί κατά τρόπο απρόσωπο και αντικειμενικό (βλ. ΣτΕ Ολομ. 711/2017, 2151, 3373/2015, ΣτΕ 1738/2019, 1277/2018 κ.ά.). Εξάλλου, από την ως άνω συνταγματική αρχή της ισότητας δεν προκύπτει υποχρέωση του νομοθέτη και, κατ' εξουσιοδότησή του, πρ ΟΤΑ ση

της κανονιστικώς δρώσας Διοίκησης, όταν προκηρύσσει την πλήρωση θέσεων δημοσίων υπαλλήλων, να προβλέπει την πλήρωση ορισμένου ποσοστού των προκηρυσσόμενων θέσεων αποκλειστικά από υποψηφίους που δεν διαθέτουν εργασιακή εμπειρία. Το ζήτημα αυτό ανάγεται στην ευχέρεια του νομοθέτη, ο οποίος, εκτιμώντας τις ανάγκες στελέχωσης των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, είναι καταρχήν ελεύθερος να θεσπίσει τα κατά την κρίση του καταλληλότερα κριτήρια επιλογής, μεταξύ των οποίων και η προϋπηρεσία σε ανάλογες θέσεις, κινούμενος, πάντως, εντός των πλαισίων που διαγράφει η συνταγματική αρχή της ισότητας (βλ. ΣτΕ Ολομ. 193/2022).

11. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 91 παρ. 3 του ν. 4583/2018, με τις οποίες ορίζεται ότι η αποκτηθείσα εμπειρία στο αντικείμενο των θέσεων τακτικού προσωπικού στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, οι οποίες συνιστώνται δυνάμει της παρ. 1 και προκηρύσσονται κατά την παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, εφόσον έχει διανυθεί από υποψηφίους σε αντίστοιχες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ευάλωτων προσώπων στα πλαίσια του προγράμματος «Βοήθεια

στο Σπίτι» στους οικείους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού, σε νομικά τους πρόσωπα και σε συμβληθέντα με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. νομικά πρόσωπα, λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται αυξημένα για το σύνολο των προσλήψεων τακτικού προσωπικού που πραγματοποιούνται με την ειδική διαδικασία του ανωτέρω νόμου, παραβιάζεται η συνταγματική αρχή της ισότητας. Και τούτο διότι, εφόσον με τις διατάξεις του νόμου αυτού δεν καταργήθηκε, ειδικά για τη κάλυψη των θέσεων τακτικού προσωπικού στους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού που συνιστώνται κατά τα προαναφερθέντα, η διάταξη του άρθρου 18 παρ. 2 περ. Β΄ του ν. 2190/1994, πλην θεσπίσθηκε παρέκκλιση από αυτή μόνο ως προς το ύψος της μοριοδοτούμενης κατά την παρ. 3 του άρθρου 91 του ν.4583/2018 εμπειρίας, με τη δε προσβαλλόμενη προκήρυξη, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 2190/1994, προβλέφθηκε η πλήρωση δύο κατηγοριών θέσεων, για υποψηφίους με ή χωρίς εμπειρία, κατ' εφαρμογή της αρχής της ισότητας ευκαιριών δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για το ποσοστό των θέσεων, για τις οποίες η εμπειρία δεν αποτελεί μοριοδοτούμενο κριτήριο, κανενός είδους εργασιακή εμπειρία· διαφορετικά, η Διοίκηση προβαίνει σε πρ ΟΤΑ ση

ανεπίτρεπτη ένταξη στην ανωτέρω κατηγορία θέσεων, για τις οποίες η εμπειρία δεν αποτελεί μοριοδοτούμενο κριτήριο, ανόμοιων κατηγοριών υποψηφίων, προσδίδοντας, κατά παράβαση της αρχής της ισότητας, εξ αρχής αθέμιτο πλεονέκτημα σε υποψηφίους οι οποίοι μοριοδοτούνται για κριτήριο κατάταξης το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψη για τη συγκεκριμένη κατηγορία θέσεων, που αντιστοιχεί περίπου στο 50% του συνόλου, με αποτέλεσμα οι θέσεις αυτές μόνον κατ' όνομα να προορίζονται για υποψηφίους χωρίς εμπειρία, εφόσον καταργείται το δικαίωμα των εχόντων τα τυπικά προσόντα αλλά μη εχόντων εμπειρία, όπως οι αιτούντες, σε ίσες ευκαιρίες πρόσληψης, χωρίς τούτο να υπαγορεύεται από λόγους δημόσιου συμφέροντος, αλλά με μόνο σκοπό την επαγγελματική αποκατάσταση της ανωτέρω προνομιακής κατηγορίας υποψηφίων. Επομένως, ο προσβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η διάταξη του άρθρου 91 παρ. 3 του ν. 4583/2018, καθώς και οι αντίστοιχες διατάξεις του κεφαλαίου Γ΄ της προσβαλλόμενης προκήρυξης, σύμφωνα με τις οποίες η «ειδική εμπειρία» όσων έχουν απασχοληθεί, μέχρι την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου, στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» λαμβάνεται υπόψη και για τις ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη, αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας, προβάλλεται βασίμως και, ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη προκήρυξη είναι, κατά το μέρος αυτό, ακυρωτέα, ως εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση της ως άνω αντισυνταγματικής διάταξης του άρθρου 91 παρ. 3 του ν. 4583/2018, όπως ισχύει.

12. Επειδή, με τη σκέψη 11 της υπ' αριθ. 193/2022 απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκαν τα ακόλουθα: «Με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ.1 του ν. 4571/2018 [Α' 186], με τις οποίες ορίζεται ότι η αποκτηθείσα από το επικουρικό νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό που υπηρετεί ή υπηρέτησε σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 έως 8 του άρθρου 10 του ν.3329/2005, "ειδική εμπειρία" λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται αυξημένα για το σύνολο των θέσεων που προκηρύσσονται, παραβιάζεται η συνταγματική αρχή της ισότητας. Και τούτο διότι, εφόσον με τις διατάξεις του νόμου αυτού δεν καταργήθηκε, ειδικά για τη κάλυψη των θέσεων νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού, η διάταξη του άρθρου 18 παρ. 2 περ. Β' υποπερ. α' του ν. 2190/1994, με τη δε προσβαλλόμενη

προκήρυξη, κατ' εφαρμογή της τελευταίας αυτής διάταξης, προβλέφθηκε η πλήρωση δύο κατηγοριών θέσεων, για υποψηφίους με ή χωρίς εμπειρία, κατ' εφαρμογή της αρχής της ισότητας ευκαιριών δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τις θέσεις, για τις οποίες η εμπειρία δεν αποτελεί μοριοδοτούμενο κριτήριο, κανενός είδους εργασιακή εμπειρία· διαφορετικά, η Διοίκηση προβαίνει σε ανεπίτρεπτη ένταξη στην ανωτέρω κατηγορία θέσεων, για τις οποίες η εμπειρία δεν αποτελεί μοριοδοτούμενο κριτήριο, ανόμοιων κατηγοριών υποψηφίων, προσδίδοντας, κατά παράβαση της αρχής της ισότητας, εξ αρχής αθέμιτο πλεονέκτημα σε υποψηφίους οι οποίοι μοριοδοτούνται για κριτήριο κατάταξης το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψη για τη συγκεκριμένη κατηγορία θέσεων, με αποτέλεσμα οι θέσεις αυτές μόνον κατ' όνομα να προορίζονται για υποψηφίους χωρίς εμπειρία, εφόσον καταργείται το δικαίωμα των εχόντων τα τυπικά προσόντα αλλά μη εχόντων εμπειρία, όπως η αιτούσα, σε ίσες ευκαιρίες πρόσληψης, χωρίς τούτο να υπαγορεύεται από λόγους δημόσιου συμφέροντος, αλλά με μόνο σκοπό την επαγγελματική αποκατάσταση της ανωτέρω προνομιακής κατηγορίας υποψηφίων. ... Επομένως, ο προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως, κατά

τον οποίο η διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 εδ. β' του ν. 4551/2018 [Α' 116], όπως ισχύει μετά την προσθήκη εδαφίων με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, καθώς και οι αντίστοιχες διατάξεις του κεφαλαίου Γ' της προσβαλλόμενης προκήρυξης, σύμφωνα με τις οποίες η "ειδική εμπειρία" όσων υπηρέτησαν ως επικουρικό προσωπικό σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., μονάδες Π.Ε.Δ.Υ. και Κέντρα Υγείας λαμβάνεται υπόψη και για τις θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη, αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας, προβάλλεται βασίμως και, ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη προκήρυξη είναι, κατά το μέρος αυτό, ακυρωτέα, ως εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση της ως άνω αντισυνταγματικής διάταξης του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, όπως ισχύει».

13. Επειδή, η διάταξη του άρθρου 100 παρ. 5 του Συντάγματος, η οποία προστέθηκε με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, ορίζει τα εξής: «Όταν Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρίνει διάταξη τυπικού νόμου αντισυνταγματική παραπέμπει υποχρεωτικά το ζήτημα στην οικεία ολομέλεια, εκτός αν αυτό έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της

Ολομέλειας ή του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου αυτού. ...». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, δεν επιβάλλεται η παραπομπή από Τμήμα στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου του ζητήματος της συνταγματικότητας διάταξης τυπικού νόμου όταν η Ολομέλεια ή το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει για την συνταγματικότητα άλλης μεν διάταξης τυπικού νόμου, πλην ταυτόσημης κατά περιεχόμενο με την εφαρμοστέα, ώστε στην περίπτωση αυτή να πρόκειται αναμφίβολα για το ίδιο κατ' ουσία νομικό ζήτημα (βλ. ΣτΕ 678/2017 επταμ., 112/2016 επταμ., 1476/2004 Ολομ., κ.ά.).

14. Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, με την απόφαση 193/2022 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας διάταξη νόμου (άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018) με την οποία προβλέπεται, στο πλαίσιο προκήρυξης για την πλήρωση θέσεων τακτικού προσωπικού σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας, ότι συγκεκριμένη «ειδική εμπειρία» υποψηφίων λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται αυξημένα, ως κριτήριο

κατάταξης, για την πλήρωση θέσεων για τις οποίες, βάσει της γενικής διάταξης του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, επίσης εφαρμοστέας, δεν λαμβάνεται υπόψη και δεν μοριοδοτείται η εργασιακή εμπειρία των υποψηφίων. Η κριθείσα, εξάλλου, κατά τα ανωτέρω (σκ. 12), ως αντισυνταγματική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 91 του ν.4583/2018, προβλέπει, εξάλλου, όπως και η διάταξη που κρίθηκε αντισυνταγματική με την 193/2022 απόφαση της Ολομέλειας, τη λήψη υπόψη και μοριοδότηση της «ειδικής εμπειρίας» όσων υποψηφίων έχουν απασχοληθεί στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» για το σύνολο των θέσεων που θα καλυφθούν βάσει της ειδικής διαδικασίας του ανωτέρω άρθρου, ήτοι για το σύνολο των προκηρυσσόμενων θέσεων, χωρίς η διάταξη αυτή να αποκλείει τη εφαρμογή του κανόνα της υποχρεωτικής πλήρωσης ποσοστού των προκηρυσσόμενων θέσεων από υποψηφίους χωρίς εργασιακή εμπειρία κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 2190/1994, θεσπίζοντας παρέκκλιση μόνον ως προς το ύψος της μοριοδότησης της εμπειρίας αυτής (δεκαεπτά μονάδες ανά μήνα με ανώτατο όριο τους ογδόντα τέσσερις μήνες). Επομένως, η διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, που κρίθηκε αντισυνταγματική από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, είναι

πρ ΟΤΑ ση

ταυτόσημη κατά περιεχόμενο, ως προς τα στοιχεία της που ασκούν επιρροή στην ταυτότητα του συνταγματικού ζητήματος που τίθεται (πρβλ. ΣτΕ επταμ. 678/2017, 112/2016), με την εφαρμοσθείσα εν προκειμένω διάταξη του άρθρου 91 παρ. 3 του ν. 4583/2018, με την οποία τίθεται το ίδιο κατ' ουσίαν νομικό ζήτημα της, κατά παράβαση της συνταγματικής αρχής της ισότητας, πρόβλεψης μοριοδότησης της «ειδικής εμπειρίας» ορισμένων υποψηφίων σε θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν αποτελεί κριτήριο κατάταξης, η διάταξη δε αυτή κρίνεται αντισυνταγματική, με την παρούσα απόφαση, για τον ίδιο λόγο που αναφέρεται στην ανωτέρω απόφαση της Ολομέλειας. Είναι δε απορριπτέοι ως αβάσιμοι οι ισχυρισμοί των παρεμβαινόντων ότι με τη διάταξη του άρθρου 91 παρ. 3 του ν. 4583/2018 δεν τίθεται το ίδιο νομικό ζήτημα με αυτό που επιλύθηκε με την 193/2022 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Κατόπιν τούτου, εφόσον πρόκειται για το ίδιο κατ' ουσίαν νομικό ζήτημα, το οποίο επιλύθηκε με την ως άνω απόφαση της Ολομέλειας, δεν συντρέχει περίπτωση υποχρεωτικής παραπομπής σε αυτήν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 παρ. 5 του Συντάγματος, του ζητήματος της συμφωνίας ή μη προς το Σύνταγμα των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 91 του ν.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

4583/2018 (πρβλ. ΣτΕ 176/2020, 545/2019, 172/2018 επταμ., 678/2017 επταμ., 112/2016 επταμ.).

15. Επειδή, κατόπιν των προαναφερθέντων και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 12, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να ακυρωθεί η 4Κ/2020/13.5.2020 προκήρυξη του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού, κατά το μέρος που προβλέπει ότι η «ειδική εμπειρία», κατ' άρθρο 91 του ν. 4583/2018, όσων υποψηφίων έχουν απασχοληθεί σε αντίστοιχες με τις προκηρυχθείσες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ'οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ηλικιωμένων ανασφάλιστων, ΑμεΑ και οικονομικά αδυνάμων πολιτών, στους οικείους Ο.Τ.Α. ή σε νομικά πρόσωπα των οικείων Ο.Τ.Α., ή σε νομικά πρόσωπα που είχαν συμβληθεί με την ΕΕΤΑΑ Α.Ε. κατά τα έτη 2011 ή 2012 για την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» στη χωρική περιφέρεια των οικείων Ο.Τ.Α., λαμβάνεται υπόψη και για τις θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο κατάταξης.

16. Επειδή, ενόψει του ότι τόσο το καθ' ου η αίτηση Α.Σ.Ε.Π. όσο και ο παρεμβάς Υπουργός εκπροσωπούν το Ελληνικό Δημόσιο, πρέπει να επιβληθεί μια δικαστική δαπάνη σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου (βλ. ΣτΕ Ολομ. 193/2022, 1866/2020 επταμ.).

Διὰ ταύτα

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει εν μέρει την 4Κ/2020/13.5.2020 προκήρυξη του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού, κατά το σκεπτικό.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑ

A. Διενέργεια αξιολόγησης του Προσωπικού

B. Κλαδολόγιο- Προσωντολόγιο

Α. Διενέργεια Αξιολόγησης του Προσωπικού

ΘΕΜΑ: Διενέργεια της αξιολόγησης του προσωπικού του δημοσίου τομέα για την αξιολογική περίοδο του έτους 2022: Καθορισμός επιμέρους χρονικών διαστημάτων αξιολόγησης & Προετοιμασία Αξιολογήσεων από τις Διευθύνσεις Διοικητικού - Προσωπικού

Εγκύκλιος:

ΔΑΠΔΕΠ/Φ.5/29/οικ.3189/24.2.2023 (ΑΔΑ: ΑΔΑ: 6Ι9Ι46ΜΤΛ6-ΤΞΕ) του Υπουργείου Εσωτερικών

Σας ενημερώνουμε ότι, σύμφωνα με την αριθ.

ΔΑΠΔΕΠ/Φ.5/25/οικ.19825/20.12.2022 (ΦΕΚ 6716 Β'/27.12.2022) Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών για τον καθορισμό του χρονικού διαστήματος διενέργειας της αξιολόγησης για την αξιολογική περίοδο του έτους 2022 - η οποία θα διενεργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14-23 του ν.4369/2016 (Α' 33) - το χρονικό διάστημα διενέργειας της αξιολόγησης ορίζεται από 1.3.2023 έως 31.10.2023.

Α. Καθορισμός των επιμέρους χρονικών διαστημάτων της αξιολόγησης προσωπικού

Τα επιμέρους χρονικά διαστήματα της αξιολογικής περιόδου του έτους 2022 - εντός των οποίων καλούνται να προβούν στις απαιτούμενες ενέργειες μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής αξιολόγησης οι αρμόδιες Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού, οι Αξιολογούμενοι και οι Αξιολογητές - ορίζονται ως εξής:

- Από 1/3/2023 έως 28/4/2023 η οικεία Διεύθυνση Διοικητικού/ Προσωπικού εκτελεί τις απαραίτητες κατά λόγο αρμοδιότητας ενέργειες για την έναρξη της συμπλήρωσης των εκθέσεων αξιολόγησης.
- Από 2/5/2023 έως 19/5/2023 ο Αξιολογούμενος ολοκληρώνει τη συμπλήρωση της έκθεσης αξιολόγησης κατά το σκέλος που τον αφορά και την υποβάλλει.
- Από 22/5/2023 έως 28/8/2023 ο Αξιολογητής Α' προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για τη διενέργεια της Συμβουλευτικής Συνέντευξης και ολοκληρώνει τη συμπλήρωση της έκθεσης αξιολόγησης κατά το σκέλος

που τον αφορά. Ειδικότερα, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα:

- από 22/5/2023 έως 30/6/2023 ο Αξιολογητής Α' διενεργεί τη Συμβουλευτική Συνέντευξη, συμπληρώνει τα Βασικά Σημεία της Συνέντευξης στη φόρμα αξιολόγησης και την υποβάλλει.
- από 3/7/2023 έως 9/7/2023 ο Αξιολογούμενος υποβάλλει τυχόν Απόψεις-Αντιρρήσεις επί της Συμβουλευτικής Συνέντευξης και την υποβάλλει.
- Από 10/7/2023 έως 28/8/2023 ο Αξιολογητής Α' συμπληρώνει τη βαθμολογία στη φόρμα αξιολόγησης και την υποβάλλει.
- Από 29/8/2023 έως 25/9/2023 ο Αξιολογητής Β' ολοκληρώνει τη συμπλήρωση της έκθεσης αξιολόγησης κατά το σκέλος που τον αφορά και την υποβάλλει.
- Από 26/9/2023 έως 31/10/2023 η οικεία Διεύθυνση Διοικητικού/ Προσωπικού διενεργεί τον έλεγχο εγκυρότητας των εκθέσεων αξιολόγησης και προβαίνει στην καταχώριση των χειρόγραφων εκθέσεων αξιολόγησης.

πρ ΟΤΑ ση

Β. Ενέργειες Διευθύνσεων Διοικητικού ή Προσωπικού για τον Ορισμό των Συμμετεχόντων της αξιολόγησης προσωπικού

Αναφορικά με την προετοιμασία των αξιολογήσεων, κατά το ανωτέρω πρώτο χρονικό διάστημα, που ξεκινά την Τετάρτη 1η Μαρτίου και λήγει την Παρασκευή 28 Απριλίου 2023, οι οικείες Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού καλούνται να οριστικοποιήσουν ή/και να καταχωρίσουν στην ηλεκτρονική εφαρμογή αξιολόγησης τα απαραίτητα στοιχεία αξιολογούμενων και αξιολογητών για τη διεξαγωγή των διαδικασιών αξιολόγησης για την αξιολογική περίοδο έτους 2022.

Συγκεκριμένα, κατά το στάδιο «Ορισμού Συμμετεχόντων» οι Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού καλούνται να διενεργήσουν έλεγχο των προσυμπληρωμένων εγγραφών των αξιολογούμενων υπαλλήλων προκειμένου να τις τροποποιήσουν, οριστικοποιήσουν ή διαγράψουν, καθώς και να καταχωρίσουν τυχόν νέες αξιολογήσεις, μέσα από την μικροεφαρμογή «Ορισμοί Συμμετεχόντων», της ενότητας «Διαχείριση Αξιολόγησης» της

ηλεκτρονικής εφαρμογής για την αξιολόγηση του Μητρώου Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου (<https://hr.apografi.gov.gr/login>).

Για τη διευκόλυνση των Διευθύνσεων Διοικητικού ή Προσωπικού, επιλέγοντας στο πεδίο «Κύκλος Αξιολόγησης» την Αξιολογική περίοδο έτους 2022 στην οθόνη «Διαχείρισης Ορισμού Αξιολογήσεων» εμφανίζονται προς έλεγχο και επεξεργασία προσυμπληρωμένες οι έγκυρες εγγραφές των αξιολογούμενων - υπαλλήλων και προϊσταμένων - όπως είχαν οριστικοποιηθεί κατά την αξιολογική περίοδο του έτους 2021, ενώ για περιπτώσεις αξιολογούμενων για τους οποίους είχαν προκύψει δύο έγκυρες εγγραφές εντός της αξιολογικής περιόδου, εμφανίζεται αυτή που αφορούσε στο πιο πρόσφατο χρονικό διάστημα.

Ο έλεγχος και η επεξεργασία των εγγραφών μπορεί να διενεργηθεί είτε απευθείας μέσω της οθόνης «Διαχείριση Ορισμού Αξιολογήσεων» με την επεξεργασία και ενημέρωση κάθε εγγραφής ξεχωριστά, είτε μέσω της ενέργειας της «Μαζικής εισαγωγής/ενημέρωσης» Ορισμών

πρ ΟΤΑ ση

Αξιολόγησης με χρήση υπολογιστικού φύλλου (αρχείου excel), το οποίο εξάγουν απευθείας οι χρήστες από την εφαρμογή επιλέγοντας την ενέργεια «Εξαγωγή σε excel».

Έλεγχος και Οριστικοποίηση Ορισμών Αξιολόγησης

Λαμβάνοντας υπόψη πιθανές αλλαγές στην υπηρεσιακή κατάσταση αξιολογούμενων και αξιολογητών για την αξιολογική περίοδο 2022, λόγω νέων διορισμών/προσλήψεων, κινητικότητας (μετακινήσεις, αποσπάσεις, μετατάξεις), χρήσης μακροχρόνιων αδειών απουσίας από τα καθήκοντα, υπηρεσιακής εξέλιξης, λύσης της υπαλληλικής σχέσης κ.λπ. προκειμένου να γίνει η ορθή ενημέρωση των στοιχείων, είναι απαραίτητο οι έχοντες τον απαιτούμενο ρόλο πρόσβασης στην εφαρμογή να προβούν στις εξής ενέργειες:

i. Να διενεργήσουν προσεκτικό έλεγχο όλων των εμφανιζόμενων εγγραφών

Οι οικείες Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού οφείλουν να ελέγξουν την ορθότητα όλων των προσυμπληρωμένων πεδίων και να

καταχωρίσουν τυχόν απαιτούμενες τροποποιήσεις αυτών (Τρόπος Υποβολής, Φορέας, Οργανική Μονάδα, Χρονικό Διάστημα, Τύπος Αξιολόγησης, Αρμόδια ΕΕΑ, Στοιχεία Αξιολογούμενου και Αξιολογητών.

Επισημαίνεται ότι για την ολοκλήρωση της επεξεργασίας, είναι απαραίτητο η ενέργεια της «Ενημέρωσης/Οριστικοποίησης» να γίνει για κάθε εγγραφή. Οι εγγραφές που δεν θα έχουν ενημερωθεί/οριστικοποιηθεί σε αυτό το στάδιο - είτε μέσω της μεμονωμένης επεξεργασίας είτε μέσω μαζικής ενημέρωσης - θα διαγραφούν αυτόματα κατά τη μετάβαση στο επόμενο στάδιο της Αξιολόγησης.

Μετά την «Ενημέρωση/Οριστικοποίηση» μιας εγγραφής αυτή λαμβάνει την ένδειξη «Οριστικοποιημένη» στην οθόνη «Διαχείριση Ορισμού Αξιολογήσεων», ενώ υπάρχει η δυνατότητα τροποποίησης ή διαγραφής της μέχρι τη λήξη του σταδίου «Ορισμού Συμμετεχόντων», αλλά και η δυνατότητα τροποποίησης με τη μορφή διόρθωσης στα επόμενα στάδια της αξιολόγησης (βλ. Εγχειρίδιο - πρ ΟΤΑ ση

Οδηγός Ενεργειών Διαδικασίας Διορθώσεων).

ii. Να προβούν, εφόσον απαιτείται, σε προσθήκες νέων εγγραφών επιλέγοντας «Νέα Αξιολόγηση» στην οθόνη «Διαχείριση Ορισμού Αξιολογήσεων». Οι οικείες Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού οφείλουν να προβούν σε καταχώριση «Νέας Αξιολόγησης» στις περιπτώσεις νέων υπαλλήλων οι οποίοι ανέλαβαν καθήκοντα εντός της αξιολογικής περιόδου του έτους 2022, λόγω νέων διορισμών/προσλήψεων ή κινητικότητας.

Διευκρινίζεται ότι, για την καταχώριση ορισμού αξιολόγησης αξιολογούμενου ο οποίος κατά την προηγούμενη αξιολογική περίοδο είχε καταχωρηθεί στο σύστημα από τη Διεύθυνση Διοικητικού ή Προσωπικού διαφορετικού φορέα, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η διαγραφή της εγγραφής από τον προηγούμενο φορέα.

Υπενθυμίζεται ότι στην ηλεκτρονική εφαρμογή αξιολόγησης, υποστηρίζεται πλέον η δυνατότητα καταχώρισης περισσότερων του ενός ορισμών αξιολόγησης για κάθε

αξιολογούμενο, υπό την προϋπόθεση ότι οι ημερομηνίες δεν επικαλύπτονται, δηλαδή εφόσον αφορούν σε δύο ή και περισσότερα διακριτά χρονικά διαστήματα, για καθένα από τα οποία προκύπτει υποχρέωση αξιολόγησης εντός της ίδιας αξιολογικής περιόδου.

iii. Να προβούν, εφόσον απαιτείται, σε διαγραφές εγγραφών επιλέγοντας «Διαγραφή» στην οθόνη «Διαχείριση Αξιολογήσεων».

Οι οικείες Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού έχουν τη δυνατότητα οριστικής διαγραφής μίας εγγραφής, επιλέγοντας την ενέργεια «Διαγραφή» είτε απευθείας από την οθόνη «Διαχείριση Ορισμού Αξιολογήσεων» είτε από την οθόνη «Επεξεργασία Αξιολόγησης». Σε περίπτωση διαγραφής δεν υπάρχει δυνατότητα ανάκτησης της εγγραφής αλλά μόνο εκ νέου προσθήκης αυτής επιλέγοντας την ενέργεια «Νέα Αξιολόγηση».

Διευκρινίζεται ότι η καταχώριση ορισμών για ηλεκτρονικές εκθέσεις αξιολόγησης είναι δυνατή μόνο όσο βρίσκεται σε εξέλιξη το τρέχον στάδιο «Ορισμού Συμμετεχόντων», ενώ η καταχώριση ορισμών χειρόγραφων

εκθέσεων αξιολόγησης θα είναι δυνατή έως και τη λήξη του σταδίου Ελέγχου Εγκυρότητας.

Σε αυτό το Στάδιο στην ηλεκτρονική εφαρμογή καταχωρούνται ορισμοί με την ένδειξη «Χειρόγραφα»:

- στις περιπτώσεις αξιολογητών για τους οποίους, κατά διάρκεια της αξιολογικής περιόδου, λύθηκε η υπαλληλική σχέση - λόγω παραίτησης ή αυτοδίκαιης απόλυσης από την υπηρεσία - κι ως εκ τούτου, προέβησαν, ως όφειλαν, σε συμπλήρωση και υποβολή των εκθέσεων αξιολόγησης για τους υφισταμένους τους σε έντυπη μορφή πριν από την αποχώρησή τους.

- στις περιπτώσεις που αξιολογητές είναι ο Υπουργός, Αναπληρωτής Υπουργός, Υφυπουργός, Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας, μονομελές όργανο διοίκησης ή πρόεδρος συλλογικού οργάνου διοίκησης ή Διευθυντής του Γραφείου του Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού ή Υφυπουργού - και οι οποίοι αποχώρησαν από τη θέση τους κατά τη διάρκεια της αξιολογικής περιόδου, και προέβησαν σε συμπλήρωση και υποβολή των εκθέσεων αξιολόγησης για τους υφισταμένους τους σε έντυπη μορφή.

Προϋποθέσεις Αξιολόγησης

Κατά την καταχώριση των στοιχείων αξιολογούμενων και αξιολογητών, οι Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τις κάτωθι περιπτώσεις:

- Κάθε αξιολογητής υποχρεούται να συντάσσει εκθέσεις αξιολόγησης για όλους τους υπαλλήλους αρμοδιότητάς του, εφόσον προΐστατο αυτών κατά το προηγούμενο έτος για έξι (6) τουλάχιστον μήνες, ανεξάρτητα αν είχε τοποθετηθεί με σχετική απόφαση ή όχι, έστω και αν κατά το χρόνο σύνταξης των εκθέσεων υπηρετεί σε άλλη υπηρεσία.
- Κατ'εξαίρεση, όταν αξιολογητές είναι ο Υπουργός, ο Αναπληρωτής Υπουργός, ο Υφυπουργός, ο Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας, το μονομελές όργανο διοίκησης ή ο πρόεδρος συλλογικού οργάνου διοίκησης ή ο Διευθυντής του Γραφείου του Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού ή Υφυπουργού, μπορεί να συντάσσεται έκθεση αξιολόγησης και για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών (3) μηνών υπηρεσίας.

• Το απαιτούμενο χρονικό διάστημα αξιολόγησης δύναται να συμπληρώνεται και σε διακριτά επιμέρους χρονικά διαστήματα εντός της αξιολογικής περιόδου.

• Στις περιπτώσεις υπαλλήλων που δε συμπλήρωσαν το απαραίτητο χρονικό διάστημα υπηρεσίας εντός της αξιολογικής περιόδου, η καταχώριση στο σύστημα γίνεται με την ένδειξη «κώλυμα» στο πεδίο "Κατάσταση" και δεν απαιτείται η συμπλήρωση των πεδίων Α' και Β' Αξιολογητή. Ειδικά για τους υπαλλήλους που δεν εργάστηκαν καθόλου μέσα στο έτος αξιολόγησης (π.χ. μακροχρόνια αναρρωτική άδεια, άδεια ανατροφής κ.λπ.) στα πεδία "Ημ/νία Από" και "Ημ/νία Έως" συμπληρώνονται οι ημερομηνίες 1/1/2022 και 2/1/2022 αντίστοιχα.

• Στις περιπτώσεις υπαλλήλων που υπηρετούσαν σε γραφεία βουλευτών αρμόδιες για την καταχώριση των στοιχείων αξιολογούμενων - αξιολογητών είναι οι Διευθύνσεις Διοικητικού ή Προσωπικού των Υπηρεσιών στις οποίες ανήκουν οργανικά.

• Στις περιπτώσεις υπαλλήλων που υπηρετούσαν με απόσπαση κατά την αξιολογική περίοδο του έτους 2022 συντάσσονται εκθέσεις αξιολόγησης από τους προϊσταμένους των υπηρεσιών, στις οποίες ήταν αποσπασμένοι. Αρμόδιες για την καταχώριση των στοιχείων τους στην ηλεκτρονική εφαρμογή αξιολόγησης είναι οι Διευθύνσεις Διοικητικού - Προσωπικού των Υπηρεσιών που υπηρετούσαν με απόσπαση κατά την αξιολογική περίοδο του έτους 2022.

• Για τους αποσπασμένους υπαλλήλους σε υπηρεσίες στις οποίες εφαρμόζεται ειδικό σύστημα αξιολόγησης συμπληρώνονται εκθέσεις αξιολόγησης με βάση και το σύστημα αξιολόγησης του ν.4369/2016 από τους προϊσταμένους των υπηρεσιών στις οποίες είναι αποσπασμένοι (παρ 7 άρθρου 15 ν. 4369/2016, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4795/2021 (ΦΕΚ 62/Α').

Προκειμένου να διενεργηθεί ηλεκτρονικά η αξιολόγηση σε αυτές τις περιπτώσεις η καταχώριση του ορισμού αξιολόγησης πρέπει να γίνει από το φορέα της οργανικής θέσης του

αποσπασμένου υπαλλήλου σε αυτό το στάδιο.

Μετά την ολοκλήρωση του σταδίου «Ορισμού Συμμετεχόντων» θα ακολουθήσουν τα επόμενα στάδια της διαδικασίας, σύμφωνα με τα επιμέρους χρονικά διαστήματα, όπως αυτά ορίστηκαν στην ενότητα Α της παρούσας.

Υπενθυμίζεται, ότι στο διαδικτυακό τόπο <http://apografi.gov.gr/> στη θεματική ενότητα «Αξιολόγηση» βρίσκεται αναρτημένο υλικό στα πεδία «Θεσμικό πλαίσιο», «Έντυπα Αξιολόγησης», «Οδηγίες Χρήσης» και «Συχνές Ερωτήσεις».

Ερωτήματα Υπηρεσιών που χρήζουν άμεσης απάντησης αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση axiologisi@ypes.gov.gr.

Οι Διευθύνσεις Διοικητικού/Προσωπικού παρακαλούνται να κοινοποιήσουν, με κάθε πρόσφορο τρόπο, την παρούσα σε όλους τους υπαλλήλους αρμοδιότητάς τους καθώς και στους εποπτευόμενους φορείς. Η Διεύθυνση Προσωπικού

Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Γενικής Γραμματείας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα παρακαλείται για την άμεση κοινοποίηση της παρούσας στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Η παρούσα εγκύκλιος βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Υπουργείου μας (www.ypes.gr). στη διαδρομή: Έργο & Δράσεις → Ανθρώπινο Δυναμικό Δημοσίου Τομέα → Αξιολόγηση (<https://www.ypes.gr/anthropino-dynamiko-dimosioy-tomea/category-axiologisi>).

Η Γενική Γραμματέας
Παρασκευή Χαραλαμπογιάννη

Β. Κλαδολόγιο- Προσοντολόγιο

ΘΕΜΑ: «Νέο Κλαδολόγιο- Προσοντολόγιο (π.δ.85/2022) και αντιστοίχιση κλάδου/ειδικότητας διπλωματούχων Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής που υπηρετούν στον δημόσιο τομέα».

Εγκύκλιος:
ΔΙΠΑΑΔ/ΠΡΟΣ/441/οικ.2968/ 21.2.2023
του Υπουργείου Εσωτερικών

πρ ΟΤΑ ση

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. 8984/07-02-2023 έγγραφό σας

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, με την οποία προτείνετε τη δημιουργία νέας ειδικότητας με τίτλο ΠΕ Μηχανικών Πληροφορικής στον κλάδο ΠΕ Μηχανικών στην οποία να μπορούν να ενταχθούν οι υφιστάμενοι σχετικοί κλάδοι ΠΕ Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής, ΠΕ Μηχανικών (Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής), ΠΕ Μηχανικών Η/Υ - Πληροφορικής, ΠΕ Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ κ.ά., σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Εσωτερικών προέβη, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4830/2021 (Α' 169), στην κατάρτιση του αριθ. 85/2022 Προεδρικού Διατάγματος, με θέμα: «Καθορισμός προσόντων διορισμού σε φορείς του Δημοσίου (Προσοντολόγιο-Κλαδολόγιο)», το οποίο αντικατέστησε το υφιστάμενο «Προσοντολόγιο» (π.δ. 50/2001, όπως ίσχυε). Για την εκπόνησή του αξιοποιήθηκαν στοιχεία του Μητρώου Ανθρώπινου Δυναμικού του Δημόσιου Τομέα (Απογραφή), τα Ψηφιακά Οργανογράμματα φορέων, η

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- 2023

τεχνογνωσία του ΑΣΕΠ, οι Οργανισμοί και οι Κανονισμοί Εσωτερικής Λειτουργίας δημοσίων υπηρεσιών, το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) καθώς και ο νέος εκπαιδευτικός χάρτης της χώρας (νέα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών ΑΕΙ, σύγχρονες ειδικότητες ΙΕΚ κ.ο.κ.).

Βασικός στόχος του νέου π.δ. είναι αφενός η αντιμετώπιση του φαινομένου του κατακερματισμού και της πολυδιάσπασης των υφιστάμενων κλάδων/ ειδικοτήτων και αφετέρου η συστηματική και με ενιαίο τρόπο συνολική αποτύπωση των κλάδων/ειδικοτήτων του δημόσιου τομέα, σε ευθυγράμμιση με τις σύγχρονες εξελίξεις.

Σημειώνεται ότι το νέο «Προσοντολόγιο-Κλαδολόγιο» περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, Παράρτημα Α΄, στο οποίο καθορίζονται τα απαιτούμενα προσόντα διορισμού/πρόσληψης ανά κλάδο/ειδικότητα προσωπικού και Παράρτημα Β΄, στο οποίο αντιστοιχίζονται οι υφιστάμενοι

κλάδοι/ειδικότητες με τους νέους κλάδους/ειδικότητες του νέου π.δ.

Εν προκειμένω, στην περίπτωση του κλάδου ΠΕ Μηχανικών, το π.δ. 85/2022 βρίσκεται σε πλήρη ευθυγράμμιση με το π.δ. 99/2018 (Α΄ 187) «Ρύθμιση του επαγγέλματος του μηχανικού με καθορισμό των επαγγελματικών δικαιωμάτων για κάθε ειδικότητα» θεσπίζοντας ως χωριστές ειδικότητες στον κλάδο ΠΕ Μηχανικών τις ειδικότητες μηχανικών που περιλαμβάνονται στο οικείο π.δ., σημειώνεται δε, ότι δεν υφίσταται σε αυτό αυτοτελής / διακριτή κατηγορία επαγγελματικών δικαιωμάτων Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής.

Επισημαίνεται επιπροσθέτως ότι το δίπλωμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής περιλαμβάνεται μεταξύ των τυπικών προσόντων διορισμού τόσο στην ειδικότητα ΠΕ Ηλεκτρονικών Μηχανικών του κλάδου ΠΕ Μηχανικών όσο και στις τρεις (3) ειδικότητες του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής ήτοι ΠΕ Πληροφορικής (software-hardware), ΠΕ Πληροφορικής (software) και ΠΕ Πληροφορικής (hardware).

Περαιτέρω, στον ελληνικό δημόσιο τομέα εντοπίζονται ελάχιστες θέσεις του κλάδου ΠΕ Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής στους οργανισμούς φορέων. Συνεπώς, κρίθηκε σκόπιμο αυτές να κωδικοποιηθούν/ενσωματωθούν στον κλάδο ΠΕ Πληροφορικής που αφορά στη συντριπτική πλειοψηφία των υφιστάμενων οργανικών θέσεων του σχετικού αντικείμενου (πληροφορική). Το γεγονός ότι στον κλάδο ΠΕ Πληροφορικής εντάσσονται και πτυχία 4ετούς και διπλώματα 5ετούς διάρκειας σπουδών δεν αποτελεί λόγο για την περαιτέρω διάσπαση είτε του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής είτε του κλάδου ΠΕ Μηχανικών, με την προσθήκη επιπλέον ειδικότητας με τίτλο ΠΕ Μηχανικών Πληροφορικής, η οποία, όπως επισημάνθηκε, αφορά σε ελάχιστες υφιστάμενες οργανικές θέσεις φορέων. Εξάλλου, αντίστοιχες περιπτώσεις εντοπίζονται και σε άλλους κλάδους π.χ. στον κλάδο ΠΕ Περιβάλλοντος, όπου πέραν των πτυχίων 4ετούς φοίτησης γίνονται αποδεκτά και τα πτυχία Μηχανικών Περιβάλλοντος, Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Επιστήμης των Υλικών (5ετούς διάρκειας).

Σε κάθε περίπτωση, το αίτημα της Ομοσπονδίας σας θα εξεταστεί και με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 52 του ν. 4830/2021 σύμφωνα με την οποία «Η Επιτροπή Θεμάτων Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του άρθρου 77 του ν. 4674/2020 (Α' 53) παρακολουθεί την εξέλιξη των αναγκών των φορέων της παρ. 1 και υποβάλλει ετησίως στον Υπουργό Εσωτερικών έκθεση για την ανάγκη τροποποίησης ή μη του διατάγματος της παρ. 1, κατόπιν εισήγησης των αρμόδιων οργανικών μονάδων του Υπουργείου Εσωτερικών».

Η Γενική Γραμματέας

Παρασκευή Χαραλαμπογιάννη

